

"Register van de Beschermden Gebieden"

**REGISTER VAN DE BESCHERMDE GEBIEDEN
IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST
IN TOEPASSING VAN DE KADERORDONNANTIE
WATER**

WATER

LEEFMILIEU BRUSSEL
BIM - BRUSSELS INSTITUUT VOOR MILIEUBEHEER

REGISTER VAN DE BESCHERMDE GEBIEDEN IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST IN TOEPASSING VAN DE KADERORDONNANTIE WATER

INHOUD

1	INLEIDING	4
2	ALGEMEEN	5
3	(HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE) WATERLICHAMEN DIE WORDEN GEBRUIKT VOOR MENSELIJKE CONSUMPTIE.....	10
4	GEVOELIG GEBIED	16
5	KWETSBARE ZONE	19
6	HABITATBESCHERMINGSGEBIEDEN DIE ZIJN OPGENOMEN IN HET NATURA 2000-NETWERK.....	22
7	NATUURRESERVATEN EN BESCHERMINGSZONES VAN HET ZONIËNWOUDE (BOSRESERVATEN, SPECIALE BESCHERMINGSZONES EN NEOLITHISCHE SITE)	28
8	GROENGEBIEDEN EN AGRARISCHE GEBIEDEN OP HET GEWESTELIJK BESTEMMINGSPLAN (GBP).....	40
9	BESCHERMDE OF OP DE BEWAARLIJST INGESCHREVEN LANDSCHAPPEN	42
10	OEVERS VAN WATERLOPEN	53
11	BESLUIT	54
12	INHOUD	55
13	LIJST VAN DE FIGUREN.....	57

1 INLEIDING

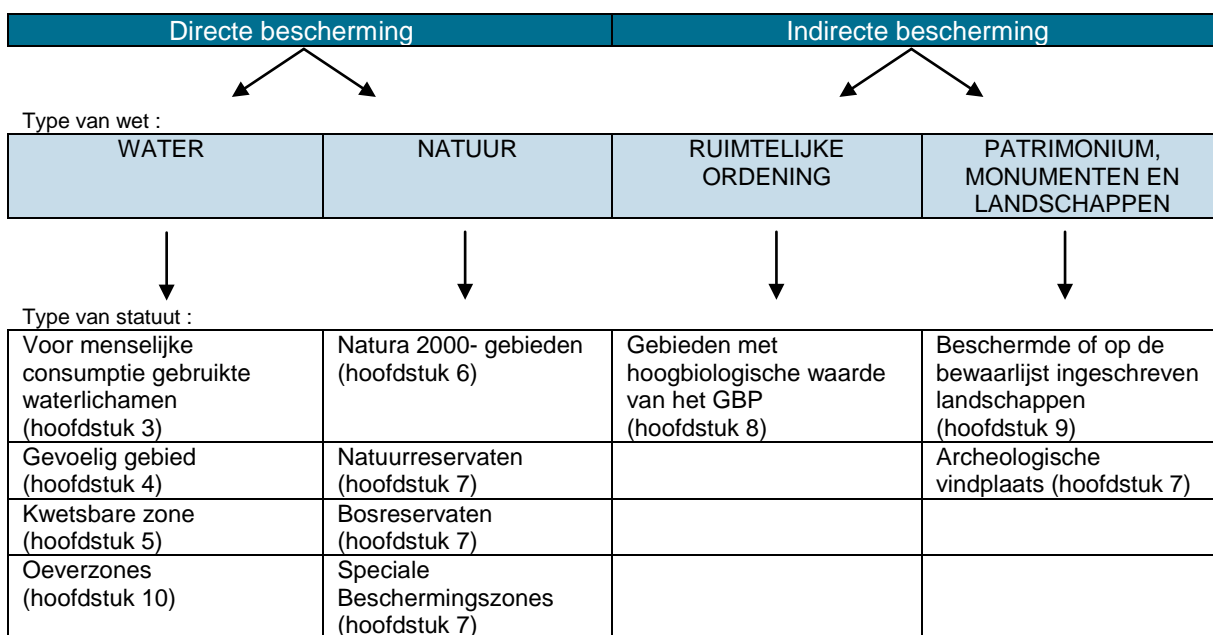
Het Register van de beschermde gebieden van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd voorgesteld door Leefmilieu Brussel - BIM. Tegelijkertijd is het een element van het Brussels waterbeheersplan (WBP), voldoet het aan de verplichtingen die voortvloeien uit artikelen 32 tot 36 van de Kaderordonnantie Water van 20 oktober 2006 (B.S., 3 november 2006), en aan de verplichtingen van artikelen 6 en 7 en van bijlage IV van de Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen PB L 327 van 22 december 2000), benoemd "Kaderrichtlijn Water".

Dit Register van de beschermde gebieden zal worden herbekeken – en eventueel aangepast – bij elke update van het gewestelijk waterbeheerplan. Het Register van de beschermde gebieden is een "register van de gebieden die zijn aangewezen als bijzondere bescherming behoevend in het kader van de specifieke wetgeving om hun oppervlakte- of grondwater te beschermen, of voor het behoud van rechtstreeks van water afhankelijke habitats en soorten" (Bron : uitsluitend van het artikel 6.1 van de Kaderrichtlijn Water). Deze specifieke wet heeft betrekking op beschermingsmaatregelen die voorzien zijn in zowel communautaire teksten als in lokale reglementaire teksten (Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gemeenten van het Brussels gewest). Het doel van dit register is het maken van referentiedocument met oplijsting van gebieden die een speciale bescherming genieten op het vlak van water, en met informatie over deze gebieden.

Het register kent geen bijkomende bescherming toe aan de beschermde gebieden die erin zijn opgenomen, en wijst ook geen nieuwe beschermde gebieden aan. Het vormt een instrument voor communicatie over, en bewustmaking omtrent de beschermde gebieden in het Brussels gewest.

Onder speciale bescherming op het vlak van water verstaat het Brussels gewest ook elke andere bescherming dan degene die voortvloeit uit de wetgeving over "water" of "natuur" en die de wateren, de aquatische milieus, de habitats of de soorten indirect beschermt of in stand houdt. Deze andere beschermingsmiddelen zijn onder andere het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) en de bescherming en de inschrijving op de bewaarlijst van de landschappen in het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (WBRO).

Elk hoofdstuk van dit register is gewijd aan een beschermingsstatuut. Al naargelang de verschillende wetten die aan de basis liggen van deze bescherming, kunnen deze statuten worden ingedeeld in 4 categorieën:

2 ALGEMEEN

2.1 DE GEBIEDEN DIE MOETEN WORDEN OPGELIJST VOLGENS DE KADERORDONNANTIE WATER

Volgens de Kaderordonnantie Water (cf. bijlage 1) moeten 2 types van gebieden worden geïnventariseerd. Enerzijds de beschermde gebieden in termen van waterlichamen, en anderzijds, de beschermde gebieden in termen van geografische gebieden.

Hieronder vind je een oplisting van deze gebieden. In het document worden ze ook op een meer gedetailleerde wijze voorgesteld, waarbij een onderscheid zal worden gemaakt tussen gebieden die relevant zijn voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en gebieden die dit niet zijn.

Beschermde gebieden in termen van waterlichamen:

- **De (huidige en toekomstige) waterlichamen die worden gebruikt voor menselijke consumptie**

Dit zijn de grond- en oppervlaktewaterlichamen binnen het grondgebied van het gewest die dagelijks meer dan 10 m³ leveren en die zijn aangeduid voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water, alsmede de voor dat toekomstig gebruik bestemde grond- en oppervlaktewaterlichamen, met inbegrip van de beschermde gebieden voor deze grond- en oppervlaktewaterlichamen;

- **De waterlichamen die zijn aangeduid als recreatie- of zwemwater**

Dit zijn de waterlichamen die worden gebruikt voor waterrecreatie en de waterlichamen die worden bedoeld door richtlijn 2006/7/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 februari 2006 betreffende het beheer van de zwemwaterkwaliteit (die richtlijn 76/160/EG opheft).

Beschermde gebieden in termen van geografische gebieden:

- **De beschermingsgebieden van in het water levende soorten die belangrijk zijn vanuit economisch oogpunt**

Hier moet men kijken naar richtlijn 79/923/EEG van de Raad van 30 oktober 1979 inzake de vereiste kwaliteit van schelpdierwater en richtlijn 91/492/EEG van de Raad van 15 juli 1991 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften voor de productie en het in de handel brengen van levende tweekleppige weekdieren. Deze laatste richtlijn definieert met name de productiegebieden.

- **De gevoelige gebieden die worden bedoeld door richtlijn 91/271/EEG van de Raad van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater, de "Richtlijn Stedelijk Afvalwater".**

Dit zijn gebieden die kampen met eutrofiëring en waarvoor de lozingen van fosfor en stikstof moeten worden verminderd. Deze gebieden zijn vastgelegd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering.

- **De kwetsbare gebieden die worden bedoeld in richtlijn 91/676/EEG van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen, de "Nitratenrichtlijn".**

Dit zijn de gebieden waarvan het grondwater en het zoet oppervlaktewater (in het bijzonder indien gebruikt voor de winning van drinkwater) een hogere nitraatconcentratie bevatten of bedreigd zijn door een verontreiniging met nitraten. Deze gebieden zijn vastgelegd door de Minister die bevoegd is voor het waterbeleid en worden om de 4 jaar opnieuw bestudeerd.

- **De gebieden die zijn geïdentificeerd of aangeduid als Speciale Beschermingszones (SBZ)** krachtens richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand.

Deze richtlijnen worden respectievelijk de “Habitatrichtlijn” en de “Vogelrichtlijn” genoemd, en de gebieden die door deze richtlijnen werden aangeduid vormen het “Natura 2000”-netwerk. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet de Commissie, om de 6 jaar, op de hoogte stellen van de genomen instandhoudingsmaatregelen en over de evolutie van de staat van instandhouding van de habitats en soorten van communautair belang.

- **de gebieden van grote biologische waarde** die zijn vastgelegd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering krachtens artikel 17 van de ordonnantie van 27 april 1995 betreffende het behoud en de bescherming van de natuur.

In tegenstelling tot de overige zones vloeien deze gebieden van grote biologische waarde niet voort uit een communautaire wetgeving maar enkel uit een lokale wet. Het gaat om een nieuwigheid binnen de Kaderordonnantie Water ten opzichte van de Kaderrichtlijn Water. De Richtlijn ziet het register als een bundeling van de gebieden die bijzondere bescherming behoeven in het kader van een specifieke communautaire wetgeving (artikel 6.1 en bijlage IV). De Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft beslist de draagwijdte van dit register uit te breiden tot een lokale wet, die onafhankelijk is van een communautaire wet, door de gebieden van grote biologische waarde die zijn vastgesteld krachtens artikel 17 van de ordonnantie van 27 april 1995 op te nemen in het Brussels register.

2.2 DE NIET-RELEVANTE GEBIEDEN VOOR HET BRUSSELS GEWEST

Van de gebieden in de hierboven vermelde lijst zijn er een aantal die niet van toepassing zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, op de datum van publicatie van dit register. Hieronder vindt u een lijst van de voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest niet relevante beschermde gebieden, met de referentie naar hun Europese, nationale en/of regionale wetsgrondslag:

Voor de beschermde gebieden in termen van waterlichamen:

- **De waterlichamen die zijn aangeduid als recreatie- of zwemwater**

Juridische grondslag:

Europese wetgeving	<i>Richtlijn 76/160/EEG van de Raad van 8 december 1975 betreffende de kwaliteit van het zwemwater (ingetrokken) (PB L 31 van 5 februari 1976)</i> Richtlijn 2006/7/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 februari 2006 betreffende het beheer van de zwemwaterkwaliteit en tot intrekking van Richtlijn 76/160/EEG (PB L 64 van 4 maart 2006)
Brusselse wetgeving	Besluit van de Executieve van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 18 juni 1992 tot vaststelling van de rangschikking van het oppervlaktewater (B.S., 17 juli 1992). De woorden “als zwemwater” worden opgeheven overeenkomstig artikel 16, §2, van de besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 april 2009 betreffende het beheer van de zwemwaterkwaliteit. Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 april 2009 betreffende het beheer van de zwemwaterkwaliteit (implementering van de richtlijn 2006/7/EG) (B.S., 28 april 2009)

Er zijn geen recreatiewateren op het grondgebied van het Gewest. Bovendien stelde de Executieve van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in artikel 12 van het besluit van 18 juni 1992 tot vaststelling van de rangschikking van het oppervlaktewater

dat er geen zones moeten worden aangewezen als zwemwater in het Brussels gewest. Onder het nieuwe besluit wordt de Regering gemachtigd om elk jaar vóór het begin van het badseizoen zwemwateren aan te wijzen door middel van een besluit. Bijgevolg telt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geen waterlichamen die als zwemwater of als recreatiewater op dit moment zijn aangeduid.

Voor de beschermde gebieden in termen van geografisch gebied:

- **De beschermingsgebieden van in water leven soorten die belangrijk zijn vanuit economisch oogpunt**

Juridische grondslag :

Europese wetgeving	Richtlijn 91/492/EEG van de Raad van 15 juli 1991 tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften voor de productie en het in de handel brengen van levende tweekleppige weekdieren (PB L 268 van 24 september 1991) <i>Richtlijn 79/923/EEG van de Raad van 30 oktober 1979 inzake de vereiste kwaliteit van schelpdierwater (vervangen door de richtlijn 2006/113/EG) (PB L 281 van 10 november 1979)</i> Richtlijn 2006/113/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 inzake de vereiste kwaliteit van schelpdierwater (gecodificeerde versie) (PB L 376 van 27 december 2006)
Brusselse wetgeving	Besluit van de Executieve van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest van 18 juni 1992 tot vaststelling van de rangschikking van het oppervlaktewater (artikel 12) (B.S., 17 juli 1992)

Deze gebieden verwijzen ofwel naar de kustwateren en de brakke wateren die schelpdierwater zijn in overeenstemming met richtlijn 79/923/EEG inzake de vereiste kwaliteit van schelpdierwater, ofwel naar de productiegebieden die worden bedoeld door richtlijn 91/492/EEG tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften voor de productie en het in de handel brengen van levende tweekleppige weekdieren. Deze gebieden zijn niet aanwezig op het grondgebied van het Gewest. Het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 18 juni 1992 tot vaststelling van de rangschikking van het oppervlaktewater stelt in artikel 12 dat in het Brussels gewest geen zones dienen te worden aangewezen als schelpdierwater.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telt dus geen beschermingsgebieden van in water levende soorten die belangrijk zijn vanuit economisch oogpunt.

- **De gebieden die zijn geïdentificeerd of aangeduid als Speciale Beschermingszones (SBZ) krachtens Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand**

Juridische grondslag :

Europese wetgeving	Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand, benoemd "Vogelrichtlijn" (PB L 103 van 25 april 1979)
Brusselse wetgeving	Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 25 oktober 1990 betreffende de bescherming van de vogels (B.S., 27 november 1990) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 oktober 2000 betreffende de instandhouding van de natuurlijke habitats en van de wilde fauna en flora (B.S., 28 november 2000) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 28 november 2002 tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 oktober 2000 (B.S., 20 december 2002) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 november 2005 tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 oktober 2000 (B.S., 20 december 2005)

De Vogelrichtlijn werd omgezet door het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 25 oktober 1990 betreffende de bescherming van de vogels. Dit besluit bakent geen speciale beschermingszones af op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De Speciale Beschermingszones zijn dus niet relevant voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

2.3 DE IN DIT REGISTER GEÏNVENTARISEERDE GEBIEDEN

Na oplijsting van de verschillende gebieden die, volgens de Kaderrichtlijn Water, verplicht moeten worden behandeld in het register, en waarbij een onderscheid werd gemaakt tussen relevante en niet relevante gebieden voor het Brussels Hoofdstedelijke Gewest, vindt u in de volgende paragraaf de lijst met de relevante gebieden. Deze laatste zullen bondig worden besproken in de volgende paragraaf, en zullen verder in het document op een meer gedetailleerde wijze worden voorgesteld.

2.3.1 De relevante gebieden

Dit register omvat een afbakening en een beschrijving van de gebieden die van toepassing zijn op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

Voor de beschermde gebieden in termen van waterlichamen:

- **De voor menselijke consumptie gebruikte (huidige en toekomstige) waterlichamen** (hoofdstuk 3)

Voor de beschermde gebieden in termen van geografisch gebied:

- **De gevoelige gebieden die worden bedoeld door richtlijn 91/271/EEG van 21 mei 1991** inzake de behandeling van stedelijk afvalwater (hoofdstuk 4)
- **De kwetsbare gebieden die worden bedoeld door richtlijn 91/676/EEG van 12 december 1991** inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bron (hoofdstuk 5)
- **De gebieden die zijn geïdentificeerd of aangeduid als Speciale Beschermingszones (SBZ)** krachtens de richtlijn (92/43/EEG) van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde fauna en flora (hoofdstuk 6)
- **de gebieden van grote biologische waarde** die zijn vastgelegd door de Regering krachtens artikel 17 van de ordonnantie van 27 april 1995 betreffende het behoud en de bescherming van de natuur.

2.3.2 Een specifiek geval van relevante gebieden: de gebieden van grote biologische waarde

Zoals hoger in dit hoofdstuk al werd uitgelegd, heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering beslist de draagwijdte van dit register uit te breiden tot een lokale wetgeving die onafhankelijk is van een communautaire wetgeving, door de krachtens artikel 17 van de ordonnantie van 27 april 1995 vastgelegde gebieden op te nemen in het Brusselse register. Dit artikel 17 verwijst naar de **inventaris van de gebieden van grote biologische waarde** en vermeldt dat deze sites tot natuurreservaat of bosreservaat kunnen worden uitgeroepen. Een inventaris is echter geen beschermingsstatus.

De inventaris waarvan sprake in artikel 17 van de ordonnantie van 27 april 1995 werd opgesteld in 1997 en 1998 en afgerond in 2000. Op die manier konden biologische evaluatiekaarten worden opgesteld.

Verscheidende van de gebieden die in deze inventaris zijn opgenomen, zijn op 1 januari 2008 beschermd als natuur- of bosreservaat. Van de gebieden op de inventaris die niet tot reservaat zijn uitgeroepen, zijn er echter een aantal die een ander beschermingsstatuut genieten, dat overigens niet altijd voortvloeit uit de wetgeving inzake water of natuur. Dit geldt bijvoorbeeld voor gebieden die als “Gebieden met hoogbiologische waarde” op het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) staan, of voor de “beschermd” of “op de bewaarlijst ingeschreven landschappen”.

Daarom werd besloten om in dit register alle beschermingsstatuten op te nemen die geldig zijn voor de gebieden die in deze inventaris voorkomen, wanneer dit statuut een bescherming van de watervoorraden of de natuurlijke voorraden verleent, ongeacht of het gaat om een directe bescherming (wet betreffende water of natuur) of een indirecte bescherming (wet inzake ruimtelijke ordening of bescherming van het patrimonium).

2.3.3 De opnemng van andere gebieden in het register

Werden eveneens opgenomen in het register, alle andere beschermde gebieden met opmerkelijke en/of belangrijke watervoorraden en waarvan het beschermingsstatuut een bescherming verleent aan deze voorraad: de Speciale Beschermingszones en de neolithische site in het Zoniënwood, bepaalde beschermde of op de bewaarlijst ingeschreven landschappen, enz.

2.4 DE INHOUD VAN HET REGISTER

De inhoud van het register werd gevalideerd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, maar kan worden gewijzigd telkens wanneer het register wordt bijgewerkt. Het omvat voor elk beschermd gebied dat relevant is voor het Gewest:

- een verklarend overzicht van de Europese, nationale en/of Brusselse wetgeving die aan de basis ligt van het beschermingsregime;
- een kaart van het betrokken beschermde gebied, de voorgestelde kaarten geven de situatie weer van 31 augustus 2010;
- het toezicht op het gebied (toezicht dat verband houdt met de specifieke bescherming of met de Kaderrichtlijn Water)
- de specifieke eigenschappen van dit gebied (naargelang het geval: voorstelling van het in stand te houden en/of te beschermen patrimonium, problemen op het vlak van de bescherming, enz.).

Voor de Gebieden van Communautair Belang die deel uitmaken van het Natura 2000-netwerk enerzijds en de natuur- en bosreservaten anderzijds, wordt een gedetailleerde voorstelling per site voorgesteld in bijlage 2, in de vorm van fiches.

3 (HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE) WATERLICHAMEN DIE WORDEN GEBRUIKT VOOR MENSELIJKE CONSUMPTIE

3.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

Europese wetgeving	<p>Richtlijn 98/83/EG van de Raad van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water (PB L 330 van 30 december 1998)</p> <p>Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (PB L 327 van 22 december 2000), benoemd Kaderrichtlijn Water (artikel 7.1)</p> <p>Richtlijn 2006/118/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand, benoemd "Dochterrichtlijn Grondwater" (PB L 372 van 27 december 2006)</p>
Législation nationale	<p>Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van het grondwater (B.S., 1 mei 1971)</p> <p>Koninklijk besluit van 18 september 1987 betreffende de bescherming van het grondwater in het Brusselse Gewest tegen verontreiniging veroorzaakt door bepaalde gevaarlijke stoffen (artikel 7) (B.S., 14 oktober 1987)</p>
Brusselse wetgeving	<p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 januari 2002 betreffende de kwaliteit van het leidingwater (B.S., 21 februari 2002)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 september 2002 houdende afbakening van een beschermingszone rondom grondwaterwinningen in het Ter Kamerenbos en onder de Lotharingendreef in het Zoniënwoud (B.S., 10 juni 2008)</p> <p>Ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid, benoemd "Kader Ordonnantie Water" (artikel 36) (B.S., 03 november 2006)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 juni 2010 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand (transpositie van de richtlijn 2006/118/EG) (B.S., 17 juni 2010)</p>

Van de kraan...

Richtlijn 98/83/EEG en het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 januari 2002 zijn van toepassing op de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water, met andere woorden op de kwaliteit van het leidingwater. Ze betreffen de bescherming van de gezondheid van de mens tegen de schadelijke gevolgen van besmettingen van het voor menselijke consumptie bestemd water en garanderen de gezondheid en de zuiverheid van dit water. Ze leggen normen vast voor het leidingwater en leggen kwaliteitscontroleprogramma's op.

... tot de waterwinning

De Kaderrichtlijn en de Kaderordonnantie Water en de richtlijn betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand stellen: het oppervlakte- en grondwater in de "waterlichamen waaruit drinkwater wordt gewonnen of die voor toekomstige winning van grondwater bestemd zijn, moet zodanig worden beschermd dat wordt voorkomen dat de kwaliteit van deze waterlichamen achteruit gaat, teneinde het vereiste niveau van drinkwaterzuivering te verlagen". Deze juridische teksten betreffen dus het behoud van de kwaliteit van het ruwe water (het onbehandelde water). De kaderrichtlijn en de richtlijn over de grondwateren bepalen dat deze beschermingsmaatregelen de invoering van "beschermingszones" voor deze waterlichamen kunnen inhouden.

De wet van 26 maart 1971 op de bescherming van het grondwater en het Koninklijk Besluit van 18 september 1987 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging veroorzaakt door bepaalde gevaarlijke stoffen beschrijven de procedure die moet worden gevolgd om beschermingszones af te bakenen rond de waterwinningen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 september 2002 bakent een beschermingszone af rondom grondwaterwinningen in het Ter Kamerenbos en het Zoniënwood in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand werden normen en drempelwaarden voor de grondwaterlichamen vastgelegd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met het doel de menselijke gezondheid en het leefmilieu te beschermen. Deze normen en drempelwaarden worden vastgelegd voor verontreinigende stoffen, groepen van verontreinigende stoffen en indicatoren van verontreiniging die ertoe bijdragen dat deze waterlichamen als gevaar lopend moeten worden aangemerkt, en voor bepaalde stoffen of parameters (arsenicum, cadmium, lood, kwik, ammonium, chloride, sulfaat, tri- en tetrachloorethyleen, conductiviteit).

3.2 DE HUIDIGE WATERLICHAMEN DIE WORDEN GEBRUIKT VOOR DE PRODUCTIE VAN DRINKWATER

Op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest liggen de zones voor drinkwaterwinning in het Ter Kamerenbos en het Zoniënwood. De productiecapaciteit ervan bedraagt 6 600 m³/d. Het jaarlijks onttrokken volume bedraagt ongeveer 2,3 miljoen m³, wat slechts 3 % van de drinkwatervoorziening van het Brussels gewest bedraagt (het overige gedeelte is afkomstig uit "l'usine de Tailfer" in het Waals Gewest). Er zijn twee soorten waterwininstallaties: een eerste type betreft winputten, terug te vinden in het Ter Kamerenbos. Het tweede type is een draineergalerij (of filtergalerij), die midden in de watervoerende laag is uitgegraven, en die verscheidene kilometers lang is. Dit type vinden we terug in het Ter Kamerenbos en het Zoniënwood).

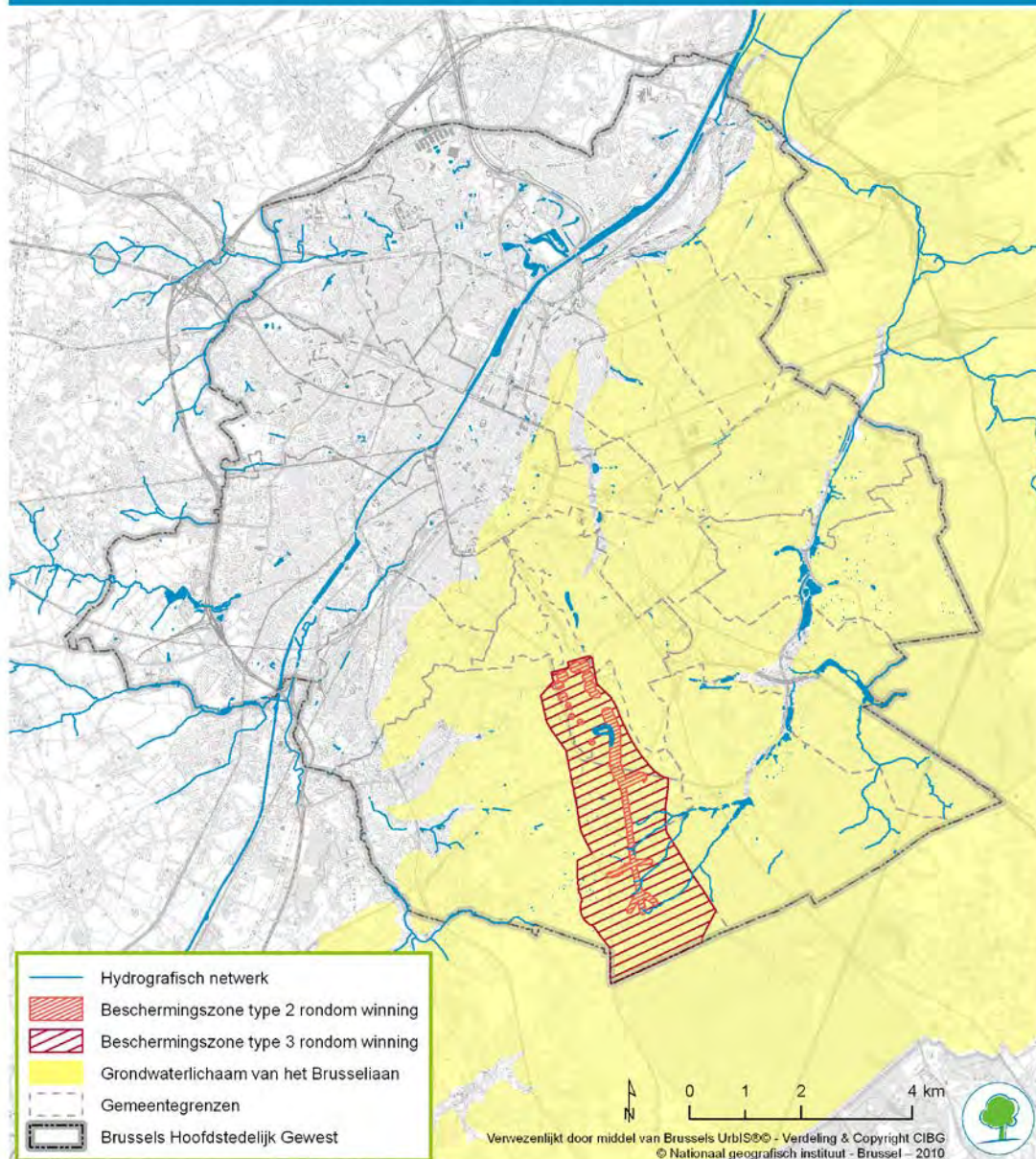
Het waterlichaam waaraan water wordt onttrokken is het **grondwaterlichaam van het Brusselïaan (grondwater van de Brusselïaan Zanden)**.

Kaart 3.1.

GRONDWATER DAT WORDT GEBRUIKT VOOR DRINKWATERVOORZIENING

Beschermingszones rondom winningen

Het grondwaterlichaam van het Brusseliaan dat bijdraagt tot de drinkwatervoorziening van het Brussels gewest is aangemerkt als gevaar lopend (dat de milieudoelstellingen voor 2015 niet worden gehaald). In het kader van de omzetting van de “dochtterrichtlijn” over het grondwater heeft het Gewest normen en drempelwaarden vastgelegd voor de stoffen en parameters die verantwoordelijk zijn voor deze classificatie. De vaststelling van deze normen en drempelwaarden heeft rekening gehouden met het specifieke gebruik van dit waterlichaam: de productie van drinkwater.

3.3 WATERWINNINGEN EN BESCHERMINGSPARAMETERS

Zoals voorafgaand besproken zijn er 2 types van drinkwaterwinning in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: enerzijds winputten, in het Ter Kamerenbos, en anderzijds een draineergalerij (of filtergalerij) van verscheidene honderden meters lang, die midden in de watervoerende laag is uitgegraven in het Ter Kamerenbos en het Zoniënwoud.

Tabel 3.1.

De waterwinningen die bestemd zijn voor het drinkwaterverbruik en die meer dan 10 m³/dag opleveren

	Toegelaten waterwinningen	Waterwinningen die actief zijn op 1 januari 2009
Ter Kamerenbos	12 waterwinningsputten	7 waterwinningsputten
Zoniënwoud	Filtergalerij	Filtergalerij

Het waterwinningsgebied is het geografische gebied waarin de werken en de installaties voor de grondwaterwinning voor voedingsdoeleinden zijn gevestigd. De beschermingszone moet bescherming bieden tegen de risico's van aantasting van het grondwater in het waterwinningsgebied en van het water voor voedingsdoeleinden dat in de aanvoerleidingen zit.

In toepassing van artikel 7 van het koninklijk besluit van 18 september 1987 betreffende de bescherming van het grondwater in het Brusselse Gewest tegen verontreiniging veroorzaakt door bepaalde gevaarlijke stoffen, vereist de afbakening van een waterwinningsgebied of een beschermingszone een voorafgaand openbaar onderzoek, en moet rekening worden gehouden met de volgende punten:

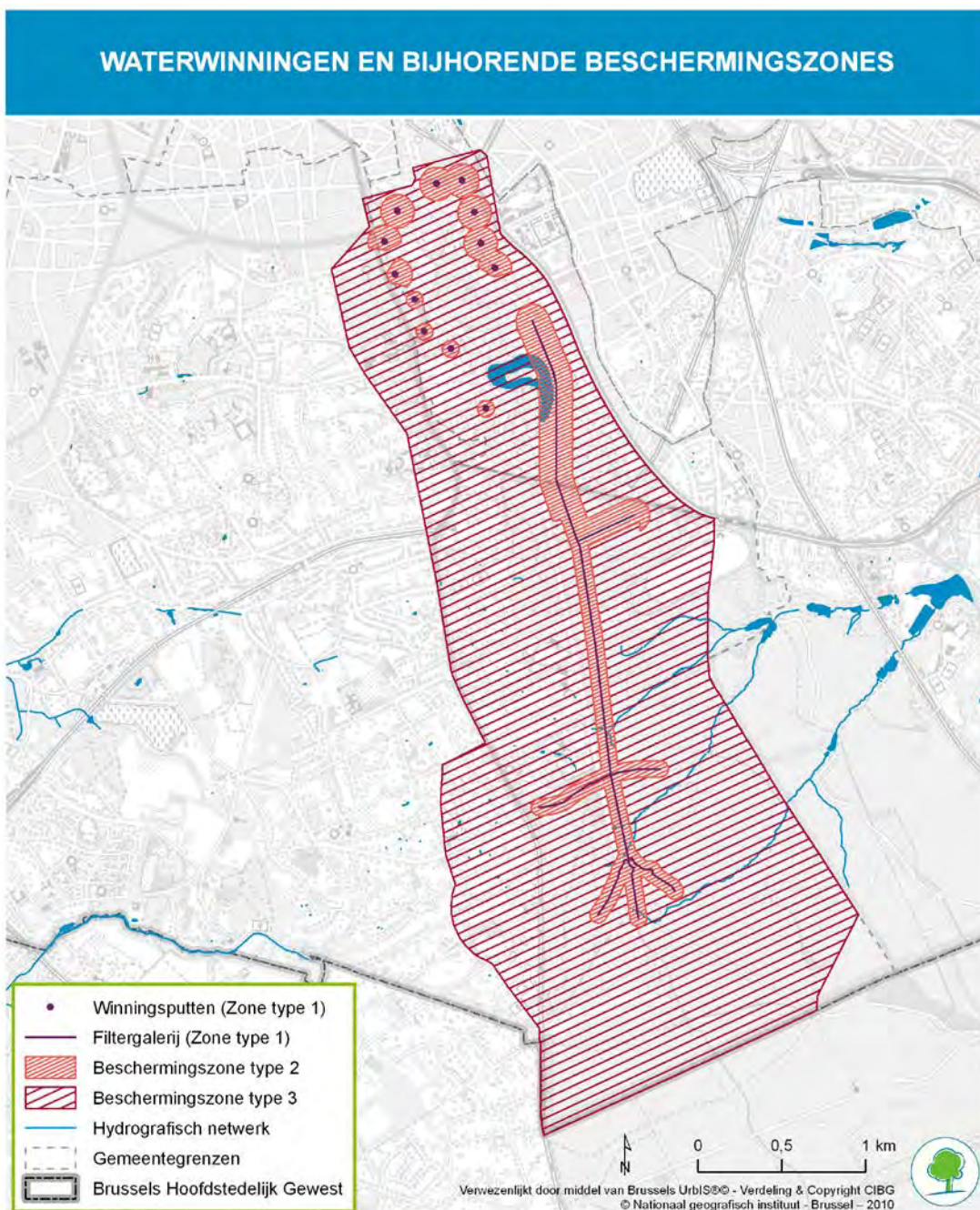
- de geografische oppervlakte van het waterwinningsgebied wordt bepaald door een lijn die op minimum 10 m en maximum 30 m afstand ligt van de buitengrens van de installatie die op elk waterwinningspunt is gevestigd;
- 3 beschermingszones worden afgebakend volgens de tijd die het water nodig heeft om de winningsplaats te bereiken:
 - **zone I** bestaat uit het geheel van punten vanwaar het water de winningsplaats kan bereiken na een tijd die korter is dan 24 uur;
 - **zone II** bestaat uit het geheel van punten vanwaar het water de winningsplaats kan bereiken na een tijd die ligt tussen 24 uur en 50 dagen;
 - **zone III** bestaat uit het geheel van punten van het voedingsbekken van de winning, met uitsluiting van de voormelde zones I en II.

Voor de waterwinningen van het Zoniënwoud (aan de rand van de Lorrainedreef) en het Ter Kamerenbos bakent het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 september 2002 drie beschermingszones af, en reglementeert het de activiteiten die er zijn toegelaten:

- **Zone I** bestaat uit de waterwinningswerken en de onmiddellijke omgeving ervan; hier worden slechts de activiteiten toegelaten die rechtstreeks verband houden met de grondwaterbescherming en de waterproductie (cf. artikel 2.1).
- In **zone II** zijn verschillende activiteiten verboden (cf. artikel 2.2), andere zijn gebonden aan voorwaarden (cf. artikel 2.3). We vermelden bijvoorbeeld het verbod op de besproeiing of de irrigatie met lozingswater, het verbod op de aanleg van zinkputten, het verbod op de aanleg van nieuwe, overdekte omheinde terreinen voor dieren.
- Het beschermingsstatuut van **zone III** dekt verplichtingen die bedoeld zijn voor de inrichtingen bepaald door de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen, de ingegraven opslagplaatsen van koolwaterstoffen met een opvangcapaciteit van meer dan 5 000 liter (cf. artikel 2.4).

Kaart 3.2.

De oppervlakte van deze zones bedraagt respectievelijk 0,1 km², 1 km² en 7,7 km².

3.4 DE MONITORING VAN DE HUIDIGE WATERLICHAMEN DIE WORDEN GEBRUIKT VOOR DE PRODUCTIE VAN DRINKWATER

Kwalitatieve aspecten :

In termen van monitoring van het ruwe water stellen de Kaderrichtlijn en de Kaderordonnantie Water dat, “overeenkomstig bijlage V (respectievelijk bijlage III), een monitoring moet worden ingevoerd voor de waterlichamen die, overeenkomstig deze bijlage, gemiddeld meer dan 100 m³ per dag leveren”. Indien deze waterlichamen grondwaterlichamen zijn, is echter geen bijkomende controle vereist.

Het grondwaterlichaam van het Brusseliaan is het voorwerp van operationele kwaliteitscontroles aangezien het is aangemerkt als “gevaar lopend dat geen goede

watertoestand wordt bereikt”, in overeenstemming met artikel 37 en bijlage I van de Kaderordonnantie Water.

Bij deze monitoring van het ruwe water komen de controles van de kwaliteit van het behandelde water, overeenkomstig het besluit van 24 januari 2002 betreffende de kwaliteit van het leidingwater.

Kwantitatieve aspecten :

In toepassing van artikel 3 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 september 2002 is een monitoring van de grondwaterstand van het waterlichaam vereist. Deze monitoring omvat:

- metingen, om de twee maanden, in tien strategisch gelegen controleputten,
- maandelijkse metingen in meerdere controleputten die dichtbij de winningsputten gelegen zijn.

3.5 DE WATERLICHAMEN DIE IN DE TOEKOMST BESTEMD ZIJN VOOR DRINKWATERVOORZIENING

Een zeer groot deel van de drinkwatervoorziening in het Brussels gewest komt uit het Waals Gewest (97 % in volume), en meer bepaald van de stuwdam van Tailfer in de Maas (32 % van de aanvoer van de productie van de waterwinningen in het Waals Gewest). Aangezien de fabriek van Tailfer slechts op 50 % van haar capaciteit werkt en er geen stijging van de drinkwaterbehoefte in het Brussels gewest wordt verwacht, stelt de kwantitatieve bevoorrading van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dus geen problemen. Een uitbreiding van de productiecapaciteit van de waterwinningen in het Brussels gewest is niet voorzien.

Toch maakt de positie van het grondwater van het Brusseliaans Zand vlakbij de oppervlakte (44 % van de grondwaterlaag komt aan de oppervlakte) deze grondwaterlaag zeer kwetsbaar voor plaatselijke en diffuse vervuiling, en kan het toekomstige gebruik ervan voor de drinkwatervoorziening in het gedrang brengen. De bescherming van dit waterlichaam tegen mogelijke risico's van aantasting is bijgevolg een belangrijke voorwaarde voor het behoud van een drinkwaterbron op het grondgebied van het gewest.

4 GEVOELIG GEBIED

4.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

Europese wetgeving	Richtlijn 91/271/EEG van de Raad van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater, benoemd "richtlijn stedelijk afvalwater" (PB L 135 van 30 mei 1991) Richtlijn 98/15/EG van de Commissie van 27 februari 1998 houdende wijziging van Richtlijn 91/271/EEG van de Raad ten aanzien van enkele in bijlage I vastgestelde voorschriften (PB L 67 van 7 maart 1998)
Brusselse wetgeving	Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 maart 1994 betreffende de behandeling van stedelijk afvalwater (bijzonder artikel 4) (B.S., 5 mei 1994) Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 8 oktober 1998 tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 maart 1994 (B.S., 27 oktober 1998)

De richtlijn stedelijk afvalwater 91/271/EEG verstaat onder "gevoelig gebied" de gebieden die gevoelig zijn voor eutrofiëring doordat het water wordt verrijkt door nutriënten (vooral stikstof- en/of fosforverbindingen). Een overmaat van nutriënten leidt tot een versnelde groei van algen en planten, met een onevenwicht tussen de verschillende in het water aanwezige organismen en een verslechtering van de waterkwaliteit als gevolg. De richtlijn beoogt de bescherming van het milieu tegen aantastingen door de lozing van stedelijk afvalwater of afvalwater afkomstig van bepaalde industriële sectoren. Ze legt de invoering op van middelen om dit doel te bereiken, zoals de opvang en de behandeling van afvalwater.

De classificatie als "gevoelig gebied" is gebonden aan voorwaarden: kortere termijnen voor de invoering van opvang- en zuiveringssystemen en een verdere vermindering van de fosfor- en stikstoflozingen. De richtlijn beoogt de bescherming van het milieu ter hoogte van de "gevoelige gebieden", maar ook stroomafwaarts ervan (vooral de estuaria).

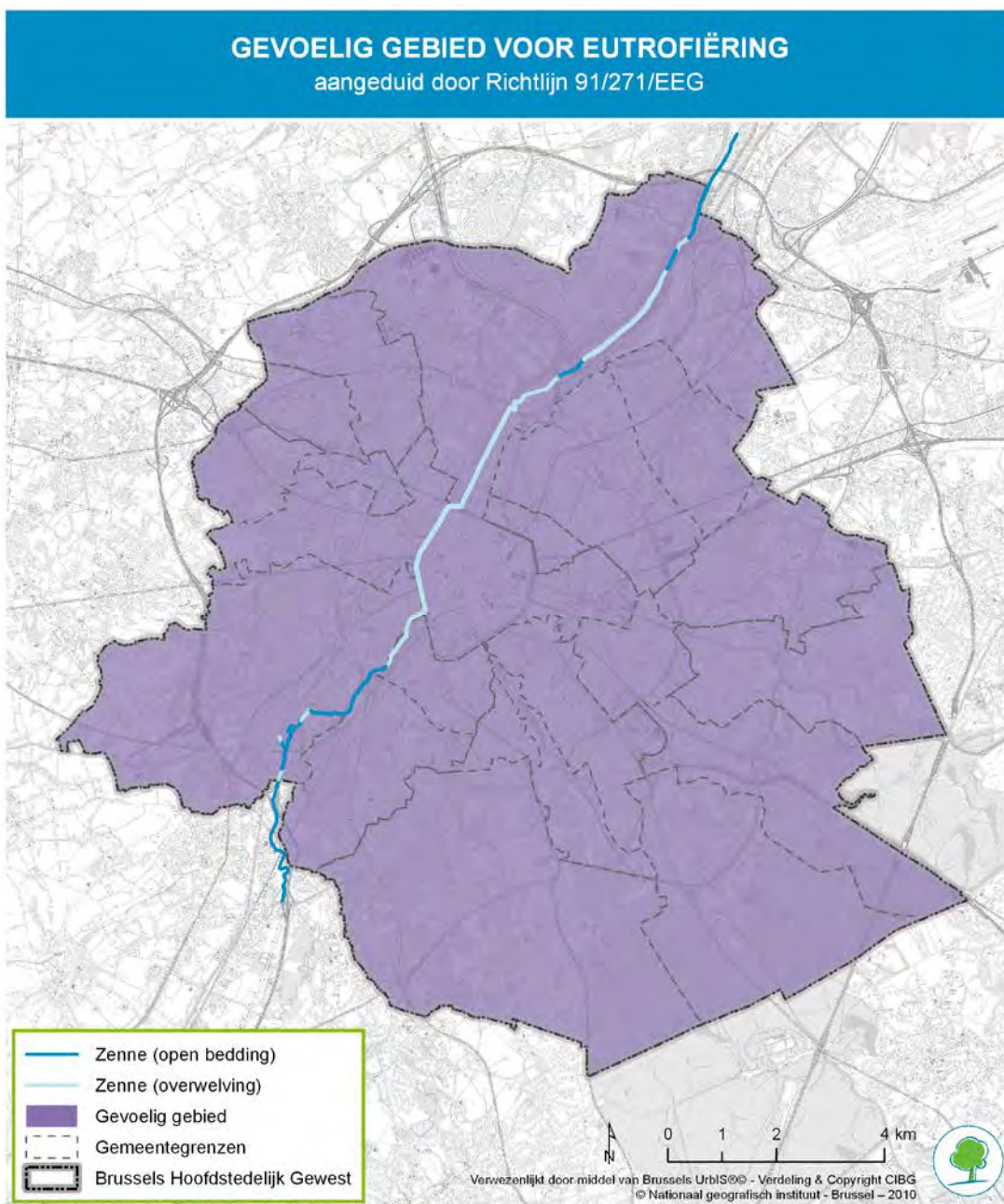
De richtlijn stedelijk afvalwater 91/271/EEG en de wijzigende richtlijn 98/15/EG werden omgezet in Brussels recht door respectievelijk het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 maart 1994 betreffende de behandeling van stedelijk afvalwater en het wijzigingsbesluit van 8 oktober 1998.

4.2 HET GEVOELIG GEBIED

Artikel 4 van het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 maart 1994 bakent het gevoelige gebied van "het Zennebekken" (of het hele grondgebied van het gewest) af, namelijk 162 km².

Opmerking: het hele grondgebied van België is ingedeeld als gevoelig gebied sinds 2002.

Kaart 4.1.

4.3 DE MONITORING IN DIT GEBIED

Volgens artikel 15 van de richtlijn Stedelijk Afvalwater moet het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een monitoring invoeren voor de lozingen van de stedelijke waterzuiveringsinstallaties (waarvoor lozingsnormen bestaan), voor het slib dat naar de oppervlaktewateren wordt afgevoerd en voor de wateren waarin deze lozingen plaatsvinden.

Het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 maart 1994 behandelt alleen de controles van de lozingen van de waterzuiveringsinstallaties (cf. artikel 3). Een monitoring van de wateren waarin de lozingen van de 2 waterzuiveringsinstallaties plaatsvinden, namelijk de Zenne, wordt echter uitgevoerd in het kader van de monitoringprogramma's die werden ingevoerd overeenkomstig artikel 37 van de Kaderordonnantie Water.

De Kaderordonnantie Water legt geen bijkomende controles op voor de monitoring van de gevoelige gebieden.

4.4 DE SITUATIE

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telt in totaal meer dan een miljoen inwonerequivalent en genereert dan ook aanzienlijke stedelijke afvalwaterlozingen. Op Europees niveau is het Brussels gewest ingedeeld als "big discharger". In dit opzicht is het Gewest verplicht alle stedelijk afvalwater in te zamelen en te zuiveren met een grondige behandeling.

Om aan deze verplichtingen te voldoen, is het Brussels Hoofdstedelijk Gewest doorggegaan met de installatie van leidingen om het afvalwater op te vangen en heeft het 2 waterzuiveringsstations in bedrijf gesteld: een in het zuiden (in augustus 2000) en een in het noorden van Brussel (in oktober 2006). Deze installaties behandelen alle afvalwater dat door het Gewest wordt geproduceerd en een deel van het afvalwater van de Vlaamse gemeenten in de rand. Het ontvangstmilieu van deze lozingen is hetzelfde: de Zenne.

De waterlopen, maar vooral de vijvers van het Brussels gewest, vertonen tekenen van eutrofiëring die verband houden met de aanvoer uit het Brussels gewest, maar ook met de aanvoer door de rest van het stroomgebied van de Zenne. De inbedrijfstelling van het waterzuiveringsstation van Brussel Noord heeft deze toestand verbeterd, met name in de Zenne.

5 KWETSBARE ZONE

5.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

Europese wetgeving	Richtlijn 91/676/EEG van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen, benoemd "nitraatrichtlijn" (PB L 375 van 31 december 1991)
Brusselse wetgeving	Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 november 1998 inzake de bescherming van het water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (B.S., 29 januari 1999) Ministerieel besluit van 25 mei 1999 houdende afbakening van de "beschermingszones" in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de zin van artikel 3 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 november 1998 inzake de bescherming van het water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (B.S., 25 september 1999)

Richtlijn 91/676/EEG beoogt de vermindering van de invloed van de nutriënten van het type nitraten van agrarische oorsprong in de gebieden die eraan zijn blootgesteld. De specifieke doelstellingen in deze gebieden betreffen de invoering van actieprogramma's om verontreiniging te voorkomen en te verminderen.

De classificatie als "kwetsbare zone" heeft tot doel de grond- en oppervlaktewateren te beschermen tegen verontreiniging door nitraten en verdere verontreiniging van dien aard te voorkomen met het oog op de productie van drinkwater en de strijd tegen de eutrofiëring van het zoet water en het kustwater.

De "nitratenrichtlijn" is omgezet in Brussels recht door het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 november 1998 inzake de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen. Dit besluit definieert de procedure die moet worden gevolgd om de kwetsbare zones af te bakenen, om actieprogramma's op te zetten, en legt een code van goede landbouwpraktijken vast. Deze heeft betrekking op het zoet water en het grondwater. De als kwetsbaar aangeduide zones zijn de gebieden die een verontreiniging van dit water veroorzaken of tot de verontreiniging ervan bijdragen, ongeacht of de verontreiniging bewezen of waarschijnlijk is.

De Minister die bevoegd is voor Waterbeleid duidt, in voorkomend geval, kwetsbare zones aan op het grondgebied van het Gewest op basis van de criteria die onder artikel 4 van het besluit van 19 november 1998 zijn opgenomen. De inventaris van de kwetsbare zones moet om de 4 jaar opnieuw worden bestudeerd.

Voor de kwetsbare gebieden worden een of meerdere actieprogramma's opgesteld die om de 4 jaar worden herzien door de Minister die bevoegd is voor Waterbeleid.

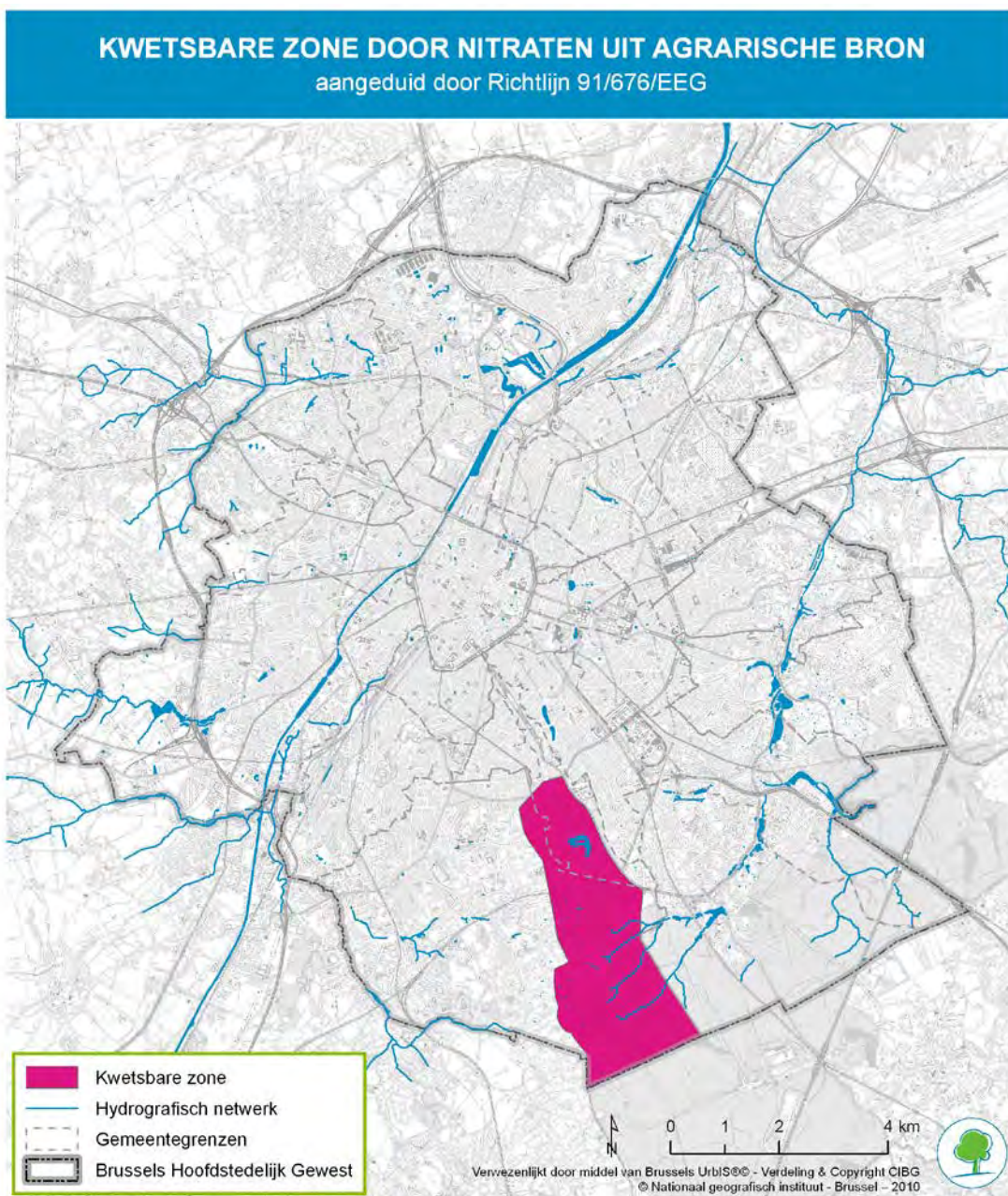
De andere referentietekst in het Brussels recht is het ministerieel besluit van 25 mei 1999 dat een beschermingszone afbakt voor het Brussels gewest.

5.2 DE KWETSBARE ZONE

Het ministerieel besluit van 25 mei 1999 bakent een beschermingszone af voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze beschermingszone loopt gelijk met beschermingszone III van de waterwinningen voor drinkwatervoorziening in het Ter Kamerenbos en het Zoniënwoud. Ze wijkt ervan af ter hoogte van het zuidoostelijke uiteinde (dat geen deel uitmaakt van beschermingszone III) en het noordelijke uiteinde (dat niet de hele oppervlakte van beschermingszone III omvat).

Kaart 5.1.

5.3 DE CONTROLE IN DEZE ZONE

Artikel 7 van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 november 1998 vereist een algemene controle op het nitraatgehalte in de zoete oppervlaktewateren en de grondwateren. Dit toezicht wordt georganiseerd door Leefmilieu Brussel - BIM en kan als volgt worden samengevat :

Tabel 5.1.
Controle volgens de reglementering over “nitraten”

Toezichthoudende instanties	Gecontroleerd type van water	Geanalyseerde parameters	Analysefrequentie
Ministerie en Leefmilieu Brussel - BIM	Zoet oppervlaktewater Grondwater	Nitraten	Te bepalen door de overheidsinstantie
Uitbaters van winningen van tot drinkwater verwerkbaar water (Vivaqua)	Tot drinkwater verwerkbaar grondwater (ruw water)	Ammoniumstikstof, nitrieten en nitraten	Afhankelijk van het geproduceerde volume water (per dag)

Aangezien dit toezicht tot doel heeft de grenzen van de beschermingszones te herzien, wordt het niet alleen opgezet in de beschermingszones zelf, maar op het hele Brusselse grondgebied.

De Kaderordonnantie Water legt geen bijkomende controles op voor de monitoring van de kwetsbare zones.

5.4 DE SITUATIE

De toepassing van de reglementering over “nitraten” in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is heel bijzonder, en zelfs paradoxaal. De reglementering betreft immers nitraten van agrarische oorsprong, terwijl de landbouwactiviteit op het Brussels grondgebied eerder zeldzaam is. Rondom het Brussels gewest is er echter wel landbouwactiviteit, en door het grensoverschrijdende karakter van de waterlichamen van het Brussels gewest (voor de oppervlakte- en grondwaterlichamen) gaan de nitraten uit agrarische bronnen over van het ene gewest op het andere. De omvang van deze stroom kan wellicht worden gerelativeerd vergeleken met de diffuse verontreiniging door nitraten van huishoudelijke oorsprong en door het gebruik van meststoffen op het Brusselse grondgebied.

Op sommige plaatsen zijn de nitraatconcentraties in de wateren van de waterlopen en de vijvers en in de grondwateren van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inderdaad hoog, en overschrijden ze soms ook de geldende normen.

6 HABITATBESCHERMINGSGEBIEDEN DIE ZIJN OPGENOMEN IN HET NATURA 2000-NETWERK

6.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

<p>Europese wetgeving</p>	<p><u>Wetteksten</u></p> <p>Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, benoemd "Habitatrichtlijn" (PB L 206 van 22 juli 1992)</p> <p>Richtlijn 97/62/EG van de Raad van 27 oktober 1997 tot aanpassing aan de technische en wetenschappelijke vooruitgang van Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PB L 305 van 8 november 1997)</p> <p>Richtlijn 2006/105/EG van de Raad van 20 november 2006 tot aanpassing van de Richtlijnen 73/239/EEG, 74/557/EEG en 2002/83/EG op het gebied van het milieu in verband met de toetreding van Bulgarije en Roemenië (wijziging van de bijlagen; geen invloed op het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) (PB L 368 van 20 december 2006)</p> <p><u>Referentiedocumenten</u></p> <p>Beschikking 2004/813/EG van de Commissie van 7 december 2004 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van een eerste bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (ingetrokken) (PB L 387 van 29 december 2004)</p> <p>Beschikking 2008/23/EG van de Commissie van 12 november 2007 tot vaststelling, op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PB L 12 van 15 januari 2008)</p>
<p>Brusselse wetgeving</p>	<p><u>Wetteksten</u></p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 oktober 2000 betreffende de instandhouding van de natuurlijke habitats en van de wilde fauna en flora (B.S., 28 november 2000)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 28 november 2002 tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 oktober 2000 (B.S., 20 december 2002)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 november 2005 tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 oktober 2000 (B.S., 20 december 2005)</p> <p>Ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud (B.S., 16 maart 2012)</p> <p><u>Referentiedocumenten</u></p> <p>Lijst van de gebieden die als speciale beschermingszones worden voorgesteld, Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (B.S., 27 maart 2003)</p>

Het hoofddoel van de "Habitatrichtlijn" 92/43/EEG is een coherent Europees ecologisch netwerk tot stand te brengen, teneinde het herstel of de handhaving van de natuurlijke habitats en de dieren- en plantensoorten van communautair belang in een "gunstige staat van instandhouding" te waarborgen.

In toepassing van deze richtlijn (artikel 3) duiden de lidstaten en de Europese Unie gebieden aan die deel uitmaken van dit netwerk, "Speciale Beschermingszones - SBZ" genoemd. De Speciale Beschermingszones worden gevormd door gebieden met natuurlijke habitats van communautair belang (waarvan een lijst is opgenomen in bijlage I

bij de richtlijn) en/of door gebieden met habitats waar soorten van communautair belang voorkomen (waarvan een lijst is opgenomen in bijlage II bij de richtlijn).

Wegens de bedreigingen waaraan zij zijn blootgesteld, werden bepaalde types van natuurlijke habitats en bepaalde soorten als "prioritair" aangemerkt.

De lijsten van de natuurlijke habitats en de soorten die zijn opgenomen in bijlagen I en II zijn geactualiseerd door richtlijn 97/62/CE, wegens de wetenschappelijke en technische vooruitgang, en vervolgens ook door richtlijn 2006/105/EG, wegens de aansluiting van Bulgarije en Roemenië.

Ter herinnering: het Natura 2000-netwerk bestaat uit 2 types van zones: de Speciale Beschermingszones – SBZ en de Speciale Beschermingszones – SBZ die zijn ingedeeld krachtens "Vogelrichtlijn" 79/409/EEG inzake het behoud van de vogelstand. Aangezien het Brussels gewest geen Speciale Beschermingszones telt, bestaat het Natura 2000-netwerk alleen uit Speciale Beschermingszones.

De "Habitatrichtlijn" werd door 3 besluiten in het Brussels recht omgezet:

- Het besluit van 26 oktober 2000 betreffende de instandhouding van de natuurlijke habitats en van de wilde fauna en flora.
- Het wijzigingsbesluit van 28 november 2002 dat de voorzieningen voor informatie van de Europese Commissie en voor informatie van het publiek aanvult.
- Het wijzigingsbesluit van 24 november 2005 betreffende de beoordeling van de effecten van plannen of ontwerpen op een SBZ.

Overeenkomstig artikel 4 van de "Habitatrichtlijn" en artikel 3 van het besluit van 26 oktober 2000 verloopt de procedure voor aanduiding van de Speciale Beschermingszones voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 3 fasen:

- Fase 1: De Minister van Leefmilieu stelt aan de Europese Commissie een lijst voor van natuurlijke habitats die als gebieden van communautair belang (GCB) worden erkend en als Speciale Beschermingszone (SBZ) worden aangewezen. Deze lijst wordt in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.
- Fase 2: De Commissie stelt de lijst op van de gebieden die als GCB zijn geselecteerd voor elk van de zeven biogeografische regio's. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest maakt deel uit van de Atlantische zone.
- Fase 3: Uiterlijk binnen 6 jaar na het vastleggen van de lijst van de geselecteerde gebieden door de Commissie wijst de Minister deze gebieden bij besluit aan als SBZ en legt hij instandhoudingsdoelstellingen vast.

De criteria voor de aanduiding van de Speciale Beschermingszones zijn vastgelegd in bijlage III van de richtlijn en van het besluit van 26 oktober 2000. Ze steunen op het relatieve belang van de gebieden voor elk type van habitat of soort, beoordeeld op basis van hun representativiteit, hun staat van instandhouding, hun oppervlakte, de waarde van het gebied voor de instandhouding.

6.2 DE SPECIALE BESCHERMINGSZONES

Vandaag zijn de 2 eerste fasen van de aanduiding uitgevoerd.

- De Minister van Leefmilieu heeft, in december 2002, een lijst van 3 gebieden voorgesteld aan de Commissie (cf. Tabel 2); deze lijst werd gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 27 maart 2003. De keuze van deze 3 complexe gebieden steunt op de volgende wetenschappelijke criteria: de aanwezigheid van 4 soorten van vleermuizen die aan bod komen in bijlage II van de richtlijn en die van types van habitats in bijlage I.
- Voor de biogeografische Atlantische zone waarvan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest deel uitmaakt, heeft de Europese Commissie een lijst opgesteld van Gebieden van Communautair Belang door beschikking 2004/813/EG van 7

december 2004, die werd herzien door beschikking 2008/23/EG van 12 november 2007. De 3 bovenvermelde gebieden komen in beide lijsten voor.

Op dit moment beschikt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dus over 3 Gebieden van Communautair Belang die uiterlijk op 7 december 2010 door de Minister moeten zijn aangeduid als Speciale Beschermingszones. Hoewel deze laatste fase in de aanduiding nog niet is afgerond, werd besloten deze GCB's toch al op te nemen in dit register.

Het behoud of de verbetering van de staat van de wateren blijkt een belangrijke factor te vormen voor de bescherming van de habitats en de soorten in **de 3 GCB's die worden voorgesteld door het Brussels gewest**, waardoor interventies in en stroomopwaarts van deze gebieden nodig zijn.

Alle GCB's zijn afhankelijk van de watervoorraad (met name van de oppervlaktewateren van de Woluwe en de Zenne); ze werden dus alle in aanmerking genomen. Elk GCB heeft echter betrekking op een kleiner of groter aantal "watergevoelige" habitats (cf. fiches van bijlage 2) en omvat kleinere of grotere oppervlakten van deze habitats.

Tabel 6.1.

De Gebieden van Communautair Belang (GCB) die worden voorgesteld als Speciale Beschermingszones (SBZ)

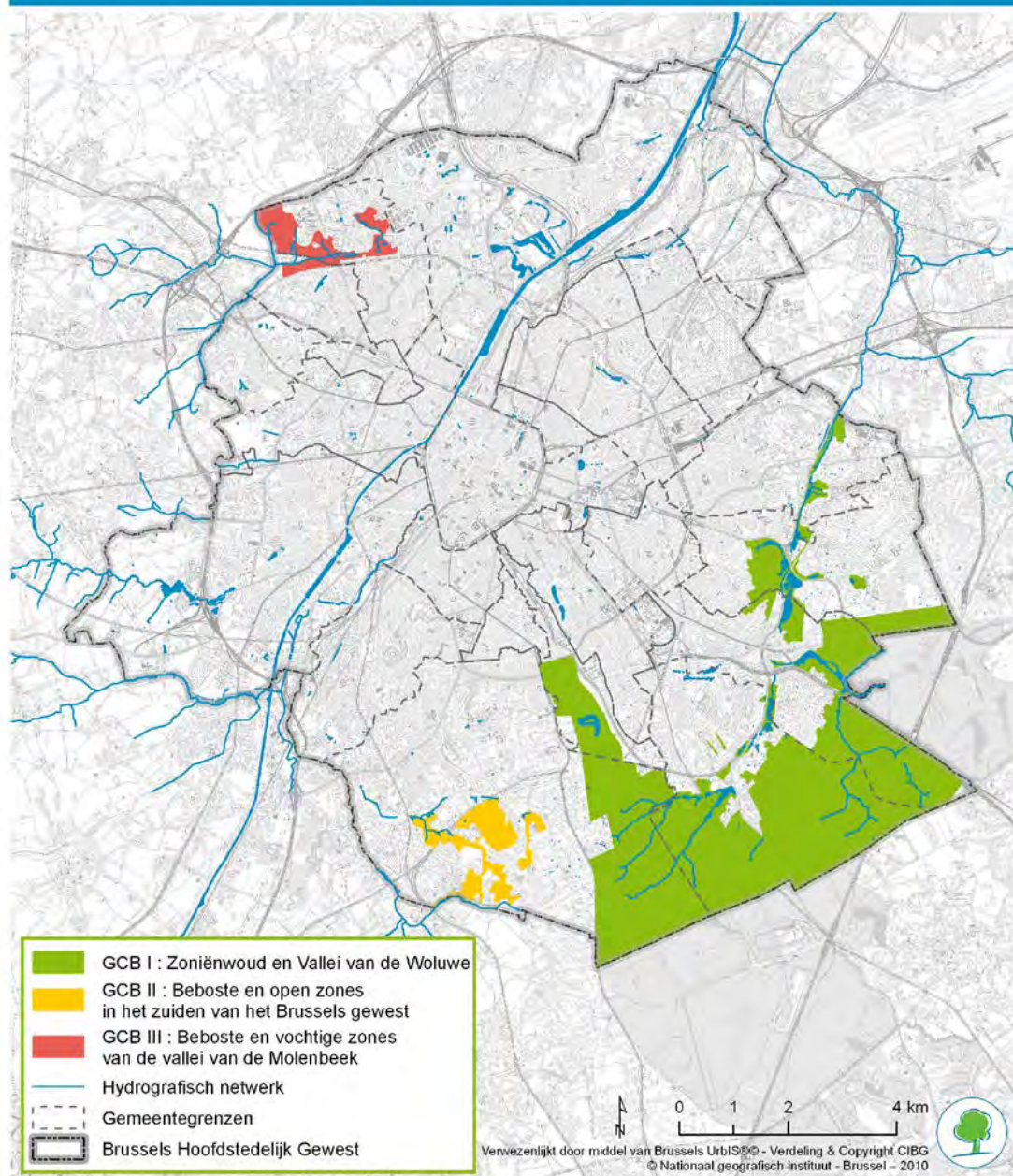
Code van het GCB	Gebied van Communautair Belang	Oppervlakte (hectaren)
BE1000001	Gebied I: Het Zoniënwoud met bosranden en aangrenzende beboste domeinen en de vallei van de Woluwe Complex "Zoniënwoud – Vallei van de Woluwe"	2077 ha
BE1000002	Gebied II: De beboste en open zones in het zuiden van het Brussels gewest Complex "Verrewinkel – Kinsendaal"	140 ha
BE1000003	Gebied III: De beboste zones en de vochtige zones van de vallei van de Molenbeek in het noordwesten van het Brussels gewest Complex "Poelbos - Laarbeek – Dielegem – Moeras van Jette-Ganshoren"	117 ha

De totale oppervlakte van deze GCB's bedraagt 2 334 ha, wat neerkomt op $\pm 14\%$ van het grondgebied van het Brussels gewest. Het Zoniënwoud, 1 693 ha groot, neemt hiervan uiteraard het grootste deel voor zijn rekening.

Kaart 6.1.

NATURA 2000 NETWERK : GEBIEDEN VAN COMMUNAUTAIR BELANG (GCB)

Toekomstige Speciale Beschermingszones (SBZ)

De context van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is zeer specifiek: dichte verstedelijking die een grote druk en grote bedreigingen meebrengt voor de natuurlijke habitats en de aanwezige soorten. Het bepalende element voor de aanduiding van een gebied als SBZ is, zoals hierboven al werd gesteld, de aanwezigheid van 4 soorten van vleermuizen van bijlage I (15 soorten van vleermuizen in het hele BHG). Het dispersievermogen van de populaties van vleermuizen maakte de afbakening van de gebieden er niet gemakkelijker op.

Deze context heeft geleid tot het voorstellen van versnipperde gebieden die bestaan uit een geheel van dicht bij elkaar gelegen “deelgebieden” die essentieel zijn voor de populaties van de betrokken soorten. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen “kerngebieden” en “verbindingsgebieden” die de kerngebieden met elkaar verbinden, en zo samenhangende gehelen tot stand helpen brengen.

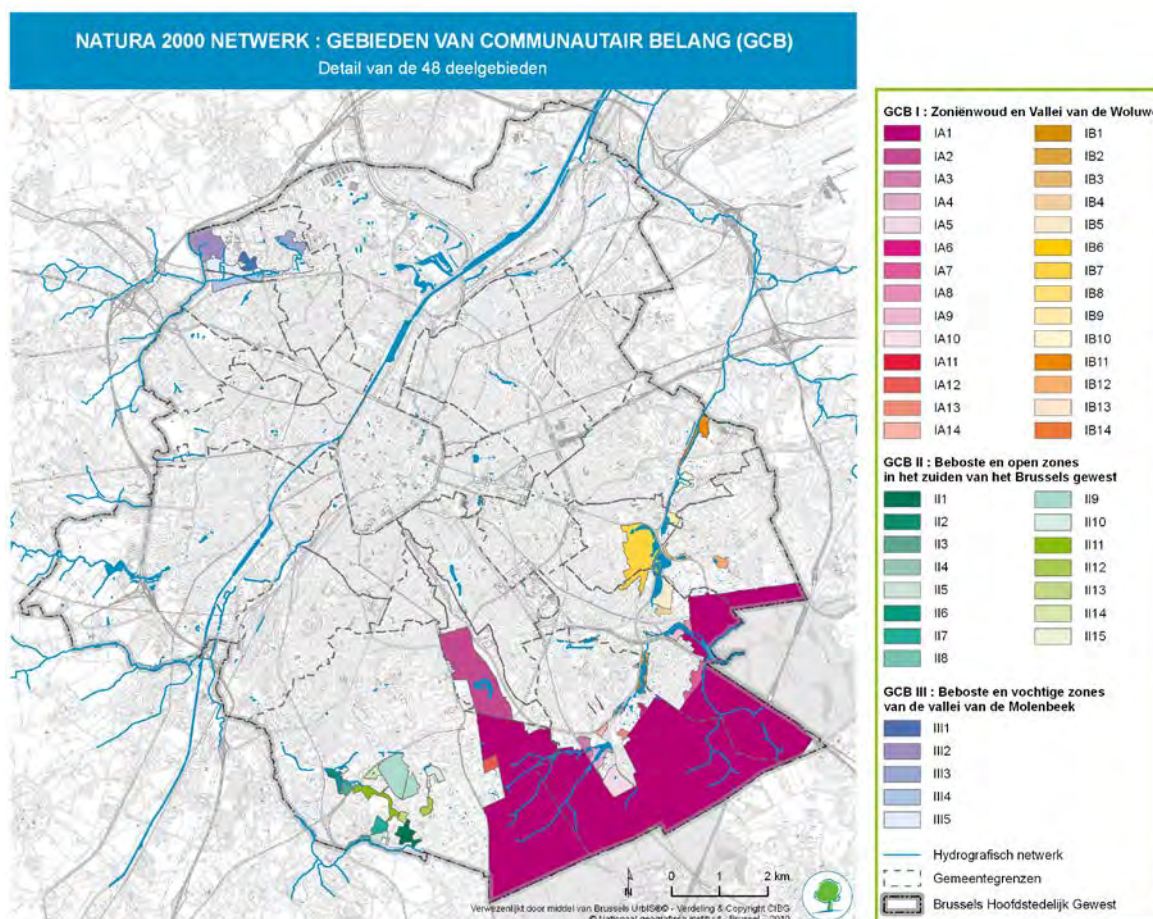

Tabel 6.2.

Aantal deelgebieden per gebied

GCB	Totale aantal deelgebieden	Aantal kerngebieden	Aantal verbindingengebieden
Gebied I	28	22	6
Gebied II	15	11	4
Gebied III	5	4	1
Totaal van de gebieden	48	37	11

Kaart 6.2.

6.3 MONITORING VAN DE STAAT VAN INSTANDHOUDING VAN DE NATUURLIJKE HABITATS EN SOORTEN

In toepassing van artikel 11 van de "Habitatrichtlijn" en van artikel 7 van het besluit van 26 oktober 2000, over de Speciale Beschermingszones, moet een monitoring van de staat van instandhouding van de soorten en de natuurlijke habitats worden ingevoerd, waarbij in het bijzonder rekening moet worden gehouden met de prioritaire types van natuurlijke habitats en de prioritaire soorten.

Leefmilieu Brussel - BIM is de overheidsinstantie die met deze monitoring is belast in het Brussels gewest. Om de 6 jaar moet een rapport worden opgesteld van de toepassing van de in het kader van deze richtlijn getroffen voorzieningen. Dit rapport betreft met name de instandhoudingsmaatregelen die worden bedoeld in artikel 6, paragraaf 1, alsook de milieueffectenbeoordeling van deze maatregelen op de staat van instandhouding van de types van habitats van bijlage I.

Voor de oppervlaktewaterlichamen die de Speciale Beschermingszones vormen, legt de Kaderordonnantie Water (in bijlage III, punt 1.3.5) bovendien bijkomende controles op. Deze bijkomende toezichtsmaatregelen zijn vereist voor de oppervlaktewaterlichamen waarvoor het risico bestaat dat de milieudoelstellingen niet worden gehaald, en moeten worden gehanteerd tot de goede staat en de opgelegde doelstellingen zijn bereikt. Deze maatregelen moeten worden opgenomen in de operationele controleprogramma's. Van de drie oppervlaktewaterlichamen van het Gewest (i.e. Zenne, Woluwe en Kanaal) is er slechts één waterlichaam, de Woluwe, dat door een Speciale Beschermingszone loopt: in het onderhavige geval de zone I. Het waterlichaam van de Woluwe is ingedeeld als risico lopend, en bijkomende maatregelen zijn dus vereist voor dit waterlichaam.

6.4 BEHEER VAN DE NATURA 2000-GEBIEDEN

Zoals hierboven reeds gesteld, moet de aanduiding van Natura 2000-gebieden gepaard gaan met instandhoudingsmaatregelen en een beheerplan. Om te voldoen aan deze vereisten van de Habitatrictlijn (art. 6.1) heeft Leefmilieu Brussel - BIM instandhoudingsdoelstellingen voorgesteld voor de 3 toekomstige Speciale Beschermingszones. Deze doelstellingen beschrijven, voor elke zone, de waarden die moeten worden bereikt voor een goede staat van instandhouding. Praktisch gezien, gaat het om een beschrijving van:

- de vereiste hoeveelheid en kwaliteit van habitats van communautair belang;
- de maatregelen die nodig zijn voor het verkrijgen en het behoud van leefbare populaties van soorten van communautair belang.

De instandhoudingsdoelstellingen vormen een zeer belangrijk controlekader aangezien ze de referentiebasis vormen voor de rapporten over de evolutie van de staat van instandhouding van de habitats en de soorten van Europees belang, die om de zes jaar moeten worden ingediend bij de Europese Commissie.

Bovendien moet elk plan of project dat een negatieve impact zou kunnen hebben op een Natura 2000-gebied het voorwerp zijn van een aangepaste effectenbeoordeling, rekening houdend met de vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen.

Daarnaast worden ook beheerplannen opgesteld per deelgebied (48 Natura 2000-deelgebieden). Deze geven een meer gedetailleerde beschrijving van de beheersmaatregelen die nodig zijn om een goede staat van instandhouding te bereiken.

6.5 VOORSTELLINGSFICHES PER GEBIED

Voorstellingsfiches per Natura 2000-gebied zijn aan dit register toegevoegd (één fiche voor de deelgebieden van zone Ia, een tweede voor de deelgebieden van zone Ib, een derde voor de zone II, een vierde voor de zone III). Deze fiches omvatten een aantal beschrijvende gegevens van het gebied, met inbegrip van een gedetailleerde kaart van het gebied en links naar de technische documenten die hierop betrekking hebben.

7 NATUURRESERVATEN EN BESCHERMINGSZONES VAN HET ZONIËNWOOD (BOSRESERVATEN, SPECIALE BESCHERMINGSZONES EN NEOLITHISCHE SITE)

7.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

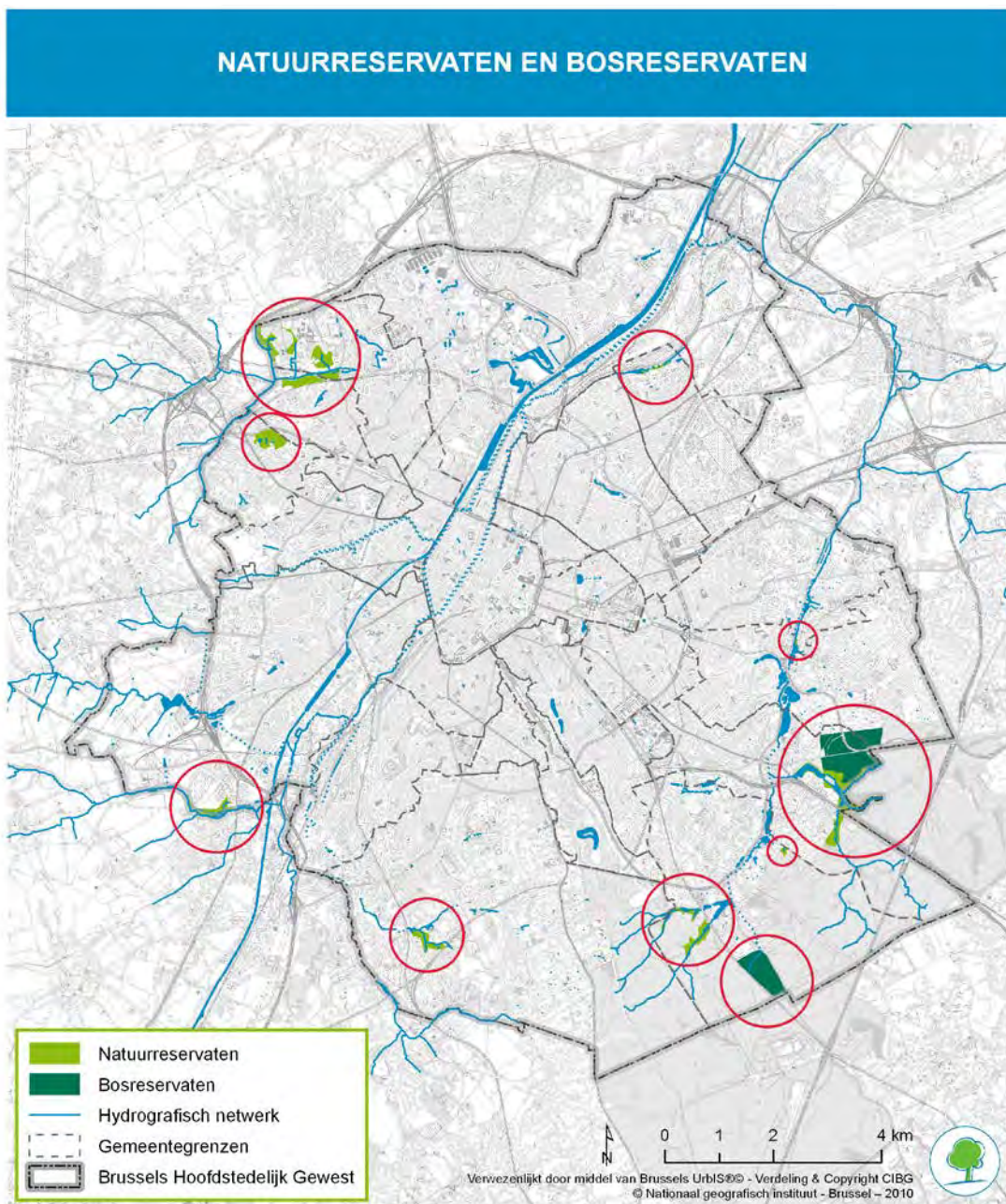
Europese wetgeving	-
Brusselse wetgeving	<p>Wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud (artikel 5.1, art 19bis, art 32 et 33.3, art 38) (B.S., 11 september 1973)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 25 oktober 1990 inzake erkenning en subsidieering van natuurreservaten (B.S., 4 december 1990)</p> <p>Ordonnantie van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 27 april 1995 betreffende het behoud en de bescherming van de natuur (artikel 17, zoals :</p> <ul style="list-style-type: none"> • natuurreservaten : artikelen 18 tot 29 • bosreservaten : artikelen 30 tot 33) <p>(B.S., 7 juli 1995))</p> <p>Ordonnantie van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 18 december 1997 tot wijziging van de ordonnantie van 27 april 1995 betreffende het behoud en de bescherming van de natuur (B.S., 10 maart 1998)</p> <p>Ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud (B.S., 16 maart 2012)</p> <p><u>Aanwijzing van de reservaten :</u></p> <p><i>Koninklijk besluit van 26 juni 1989 waarbij aan Kinsendaal-Kriekenput het statuut van staatsnatuurreservaat wordt toegekend (afgeweken) (B.S., 14 juli 1989)</i></p> <p><i>Koninklijk besluit van 26 juni 1989 waarbij aan het Poelbos het statuut van staatsnatuurreservaat wordt toegekend (afgeweken) (B.S., 14 juli 1989)</i></p> <p><i>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 25 oktober 1990 dat aan bepaalde gebieden die rond de Rood Kloosterabdij gelegen zijn, het statuut toekent van natuurreservaat en bosreservaat (afgeweken) (B.S., 4 december 1990)</i></p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 4 april 1992 waarbij aan een deel van het « Moeraske » het statuut van regionaal natuurreservaat wordt toegekend (B.S., 29 april 1992)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 10 april 1992 dat aan de Zavelenberg te Sint-Agatha-Berchem het statuut toekent van gewestelijk natuurreservaat (B.S., 21 mei 1992)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 27 april 1992 dat aan bepaalde delen van het Zoniënwoud, met name de Vuylbeekvallei te Watermaal-Bosvoorde, de Verdronken Kinderenvallei te Watermaal-Bosvoorde en te Ukkel, de Dry Borrenvallei te Oudergem, en de poel nabij de Pinnebeekdreef te Watermaal-Bosvoorde, het statuut toekent van Gewestelijk Natuurreservaat en dat aan een bosgedeelte gelegen tussen de Verdronken Kinderenvallei en Vuylbeekvallei te Watermaal-Bosvoorde en te Ukkel het statuut toekent van Gewestelijk Bosreservaat (in werking behalve artikel 7) (B.S., 11 juni 1992)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 juni 1989 houdende de oprichting van de Kinsendaal-Kriekenput als Staatsnatuurreservaat (B.S., 30 januari 1999)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 juni 1989 houdende de oprichting van het Poelbos als Staatsnatuurreservaat (B.S., 30 januari 1999)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 tot wijziging van het besluit van de Executieve van het Brussels Hoofdstedelijk</p>

	<p>Gewest dat aan bepaalde gebieden die rond de Rood Kloosterabdij gelegen zijn, het statuut toekent van natuurreservaat en bosreservaat (van kracht behalve artikel 9) (B.S., 30 januari 1999)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 tot toekenning van het statuut van natuurreservaat aan het moeras van Ganshoren (B.S., 27 februari 1999)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 tot toekenning van het statuut van natuurreservaat aan het moeras van Jette (B.S., 30 januari 1999)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 waarbij aan een deel van het Laarbeekbos het statuut van regionaal natuurreservaat wordt toegekend (B.S., 30 januari 1999)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 waarbij aan het Rietveld van het Ter Bronnenpark het statuut van regionaal natuurreservaat wordt toegekend (B.S., 30 januari 1999)</p> <p>Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 27 september 2007 dat aan bepaalde delen van het Zoniënwoud het statuut van bosreservaat toekent (B.S., 6 november 2007)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 14 mei 2009 tot toekenning van het statuut van erkend natuurreservaat aan het gebied Vogelzangbeek (B.S., 8 juni 2009)</p> <p><u>Beheer van de reservaten :</u></p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 30 april 2003 betreffende de toepassing van een beheerplan voor een deel van het Zoniënwoud dat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gelegen is</p> <p><u>Specifieke statuten :</u></p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 september 2002 tot bescherming als archeologische vindplaats van de Neolitische versterking van « Bosvoorde-vijvers », gelegen aan de tweebergenlaan te Watermael-Bosvoorde</p> <p>Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 27 september 2007 dat aan bepaalde delen van het Zoniënwoud het statuut van speciale beschermingszone toekent (B.S., 16 oktober 2007)</p>
--	--

7.2 TWEE TYPES VAN RESERVAAT

Kaart 7.1.

De natuur- en bosreservaten zijn gebieden die beschermd zijn wegens hun uitzonderlijke of specifieke biologische waarde, en waarvan het beheer gericht is op het behoud van specifieke ecosystemen. Dit beheer betreft onder andere de bezoekersdruk in deze gebieden.

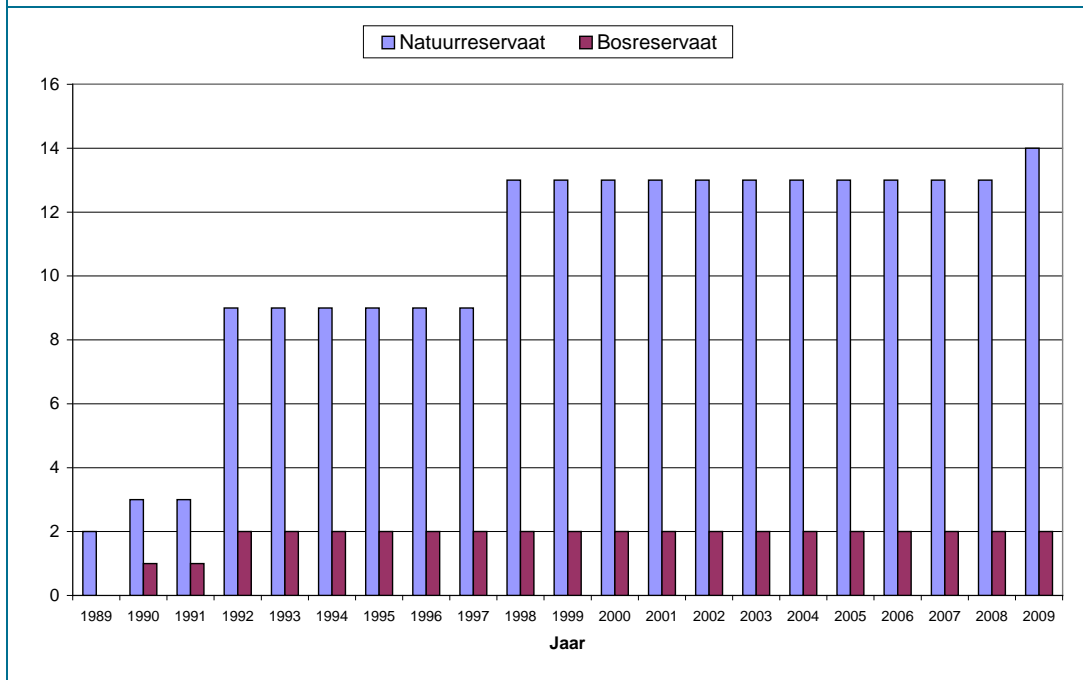
Tabel 7.1.

Aantal reservaten en oppervlakte die ze beslaan, op 31 augustus 2010

	Aantal	Oppervlakte
Natuurreservaten	14	127 ha
Bosreservaten	2	112 ha
Totaal	16	239 ha

Figuur 7.1.

Evolutie van het aantal reservaten in de loop der tijd ¹

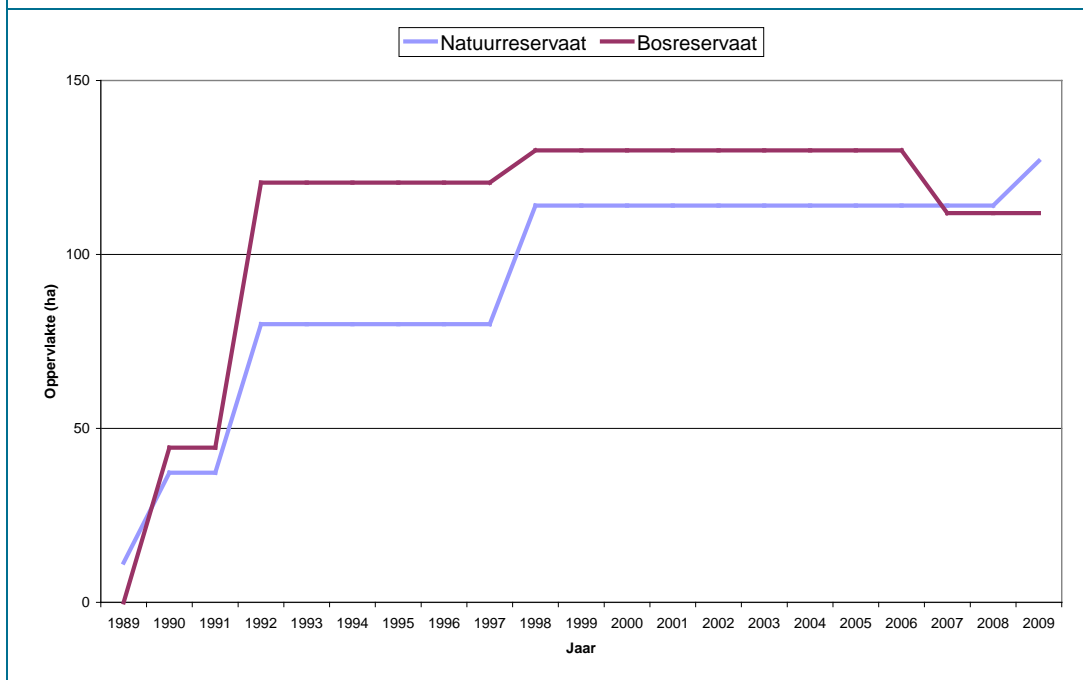
De eerste reservaten werden uitgeroepen in 1989: dit zijn de natuurreservaten van het Poelbos en van Kinsendaal-Kriekenput. Vervolgens waren er 5 golven van aanwijzingen in 1990 (het natuur- en bosreservaat van het Rood Klooster), in 1992 (6 natuurreservaten en 1 bosreservaat), in 1998 (4 natuurreservaten), in 2007 (aanwijzing van 1 nieuw bosreservaat en schrapping van 1 bosreservaat) en in 2009 (aanwijzing van het gebied Vogelzangbeek als erkend natuurreservaat).

¹ Hierbij werd rekening gehouden met het besluit tot aanwijzing, niet met de wijzigingsbesluiten.

Figuur 7.2.

Evolutie van de door de reservaten in beslag genomen oppervlakte (ha) in de loop der tijd

De 2 bosreservaten zijn groot en beslaan een even grote oppervlakte als alle natuurreservaten samen.

7.3 HET STATUUT VAN NATUURRESERVAAT

De ordonnantie van 27 april 1995 definieert het natuurreservaat als “een beschermd areaal waarvan een aangepast beheer de bestaande toestand tracht te behouden”. “Te dien einde kunnen maatregelen worden genomen om bepaalde planten- of diersoorten in stand te houden, te controleren of terug in te voeren, om bepaalde uitzichten van het plantendek te bestendigen of om ontaarde milieus te herstellen”.

7.3.1 Gewestelijke of erkende natuurreservaten

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen 2 categorieën van reservaten, afhankelijk van de oorsprong van de vraag om bescherming en van de beheersinstantie:

- Het **gewestelijk** natuurreservaat
- Het **erkend** natuurreservaat

Tabel 7.2.**Procedure voor toekenning van het statuut van natuurreservaat**

	Beheersinstantie	Uitgeroepen	Gronden
Gewestelijk natuurreservaat	Gewest	- Op voorstel van: de Minister die bevoegd is voor het natuurbehoud - Door de Regering	- Eigendom van het Gewest - Gehoord door het Gewest - Ter beschikking gesteld aan het Gewest
Erkend natuurreservaat	Een andere natuurlijke of rechtspersoon dan het Gewest	- Op vraag van de eigenaar van de gronden - Met de instemming van de bezetter - Door de Regering	- Andere eigenaar dan het Gewest

De aanwijzing van het natuurreservaat wordt van kracht na de publicatie van een aanwijzingsbesluit in het Belgisch Staatsblad. Dit aanwijzingsbesluit omvat onder andere de benaming die het reservaat zal krijgen, de geografische locatie van het reservaat met vermelding van de betrokken kadastrale percelen en van de betrokken gemeente(n). De Regering kan deze aanwijzing herzien middels een wijzigingsbesluit.

Zo werden voor 3 natuurreservaten wijzigingsbesluiten afgekondigd in december 1998:

- de natuurreservaten van het Poelbos en Kinsendaal-Kriekenput die werden uitgeroepen in 1989,
- het natuurreservaat van Rood Klooster dat werd aangewezen in 1990.

Het gebied rond de Vogelzangbeek is, sinds mei 2009, het eerste erkend natuurreservaat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Wat deze categorie van reservaat zo interessant maakt, is dat elke eigenaar (behalve het gewest) van gronden met opmerkelijke biologische waarde, aanspraak kan maken op financiële overheidssteun voor het beheer ervan.

7.3.2 Integrale en gerichte natuurreservaten

Afhankelijk van de mate waarin de mens ingrijpt in het beheer van de natuurreservaten, maakt men een onderscheid tussen “**integrale natuurreservaten**” en “**gerichte natuurreservaten**”. In een integraal natuurreservaat is het de bedoeling dat de natuur kan evolueren volgens zijn eigen dynamiek. In principe zijn er dus geen menselijke interventies. In een gericht natuurreservaat zijn er gerichte interventies volgens beheersmaatregelen die zijn afgestemd op het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding.

Op dit moment worden bepaalde delen van natuurreservaten integraal beheerd. Dit is vaak het geval in de beboste percelen die binnen de perimeter van het natuurreservaat vallen (bijvoorbeeld, in dat van Kinsendaal-Kriekenput).

7.3.3 Bescherming en beheer van de natuurreservaten

Gemeenschappelijke beschermingsmaatregelen voor alle reservaten:

Met het oog op de bescherming van deze ruimten zijn verschillende beschermingsmaatregelen van kracht. Artikel 21 van de ordonnantie vermeldt een aantal activiteiten die verboden zijn in alle reservaten, zoals vuur maken, het plantendek beschadigen, werken uitvoeren die de aard van de grond zouden kunnen wijzigen, ...

Naast deze verbodsbepalingen is er voor elk reservaat:

- een reglement betreffende het verkeer (buiten de wegen die voor het openbaar verkeer openstaan);
- een reglement betreffende de bewaking van en het toezicht op de natuurreservaten.

Beschermingsduur:

De bescherming als gewestelijk natuurreservaat geldt voor de beschermingsduur die wordt vermeldt in het aanwijzingsbesluit of, indien er geen duur wordt vermeld is, zolang geen wijzigingsbesluit dat de bescherming van het gebied opheft, wordt aangenomen.

De erkenning van een natuurreservaat geldt voor een duur van minstens 10 jaar en maximum 15 jaar. Deze beschermingsduur kan op elke vervaldag worden verlengd met een duur van 10 jaar.

Beheer:

Voor de gewestelijke natuurreservaten enerzijds, en de erkende natuurreservaten waarvan de eigenaar een publiekrechtelijke rechtspersoon is anderzijds, moet verplicht een beheerplan worden opgesteld. Voor de andere erkende natuurreservaten is dit niet verplicht. In het eerste geval stelt de Regering het beheerplan op, in het tweede geval is dit de taak van de verantwoordelijke van het reservaat.

Wanneer aanzienlijke gevolgen voor het leefmilieu te verwachten zijn, wordt dit beheerplan onderworpen aan een milieueffectenbeoordeling zoals voorzien in de ordonnantie van 18 maart 2004 betreffende de milieueffectenbeoordeling van bepaalde plannen en programma's.

Tabel 7.3.

Vorderingsstaat van de beheerplannen

Gebied	Beheersplan	
	Reservaat	Natura 2000
Dry Borrenvallei		
Kinsendael - Kriekenput		
Laarbeekbos		
Moeraske		Niet van toepassing
Moeras van Ganshoren		
Moeras van Jette		
Poelbos		
Poel nabij de Pinnebeekdreef		
Rietveld in het Ter Bronnenpark		
Rood-Klooster (NR)		
Verdronken Kinderenvallei		
Vogelzangbeek		Niet van toepassing
Vuylbeekvallei		
Zavelenberg		Niet van toepassing

Legende :

	Uitgevoerd beheerplan
	Beheersplan in uitvoeringsfase

De beheerplannen voor de natuurreservaten beginnen steeds met een gebiedsbeschrijvend deel waarin zowel de abiotische als de biotische uitgangssituatie uitvoerig aan bod komt. In bijlage worden deze beschrijvingen gevisualiseerd aan de hand

van kaarten en foto's. Een tweede deel van het beheerplan bestaat uit de beheerprincipes en beheermaatregelen die noodzakelijk zijn om de natuurwaarde en de biodiversiteit in het gebied te verhogen. De beheerplannen voor de natuurreservaten vormen een belangrijke referentie voor de in opmaak zijnde Natura 2000 beheerplannen.

De uitvoering van beheermaatregelen en visies wordt zowel intern als via externen geregeld. Leefmilieu Brussel - BIM beschikt over een terreinploeg (eco-cantonniers) die zich bijna uitsluitend bezighoudt met het beheer van de natuurreservaten in het Brussels gewest. Tot hun takenpakket behoort het ruimen van waterlopen, maaiwerken, reservaatinrichtingswerken, et cetera. Wanneer het gaat om grote beheer- en inrichtingswerken wordt er vaak beroep gedaan op externe gespecialiseerde firma's.

7.3.4 Lijst van de natuurreservaten

Tabel 7.4.		
Lijst van de natuurreservaten (van het gewest of de staat) op 31 augustus 2010		
Naam van het natuurreservaat	Datum van het laatste wijzigingsbesluit	Beschermde oppervlakte (ha)²
Dry Borrenvallei	27/04/1992	8
Kinsendael - Kriekenput	10/12/1998	10
Laarbeekbos	10/12/1998	13
Moeraske	04/04/1992	4
Moeras van Ganshoren	10/12/1998	9
Moeras van Jette	10/12/1998	5
Poelbos	10/12/1998	9
Poel nabij de Pinnebeekdreef	27/04/1992	1
Rietveld in het Ter Bronnenpark	10/12/1998	<1
Rood-Klooster	10/12/1998	26
Verdronken Kinderenvallei	27/04/1992	7
Vogelzangbeek	14/05/2009	13
Vuylbeekvallei	27/04/1992	9
Zavelenberg	27/04/1992	13
TOTAAL		127

7.4 HET STATUUT VAN BOSRESERVAAT

De ordonnantie van 27 april 1995 definieert het bosreservaat als "een bos of een deel hiervan dat [...] wordt beschermd met het doel kenmerkende of merkwaardige uitzichten of opstanden van inheemse houtsoorten in stand te houden en er de gaafheid van de bodem en van het milieu te vrijwaren".

² Oppervlakte vermeld in het laatste besluit dat van kracht is met betrekking tot het reservaat, indien deze vermelding beschikbaar is, of oppervlakte geraamd op basis van de afbakening op de kaart in het andere geval.

Tableau 7.5**Procedure voor toekenning van het statuut van bosreservaat**

	Beheersinstantie	Uitgeroepen	Gronden
Bosreservaat	Gewest	- Op voorstel van de Minister die bevoegd is voor het natuurbehoud - Door de Regering	- Eigendom van een overheid - Bossen onder bosregeling

Net als voor de natuurreservaten wordt de aanwijzing van een bosreservaat van kracht na de publicatie van een aanwijzingsbesluit van het reservaat in het *Belgisch Staatsblad*. Dit besluit kan ook worden herzien.

Voor 2 van de 3 bosreservaten die ooit werden aangewezen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd de perimeter gewijzigd:

- het bosreservaat “Vuilbeek – Verdrongen kinderen” dat in april 1992 werd uitgeroepen, werd bij besluit opgeheven in september 2007
- voor het bosreservaat Rood Klooster werden 2 wijzigingsbesluiten afgekondigd (in december 1998 en in september 2007).

Tot op heden werden er enkel bosreservaten afgebakend in zones die zijn onderworpen aan het bosregime. In de meeste gevallen gaat het om bossen die eigendom zijn van het Brussels gewest (bijvoorbeeld Zoniënwood en Laarbeekbos), gemeenten of openbare diensten (OCMW). Doorslaggevend is dat het toezicht, het beheer en de openbare houtverkoop wordt georganiseerd en uitgevoerd door de bevoegde bosadministratie (Onderafdeling Natuur en Bos van Leefmilieu Brussel - BIM).

Een beheersreglement (dat van toepassing is op de bosreservaten) wordt vastgesteld door de Regering.

Voor de 2 bosreservaten die van kracht zijn op 1 januari 2009 (cf. lijst hieronder) vormt het beheerplan van het Zoniënwood dat door de Regering bij besluit werd goedgekeurd op 30 april 2003 het referentiebeheerdocument.

7.4.1 Integrale en gerichte bosreservaten

Net als bij de natuurreservaten spreekt men over een “**integraal bosreservaat**” of een “**gericht bosreservaat**” afhankelijk van de mate waarin de mens ingrijpt in het beheer van de natuurreservaten.

Zo telt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 1 januari 2009 een integraal bosreservaat – Grippensdelle – en een gericht bosreservaat – Rood Klooster.

7.4.2 Lijst van de bosreservaten

Tabel 7.6		
Lijste van de bosreservaten op 31 augustus 2010		
Naam van het bosreservaat	Datum van het laatste wijzigingsbesluit	Beschermde oppervlakte (ha)³
Grippensdelle	27/09/2007	36
Rood-Klooster	27/09/2007	76
TOTAAL		112

7.5 ANDERE SPECIFIEKE STATUTEN

Twee zeer specifieke statuten zijn in dit Register van de beschermde gebieden opgenomen in het hoofdstuk over reservaten, hoewel het geen reservaten zijn. De redenen die aan de basis lagen van deze keuze, zijn de volgende:

- De afbakeningen van de zones die worden beschermd door deze bijzondere statuten vallen gedeeltelijk of volledig binnen de grenzen van een reservaat (of reservaten).
- In het geval van de “Speciale Beschermingszones” vloeit deze afbakening zelfs rechtstreeks voort uit de bescherming als reservaat van de gronden die ermee verbonden zijn.
- Het beheer van de zones die worden beschermd door deze specifieke statuten, hangt nauw samen met het beheer van de betrokken reservaten.

7.5.1 De “Speciale Beschermingszones”

Dit is een zeer bijzonder statuut dat erop gericht is het verkeer en de bezoekersdruk in dit bosgebied te reglementeren, in toepassing van de ordonnantie van 30 maart 1995 betreffende het bezoeken van de bossen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. 4 speciale Beschermingszones werden bij besluit aangewezen op 27 september 2007.

Tabel 7.7	
Lijst van de speciale beschermingszones op 31 augustus 2010	
	Beschermde oppervlakte (ha)
Speciale Beschermingszone 1 (gelegen tussen de Gendarmendreef en de Lorrainelaan)	23,
Speciale Beschermingszone 2 (gelegen ten westen van de Infantedreef, tussen de Tweebergenweg en de Bundersdreef)	125
Speciale Beschermingszone 3 (gelegen ten oosten van de Infantedreef)	253
Speciale Beschermingszone 4 (gelegen ten westen van de Welriekende Dreef)	186
TOTAAL	587

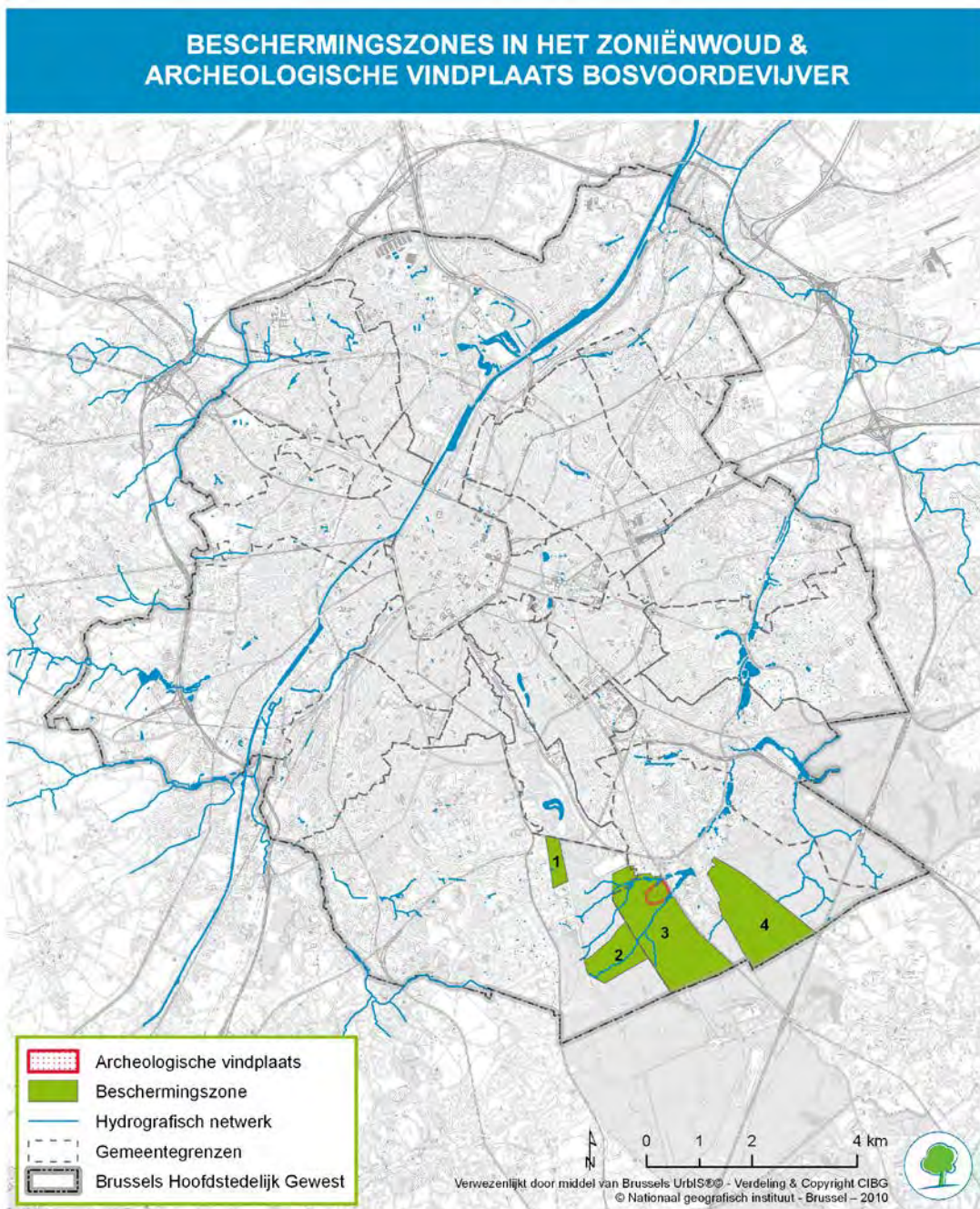
³ Oppervlakte die wordt vermeld in het laatste besluit dat van kracht is met betrekking tot het reservaat (afgerond op ha)

7.5.2 De archeologische vindplaats

De archeologische vindplaats van het versterkt kamp van de “Vijvers van Bosvoorde” ligt op het grondgebied van de gemeente Watermaal-Bosvoorde. Het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 september 2002 beschermt dit kamp als archeologische vindplaats. Dit is een specifiek statuut dat voorwaarden stelt met betrekking tot werken die de bodemstructuur kunnen wijzigen. De totale oppervlakte van deze site ligt om en bij de 9 ha (13 ha met de bufferzone). Ze ligt op een zand-leemplateau waarvan het hoogste punt ongeveer honderd meter hoog is.

Kaart 7.2.

7.6 VOORSTELLINGSFICHES PER RESERVAAT

Voorstellingsfiches voor elk natuur- en bosreservaat worden voorgesteld in bijlage 2. Deze fiches omvatten een aantal beschrijvende gegevens over het reservaat, met inbegrip van een gedetailleerde kaart van het gebied en links naar de technische documenten die hierop betrekking hebben (zoals het beheerplan).

8 GROENGEBIEDEN EN AGRARISCHE GEBIEDEN OP HET GEWESTELIJK BESTEMMINGSPLAN (GBP)

8.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

Europese wetgeving	-
Brusselse wetgeving	Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 3 mei 2001 tot goedkeuring van het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP) (B.S., 14 juni 2001)

8.2 DE GROENGEBIEDEN EN AGRARISCHE GEBIEDEN (VAN HET GBP)

Een ander juridisch instrument voor de “indirecte” bescherming van ecologisch waardevolle landschappen dat moet worden vermeld in dit Register van de beschermde gebieden is het Gewestelijk Bestemmingsplan of GBP. Het kent bestemmingen toe aan de zones die het afbakt. Het plan vaardigt voorschriften uit voor alle zones en voor elk type van bestemming.

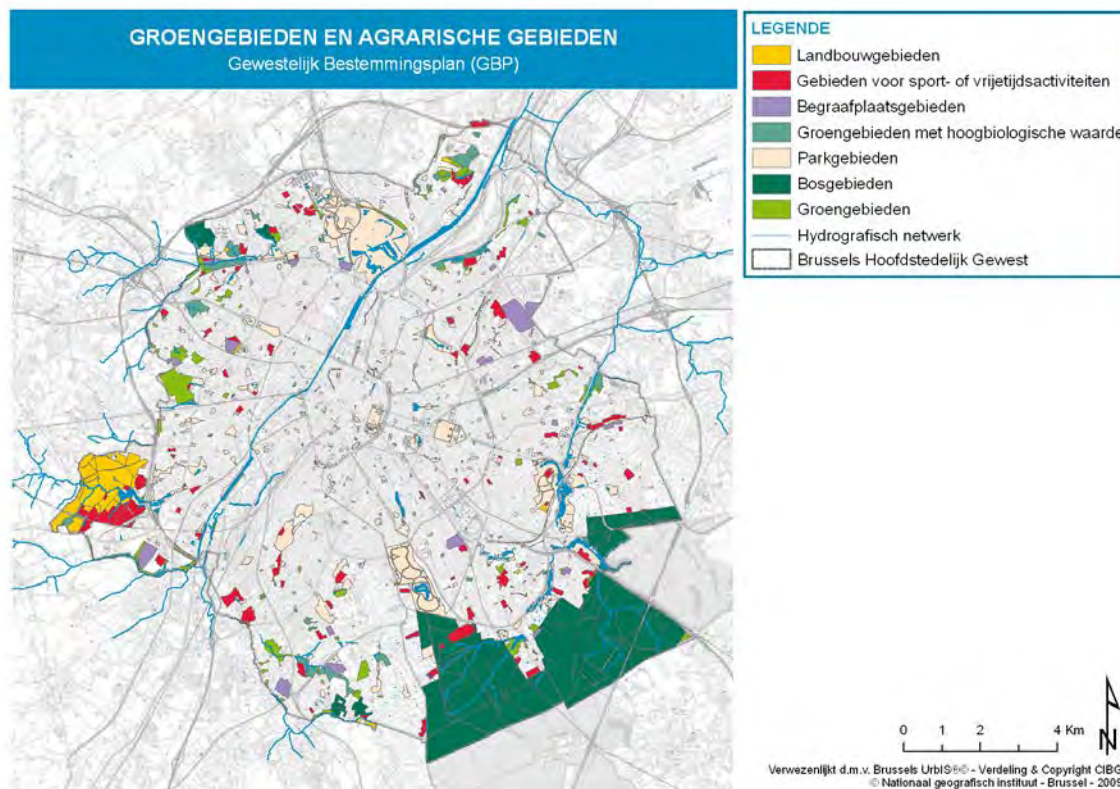
Deze voorschriften verlenen echter slechts een beperkt beschermingsstatuut aan de ecologisch waardevolle ruimten: bepaalde handelingen en werken zijn er verboden, maar er worden geen eisen gesteld op het vlak van het behoud van de biologische waarde van de site of de beheersmodaliteit. Bovendien varieert de draagwijdte van deze bescherming naargelang de overwogen bestemming.

Er bestaan 8 bestemmingen die een – beperkt maar reëel - beschermingsstatuut kunnen toekennen aan ecologisch waardevolle landschappen:

- Groengebieden
- Groengebieden met hoogbiologische waarde
- Parkgebieden
- Gebieden voor sport- of vrijetijdsactiviteiten in de open lucht
- Begraafplaatsgebieden
- Bosgebieden
- Gebieden van erfdiensbaarheden langs de randen van bossen en wouden
- Landbouwgebieden

De verzameling van deze zones wordt binnen het GBP ondergebracht onder de noemer « groengebieden en agrarische gebieden ».

Kaart 8.1.

Voor wat betreft de bestemmingen “groengebieden”, “groengebieden met hoogbiologische waarde”, “parkgebieden” en “bosgebieden” wordt er, in verschillende mate, rekening gehouden met de ecologische aspecten van de zone.

De meest strikte voorwaarden m.b.t. natuur gelden voor de groengebieden met hoogbiologische waarde. Hierin zijn enkel handelingen die noodzakelijk zijn voor de actieve of passieve bescherming van het natuurlijk milieu of van de soorten toegelaten. In de overige gebieden worden de ecologische verplichtingen meer geplaatst naast de sociale (parken & bossen) en economische (bossen) functies. Voor elk van deze bestemmingen geldt dat de activiteiten gebeuren in een geest van duurzame ontwikkeling.

Wanneer we voor de groengebieden met hoogbiologische waarde vergelijken tussen de verschillende beschermingsstatuten, merken we dat ongeveer 40 % (75 ha) van de oppervlakte ook wordt beschermd via het statuut Natura 2000, en slechts 27% (50 ha) via het statuut Natuurreservaat. Dit maakt dat voor een relatief groot aandeel van de groengebieden met hoogbiologische waarde enkel het GBP statuut bescherming biedt. Voor deze zones werden er dus nog geen beheerdoelstellingen geformuleerd onder welk vorm dan ook.

Op gelijkaardige wijze kunnen we vergelijken in welke mate de gebieden die worden beschermd door andere statuten (cf. vorige hoofdstukken) vallen binnen de 8 bestemmingen voor open ruimte en landbouw van het GBP. Zo merken we bijvoorbeeld op dat de Natura 2000 Speciale Beschermingszones I & III voor ongeveer 95% vallen binnen deze 8 bestemmingen terwijl Speciale Beschermingszone II slechts voor 68% binnen deze bestemmingen valt. Hieruit kunnen we besluiten dat niet alle zones met ecologische waarde een groene bestemming hebben op het gewestelijk bodembestemmingsplan. Een belangrijke reden hiervoor is dat de afbakening van Natura 2000 gebieden louter op wetenschappelijke gegevens is gebaseerd. Hierdoor werd het noodzakelijk om ook enkele privé kasteelparken en tuinen op te nemen in deze beschermingszones.

9 BESCHERMDE OF OP DE BEWAARLIJST INGESCHREVEN LANDSCHAPPEN

9.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

Europese wetgeving	-
Brusselse wetgeving	<p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 9 april 2004 houdende vaststelling van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO) (B.S., 26 mei 2004) bekrachtigd door de ordonnantie van 13 mei 2004 (die in de opheffing voorzag van meerdere ordonnanties, waaronder de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerend erfgoed en de ordonnantie van 22 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 9 november 1993 betreffende de aanvragen tot inschrijving van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort op <u>de bewaarlijst en betreffende de aanvragen tot bescherming</u> bedoeld in artikel 18, § 2, van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed (B.S., 27 november 1993)</p> <p><u>Beschermde landschappen :</u></p> <p>Koninklijke Besluit van 10 november 1955 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door de Kasteelhoeve van het Karreveld en bijgebouwen en de onmiddellijke omgeving te Sint-Jans-Molenbeek</p> <p>Koninklijke Besluit van 2 december 1959 houdende bescherming als landschap van het Zoniënwoud op het grondgebied van Oudergem</p> <p>Koninklijke Besluit van 2 december 1959 houdende bescherming als landschap van het Zoniënwoud op het grondgebied van Sint-Pieters-Woluwe</p> <p>Koninklijke Besluit van 2 december 1959 houdende bescherming als landschap van het Zoniënwoud op het grondgebied van Ukkel</p> <p>Koninklijke Besluit van 2 december 1959 houdende bescherming als landschap van het Zoniënwoud op het grondgebied van Watermael-Bosvoorde</p> <p>Koninklijke Besluit van 15 april 1964 houdende bescherming als landschap van de Botanische Tuin te Sint-Joost-ten-Node</p> <p>Koninklijke Besluit van 8 november 1972 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door het Park van Woluwe te Sint-Pieters-Woluwe en Oudergem</p> <p>Koninklijke Besluit van 8 november 1972 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door het Park van Wolvendaal te Ukkel</p> <p>Koninklijke Besluit van 26 oktober 1973 houdende bescherming als landschap van het Dudenpark te Vorst</p> <p>Koninklijke Besluit van 31 december 1974 houdende bescherming als landschap van het Josaphatpark te Schaarbeek</p> <p>Koninklijke Besluit van 16 oktober 1975 houdende bescherming als landschap van het Park van Osseghem te Brussel</p> <p>Koninklijke Besluit van 16 oktober 1975 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door het Papenkasteel en zijn omgeving te Ukkel</p> <p>Koninklijke Besluit van 18 november 1976 houdende bescherming als landschap van het Leopoldspark te Brussel</p> <p>Koninklijke Besluit van 18 november 1976 houdende bescherming als landschap van de Vijvers van Elsene te Elsene</p> <p>Koninklijke Besluit van 18 november 1976 houdende bescherming als landschap van het Poelbos te Jette</p> <p>Koninklijke Besluit van 18 november 1976 houdende bescherming als landschap van het Laarbeekbos te Jette</p>

Koninklijke Besluit van 18 november 1976 houdende bescherming als landschap van de **Vijvers Mellaerts** te Sint-Pieters-Woluwe

Koninklijke Besluit van 19 april 1977 houdende bescherming als landschap van het **Bos van Dieleghem** te Jette

Koninklijke Besluit van 19 april 1977 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door de **Molen van het Neckersgat en zijn omgeving** te Ukkel

Koninklijke Besluit van 19 april 1977 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door het **Domein Paridant** te Ukkel

Koninklijke Besluit van 19 april 1977 houdende bescherming als landschap van de **Tercoignesquare** te Watermael-Bosvoorde

Koninklijke Besluit van 7 december 1981 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door het **Parmentierpark** te Sint-Pieters-Woluwe

Koninklijke Besluit van 4 oktober 1983 houdende bescherming als monument en als landschap van het **Kasteel van Rivieren** en het geheel gevormd met de omliggende terreinen te Ganshoren

Koninklijke Besluit van 24 januari 1984 houdende bescherming als monument en als landschap van de **Geplaveide delen van de Welriekendedreef en de Opperjachtmeesterstraat** te Watermael-Bosvoorde

Koninklijke Besluit van 30 maart 1989 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door de Molen van **Lindekemaele en de omliggende gronden** te Sint-Lambrechts-Woluwe

Koninklijke Besluit van 26 april 1989 houdende bescherming als landschap van de **Zavelenberg** te Sint-Agatha-Berchem

Besluit van de Executieve van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest van 19 juli 1990 houdende bescherming als landschap van het **Bos van Verrewinkel** te Ukkel

Besluit van de Executieve van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest van 17 september 1992 houdende bescherming als landschap van het **Park van de Bempt** te Vorst

Besluit van de Executieve van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest van 4 maart 1993 houdende bescherming als landschap van de **voormalig domein Delvaux** te Ukkel

Besluit van de Executieve van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest van 6 mei 1993 houdende uitbreiding van de bescherming als monument en als landschap van de **Ter Kameren Abdij** te Brussel en te Elsene

Besluit van de Executieve van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest van 6 mei 1993 houdende bescherming als landschap de **Tuinen van de Abdij van Ter Kameren** op Brussel

Besluit van de Executieve van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest van 17 juni 1993 houdende bescherming als landschap van de **Kinsendael** gelegen Engelandstraat en Rietstraat te Ukkel

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 juni 1993 houdende bescherming als landschap van het **Jacques Brelpark** te Vorst

Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 7 oktober 1993 houdende bescherming als landschap van het bosmassief van het **Maloukasteel** in Sint-Lambrechts-Woluwe

Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 18 november 1993 houdende bescherming als landschap van de **Vijvers van Bosvoorde** te Watermael-Bosvoorde

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 3 maart 1994 houdende bescherming als landschap van de **Moensberg** te Ukkel

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 28 april 1994 houdende bescherming als landschap van het Ter Bronnen **Park en de domeinen Blaton en Solvay** op Sint-Lambrechts-Woluwe

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 28 april 1994 houdende bescherming als landschap van de **Kriekenput** gelegen Borreweg te Ukkel

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 28 april 1994 houdende bescherming als monument en als landschap van 't **Hof van Brussel** en zijn omgeving te Sint-Lambrechts-Woluwe

Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 9 juni 1994 houdende bescherming als landschap van het **Hof Ter Musschen** te Sint-Lambrechts-Woluwe

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 14 juli 1994 houdende bescherming als landschap van het geheel gevormd door de **Ambiorixsquare, Maria-Louizasquare, Margaretasquare en Palmerstonlaansquare** te Brussel

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 8 september 1994 houdende bescherming als monument en als landschap van de **Abdij van Vorst** te Vorst

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 9 maart 1995 houdende bescherming als landschap van het **Moeraske** te Schaarbeek, Evere en Brussel

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 9 mei 1995 houdende bescherming als landschap van de **drassige weiden van Ganshoren** te Ganshoren

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 18 juli 1996 houdende bescherming als landschap van de **moerassige weilanden van de Castrumhoeve** te Brussel

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 april 1997 houdende bescherming als landschap van het **Kluispark of Meudonpark** te Brussel

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 april 1997 houdende bescherming als landschap van het **Pierre Paulus de Parmepark** te Sint-Gillis

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 april 1997 houdende bescherming als landschap van de **Vijvers Floréal** te Watermael-Bosvoorde

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 29 mei 1997 tot bescherming als landschap van de **Massartuin** te Oudergem

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 29 mei 1997 tot bescherming als landschap van het **Hertoginnendal** te Oudergem en Sint-Pieters-Woluwe

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 5 juni 1997 tot bescherming als landschap van het **Moerassig landschap van de Melkerij** te Anderlecht

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 12 juni 1997 tot bescherming als landschap van de **Clementinasquare** te Brussel

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 12 juni 1997 tot bescherming als landschap van het **Titecapark** te Jette

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 juni 1997 tot bescherming als landschap van het **Park van la Sauvagère** te Ukkel

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 3 juli 1997 tot bescherming als landschap van de **Rietvelden van Neerpede** te Anderlecht

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 juli 1997 tot bescherming als landschap van het **klein dal van de Koevijver te Neerpede** te Anderlecht

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 6 oktober 1997 tot bescherming als landschap van het **Scheutbos** gelegen te Sint-Jans-Molenbeek en te Anderlecht

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 25 mei 2000 tot inschrijving op de bewaarlijst als geheel van de gevels en bedaking alsook van bepaalde delen van het interieur van het kasteel Bonaventure en van de totaliteit van de kleine kapel van het Heilig-Hart Klooster en tot bescherming als landschap het **park van het Heilig-Hart Klooster** te Jette

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 29 juni 2000 tot bescherming als landschap van de **Jean Félix Haptuin** te Etterbeek

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 27 mei 2004 tot bescherming als landschap van de **Kauwberg** afbekend door de spoorweg van Brussel tot Hal, de Sint-Jobsesteenweg, de Dolezlaan, de Eikenboslaan en de Pasturlaan te Ukkel

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 9 maart 2006 tot bescherming als landschap de **Kattebroek** te Sint-Agatha-Berchem

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 maart 2009 tot bescherming als landschap de **Vogelzang** te Anderlecht (B.S., 20 mei 2009)

Instelling van een procedure tot bescherming als landschap :

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 29 april 2010 tot instelling van de procedure tot bescherming als landschap van het Molenbeekdal (B.S., 30 juni 2010)

Bewaarlijst :

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het **Sobieskypark** te Brussel (B.S., 22 september 1995)

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 16 maart 1995 tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van de **Sijsjevijver** te Ganshoren

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van de **Prins Karelsquare** te Brussel (B.S., 22 september 1995)

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het **landschap Hogenbos** te Sint-Jans-Molenbeek (B.S., 22 september 1995)

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het **Park Marie José** te Sint-Jans-Molenbeek (B.S., 22 september 1995)

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het **Vijverpark** te Anderlecht (B.S., 22 september 1995)

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het **Astridpark** te Anderlecht (B.S., 22 september 1995)

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 12 februari 1998 tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het **Bos van Buysdelle** te Ukkel

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het **Fond’Roypark** te Ukkel (B.S., 22 september 1995)

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van de **Melkriek – Keyenbempt** te Ukkel (B.S., 22 september 1995)

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 18 juli 1996 tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van de **Zeecrabbe** te Ukkel

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het **Plein tussen de Walckiersstraat, de Lindestraat en de Chaumontelstraat** te Schaarbek (B.S., 22 september 1995)

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het **Park van Doolegt** te Evere (B.S., 22 september 1995)

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het **Leybeek-park** te Watermael-Bosvoorde (B.S., 22 september 1995)

	<p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het Park van de IPPA Bank en de Royale Belge te Watermael-Bosvoorde (B.S., 22 september 1995)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het Bergojepark te Oudergem (B.S., 22 september 1995)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van de Vijver Kleine Wijngaardstraat te Oudergem (B.S., 22 september 1995)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het Kasteeltje van Anjou te Sint-Pieters-Woluwe (B.S., 22 september 1995)</p> <p>Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van de Eigendom van Blaton te Sint-Pieters-Woluwe (B.S., 22 september 1995)</p>
--	---

De Directie Monumenten en Landschappen houdt zich bezig met de toepassing van deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan, met betrekking tot de instandhouding van het Brussels onroerend patrimonium. Ze onderzoekt de aanvragen voor bescherming van het onroerend patrimonium, de bescherming of de inschrijving op de bewaarlijst, de aanvragen van restauratie- en instandhoudingswerken en de subsidieaanvragen.

9.2 HET DOEL EN DE PROCEDURE VOOR BESCHERMING OF INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST

De bescherming en de inschrijving op de bewaarlijst vormen de twee niveaus van permanente wettelijke bescherming van het onroerend patrimonium. Dit laatste groepeert verschillende types van onroerende goederen, zoals gedefinieerd in artikel 206 van het BWRO:

- Het monument: "elk merkwaardig werk [...]";
- Het geheel: "iedere groep van onroerende goederen die een stedelijk geheel of een dorpsgeheel vormt dat voldoende samenhangend is om topografisch te worden afgebakend en merkwaardig is door zijn homogeniteit of doordat het in zijn omgeving is geïntegreerd";
- Het landschap: "elk werk van de natuur of van de mens of van beide samen, met geen of gedeeltelijke bebouwing en dat een ruimtelijke samenhang vertoont" ;
- De archeologische vindplaats: "elk terrein, geologische formatie, gebouw, geheel of landschap dat archeologische goederen bevat of kan bevatten".

Voor bepaalde onroerende goederen kan, naast de bescherming van het goed zelf, een vrijwaringszone worden afgebakend. De omtrek ervan wordt "vastgesteld volgens de vereisten van de vrijwaring van de omgeving van het onroerende erfgoed".

De beschermingsprocedure en de procedure voor de inschrijving op de bewaarlijst van het onroerend goed, omvatten de volgende gemeenschappelijke stappen:

- De aanvraag om een beschermingsprocedure of een procedure voor de inschrijving op de bewaarlijst aan te vatten, kan uitgaan van de Regering, de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (KCML), de gemeentelijke overheden, een vzw met als sociaal doel het behoud van het erfgoed of de eigenaar.
- De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen geeft binnen een termijn van 90 dagen een advies over deze aanvraag.
- De officiële opening van de procedure wordt officieel betekend door publicatie in het Belgisch Staatsblad.
- De eigenaar kan zijn opmerkingen over het project van inschrijving op de bewaarlijst of bescherming betekenen binnen een termijn van 45 dagen.

- Ten laatste 2 jaar na de publicatie van het besluit houdende vaststelling van de opening van de procedure, worden de bescherming of de inschrijving op de bewaarlijst definitief vastgelegd door publicatie in het Belgisch Staatsblad. Een plan van afbakening van het goed, en in voorkomend geval van de vrijwaringszone, moet worden verstrekt.
- Het besluit tot bescherming of inschrijving op de bewaarlijst wordt verstuurd naar het Kantoor van bewaring der hypotheeken.

In het geval van de procedure van inschrijving op de bewaarlijst moet de Regering bovendien haar beslissing om de procedure voort te zetten betekenen, na de indiening van het voorafgaande advies van de KCML over de aanvraag. Deze kennisgeving omvat een bondige beschrijving en de benaming van het goed, de kadastrale referenties en een verklaring van het belang ervan.

In het geval van de beschermingsprocedure zijn verschillende overlegfasen vereist tussen het besluit tot kennisgeving van de beslissing om de procedure aan te vatten en het definitieve besluit:

- Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waar het goed gelegen is, beschikt over een termijn van 45 dagen om een advies te geven;
- De Regering legt het ontwerp voor advies voor aan de KCML, en voegt er het advies bij van de gemeentelijke overheden en de eventuele opmerkingen van de eigenaar,
- De KCML moet haar advies geven binnen de 45 dagen na de overlegdatum.

De procedures kunnen, in bepaalde specifieke gevallen die de wet voorziet, verschillen van de hierboven beschreven stappen.

9.3 DE BESCHERMDE OF OP DE BEWAARLIJST INGESCHREVEN LANDSCHAPPEN DIE OPMERKELIJK ZIJN DOOR HUN NATUURLIJKE WAARDE OF WATERVOORRADEN

De notie landschap omvat onder andere de half-natuurlijke landschappen, zoals het Zoniënwoud en het Wilderbos, maar ook historische parken, zoals het Park van Brussel of het Ter Kamerenbos. Hoewel de bescherming of de inschrijving op de bewaarlijst van de landschappen niet bedoeld is voor de ecologische bescherming van de landschappen maar wel voor de bescherming van hun waarde als onroerend patrimonium, bieden deze statuten een indirecte vrijwaring van de milieu- of ecologische waarde van deze landschappen, of zelfs een eventuele vrijwaringszone, voor zover de interventies van de mens er gereguleerd en aan voorwaarden gebonden zijn.

Enerzijds moet voor alle ingrepen in het landschap (met uitzondering van onderhoudswerken) een gunstig advies worden verleend door de Koninklijke Commissie van Monumenten en Landschappen, en vervolgens moet er een besluit zijn van de Regering dat deze werken toelaat. Anderzijds zijn, voor een goed dat gelegen is in een vrijwaringszone, in het kader van een aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning, alle handelingen en werken die de perspectieven op of vanuit het beschermde goed wijzigen, gebonden aan specifieke maatregelen van bekendmaking en aan een advies van de Koninklijke Commissie van Monumenten en Landschappen.

Om die reden zijn bepaalde landschappen opgenomen in dit Register van de beschermde gebieden. De selectie van de landschappen, die werd voorgesteld door Leefmilieu Brussel - BIM, is gebaseerd op de milieuwaarde van het landschap en/of het belang van het landschap op het vlak van de watervoorraden (zo wordt elk landschap dat een waterloop herbergt, elke groene ruimte waarover zich een waterloop heeft geslingerd die vandaag is verdwenen, ... beschouwd als opmerkelijk landschap).

De volgende selectie van gebieden is per vallei voorgesteld:

<u>VALLEI VAN DE MOLENBEEK :</u>	Beschermd landschap	Vrijwaringszone	Bewaarlijst
Kattebroek	X	X	
Zavelenberg	X		
Kasteel De Rivieren en het park	X		
Sijsjesvijver			X
Moerassige weiden van Ganshoren	X	X	
Laarbeekbos	X		
Poelbos	X		
Titecapark	X	X	
Dielegembos	X		
Park rond het kasteel Bonaventure en het klooster van Le Sacré Coeur	X	X	
Ossegempark	X		
Clementinasquare	X	X	
Sobieskypark en Koloniale Tuin			X
Prins Karelsquare			X
Ingestelde procedure : Molenbeekdal	X		

Sommige van deze sites maken deel uit van de alluviale vlakte van de Molenbeekvallei en herbergen vochtige gebieden die aanpalen aan de Molenbeek (Kattebroek, moerassige weiden van Ganshoren, toekomstige site van het Molenbeekdal). Andere zijn natuurlijke bossen die worden doorkruist door bijrivieren van de Molenbeek (de Poelbeek in het Poelbos, de Laarbeek in het Laarbeekbos, de Kloosterbeek in het Dielegembos). Nog andere sites omvatten opmerkelijke vijvers (Sijsjesvijver, Titecapark, Ossegempark, Clementinasquare, ...). Het park rond het kasteel Bonaventure herbergt een natuurlijke bron.

<u>VALLEI VAN DE MAELBEEK :</u>	Beschermd landschap	Vrijwaringszone	Bewaarlijst
Scheutbos	X	X	
Hogenbos			X
Kasteelhoeve Karreveld en omgeving	X		
Moerasgebied gelegen in de Melkerijstraat	X	X	
Marie – José Park			X

De Maalbeekvallei omvat met name het grote moerasgebied van het Scheutbos, waar de Leybeek ontspringt, en ook een ander landschap, dat veel kleiner is in oppervlakte, met een poel.

<u>VALLEI VAN DE NEERPEDEBEEK :</u>	Beschermd landschap	Vrijwaringszone	Bewaarlijst
Koevijverdal van Neerpede	X	X	
Rietveld van Neerpede	X	X	
Vijverpark			X
Astridpark			X

De vallei van de Neerpedebeek omvat de 2 vochtige gebieden van het Koevijverdal en het Rietveld van de Neerpede. Het Vijverpark en het Astridpark omvatten opmerkelijke vijvers.

<u>VALLEI VAN DE VOGELZANGBEEK :</u>	Beschermd landschap	Vrijwaringszone	Bewaarlijst
Vogelzang	X	X	

De Vogelzang is een langwerpig gebied van om en bij de 25 hectaren, gelegen langsheen de linkeroever van Vogelzangbeek, De talrijke aanwezigheid van moerassige zones en weilanden, geven dit gebied een typisch Pajottenland uitzicht.

<u>VALLEI VAN DE LINKEBEEK- VERREWINKELBEEK :</u>	Beschermd landschap	Vrijwaringszone	Bewaarlijst
Verrewinkelbos	X		
Bos van Buysdelle			X
Moensberg	X		

Het Verrewinkelbos en het bos van Buysdelle zijn groene ruimten met een opmerkelijk reliëf die “groene oasen” vormen in de vallei van de Linkebeek – Verrewinkelbeek.

<u>VALLEI VAN DE MOLENBEEK- GELEYTSBEEK :</u>	Beschermd landschap	Vrijwaringszone	Bewaarlijst
Fond’Roypark			X
Kauwberg	X	X	
Sauvagerepark	X	X	
Kriekenput	X		
Kinsendael	X		
Papenkasteel en zijn omgeving	X		
Melkriek - Keyenbempt			X
Nekkersgatmolen en onmiddellijke omgeving	X		

Bepaalde ecologisch waardevolle natuurlijke sites in de vallei van de Molenbeek – de Geleytsbeek verdienen vermelding, zoals het Kauwbergplateau dat ongeveer vijftig hectare groot is, maar ook de sites Kriekenput en Kinsendael. Andere sites werden geselecteerd wegens de aanwezigheid van bronnen (Fond’Roypark, geheel gevormd door het Papenkasteel en zijn omgeving).

<u>VALLEI VAN DE UKKELBEEK :</u>	Beschermd landschap	Vrijwaringszone	Bewaarlijst
Zeecrabbe			X
Domein Paridant	X		
Wolvendaalpark	X		
Delvauxpark	X		

Stroomopwaarts van de Ukkelbeek liggen de site van de Zeecrabbe en het Domein Paridant.

<u>VALLEI VAN DE GELEITSBEEK- KLOOSTERBEEK :</u>	Beschermd landschap	Vrijwaringszone	Bewaarlijst
Jacques Brelpark	X		
Bemptpark	X		
Abdij van Vorst	X	X	
Dudenpark	X		

<u>VALLEI VAN DE ZENNE :</u>	Beschermd landschap	Vrijwaringszone	Bewaarlijst
Abdij Onze-Lieve-Vrouw Ter Kameren, landschap van de tuinen op het grondgebied van Brussel	X		
Abdij Onze-Lieve-Vrouw Ter Kameren : geheel van de gebouwen en van de omheining en de omgeving	X		
Vijvers van Elsene	X		
Pierre Pauluspark	X	X	
Jean Félix Hap tuin	X	X	
Leopoldpark	X		
Ambiorixsquare, Marie-Louizasquare, Margaretasquare en Palmerstonlaan	X	X	
Kruidtuin	X		
Josaphatpark	X		
Kluispark of Meudonpark	X	X	

Veel van de landschappen in de bovenstaande lijsten omvatten vijvers of zelfs bronnen van de oude Maalbeek. Het gaat met name om de vijvers van Elsene, van het Leopoldpark, het Pierre Pauluspark, de Jean Félix Hap tuin.

<u>VALLEI VAN DE KERKEBEEK :</u>	Beschermd landschap	Vrijwaringszone	Bewaarlijst
Moeraske langs het rangeerstation van Schaarbeek	X	X	
Walckierssquare			X
Doolegtpark			X

De moerasachtige sites van het Moeraske, rond de waterlopen van de Kerkebeek, en het Doolegtpark verdienen vermelding.

<u>VALLEI VAN DE BEMPTGRACHT :</u>	Beschermd landschap	Vrijwaringszone	Bewaarlijst
Moerassige weilanden van de Castrumhoeve	X	X	

VALLEI VAN DE WOLUWE :	Beschermd landschap	Vrijwarings- zone	Bewaarlijst
Zoniënwood op het grondgebied van Ukkel	X		
Zoniënwood op het grondgebied van Watermaal-Bosvoorde	X		
Zoniënwood op het grondgebied van Sint-Pieters-Woluwe	X		
Zoniënwood op het grondgebied van Oudergem	X		
Vijvers van Bosvoorde	X		
Geplaveide delen van de Willeriekendreef en van de opperjachtmeesterstraat	X		
Leybeekpark			X
Park van de IPPA Bank en van Royale Belge			X
Vijver Floréal of de Gerlache	X	X	
Tercoignesquare	X		
Massartuin	X	X	
Park van Bergoje			X
Vijver van de Kleine Wijngaardstraat			X
Hertoginnedal	X	X	
Mellaertsvijvers	X		
Parmentierpark	X		
Park van Woluwe	X		
Kasteeltje van Anjou			X
Eigendom Blaton			X
Park De Bronnen en eigendom Solvay	X		
't Hof van Brussel	X		
Park van het Maloukasteel	X		
Molen van Lindekemaele en omliggende gronden	X		
Weiden van Hof Ter Musschen	X	X	

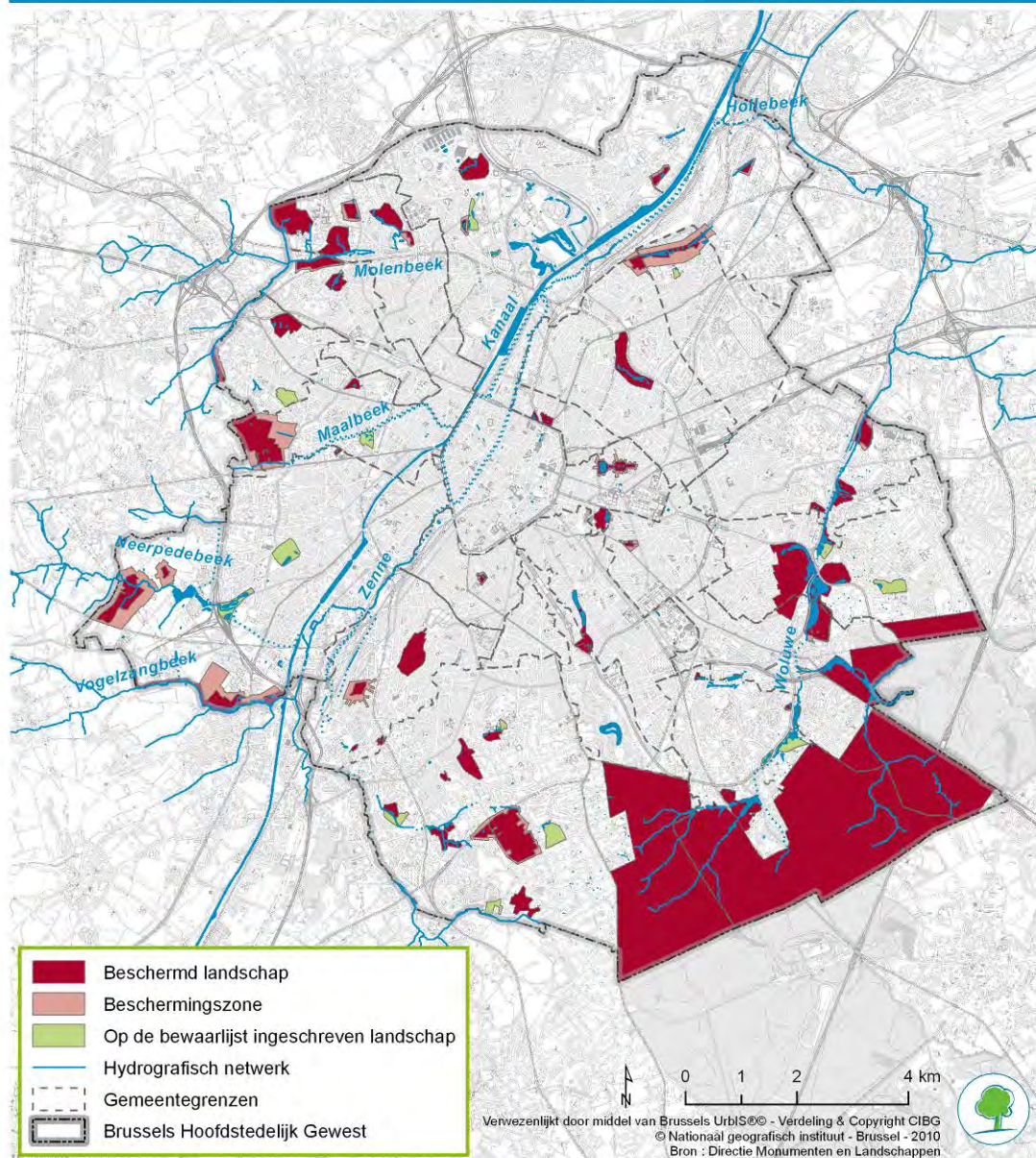
Het Zoniënwood verdient zeker vermelding, wanneer we het hebben over de vallei van de Woluwe. De vallei van de Woluwe telt ook heel wat vijvers, die vaak deel uitmaken van groene ruimten en beschermde parken en die soms nog zijn verbonden met de rivier.

Kaart 9.1.

BESCHERMDE OF OP DE BEWAARLIJST INGESCHREVEN LANDSCHAPPEN

Geselecteerde landschappen waar de milieuwaarde en/of de watervoorraden belangrijk zijn

10 OEVERS VAN WATERLOPEN

10.1 JURIDISCHE GRONDSLAG

Europese wetgeving	-
Nationale wetgeving	<p>Koninklijk besluit van 30 januari 1955 tot goedkeuring van de resolutie van 8 oktober 1954 van de Brabantse Provincieraad betreffende de regeling over de onbevaarbare waterlopen</p> <p>Koninklijk besluit van 10 juni 1955 betreffende het opmaken van nieuwe beschrijvende tabellen der onbevaarbare waterlopen en van plans waaruit hun toestand blijkt (B.S., 8/9 augustus 1955)</p> <p>Wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen (B.S., 15 februari 1968)</p> <p>Koninklijk besluit van 30 september 1969 houdende bepaling van de punten vanaf waar de onbevaarbare waterlopen in de eerste categorie gerangschikt zijn (B.S., 28 oktober 1969)</p> <p>Koninklijk besluit van 5 augustus 1970 houdende algemeen politiereglement van de onbevaarbare waterlopen (B.S., 5 november 1970)</p>
Brusselse wetgeving	-

10.2 VRIJWARINGSSTROKEN LANGS DE WATERLOPEN

Het provinciereglement van Brabant bakent verschillende afstandzones af langs de waterlopen, waar bepaalde activiteiten verboden zijn. Hoewel deze afstandzones niet echt vrijwaringszones zijn, zijn ze wel bedoeld voor de bescherming van de waterlopen omdat ze de activiteiten reglementeren die er zijn toegelaten. In dit register komen twee van deze activiteiten aan bod.

Volgens dit provinciereglement (met name artikel 32) “mag geen enkele aanplanting, geen enkele opslag van hout, of andere producten worden uitgevoerd op minder dan 2 meter van de kruinen van de oevers”. Daarnaast “is het verboden om, voordat men hiervoor de schriftelijke goedkeuring heeft gekregen, te planten, te bouwen, herop te bouwen of af te breken of hout of andere producten op te slaan op minder dan 4 meter van de wettelijke grens van de waterlopen”. De wettelijke grens wordt berekend op basis van de karakteristieke waarden van de waterloop (wettelijke breedte, hoogte van de oevers) die zijn vastgelegd in de officiële atlas van de waterlopen. Deze twee afstandzones lijken dus in zekere zin op een grenslijn voor aanplantingen en een grenslijn voor de bouw.

Een actuele kaart van deze afstandzones is niet beschikbaar aangezien de officiële atlas van de waterlopen, die dateert uit 1956, op dit moment wordt herzien door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze herzieningswerken werden aangevat in 2008.

11 BESLUIT

Het doel van dit register is een referentiedocument op te stellen met de lijst en de informatie over de gebieden die een speciale bescherming genieten op het vlak van water. De term “speciale bescherming op het vlak van water” werd vrij ruim behandeld, met inbegrip van de beschermingsstatuten uit andere wetten dan de wet over “water” die een indirecte bescherming verlenen aan de watervoorraden en de ermee verbonden milieus. Het resultaat is dat de in dit register samengebracht gebieden veel talrijker zijn dan de gebieden die verplicht moeten worden geïnventariseerd volgens de Kaderrichtlijn Water.

Het register vormt een instrument voor communicatie over en bewustmaking omtrent de beschermde gebieden in het Brussels gewest. Het weerspiegelt de diversiteit van de bestaande beschermingsstatuten, maar ook de variëteit van de beschermingsdoeleinden. Het register houdt het voordeel in dat deze beschermde gebieden op kaarten worden voorgesteld. Door bij te dragen aan een betere informatie over de beschermde gebieden, kan het register er ook voor zorgen dat de beschermingsdoeleinden beter worden nageleefd binnen de grenzen van de beschermde gebieden en dat er meer rekening mee wordt gehouden in het kader van stedenbouwkundige beleidsvormingsprocessen.

Het register is een instrument dat aan evoluties gebonden is. Bij elke update van het beheerplan zijn overigens ook updates van het register voorzien.

De evoluties kunnen voortvloeien uit wijzigingen in de afbakening van bepaalde beschermde gebieden, het verschijnen van nieuwe wetgevende en reglementaire teksten (een ontwerp van ordonnantie “natuur” wordt op het moment van de publicatie van dit register besproken), door de Regering gewenste wijzigingen aan de inhoud van het register, enz.

Het zou interessant zijn als een vaak aangetroffen casestudie werd behandeld in de volgende update van het register: de combinatie van verschillende beschermingsstatuten in één gebied. Om welke sites gaat het? Kunnen de beschermingsstatuten leiden tot samenlopende ... of strijdige doelstellingen? Zijn er regels die een bepaald type van bescherming voorrang verlenen op andere?

12 INHOUD

1	INLEIDING	4
2	ALGEMEEN	5
2.1	DE GEBIEDEN DIE MOETEN WORDEN OPGELIJST VOLGENS DE KADERORDONNANTIE WATER	5
2.2	DE NIET-RELEVANTE GEBIEDEN VOOR HET BRUSSELS GEWEST	6
2.3	DE IN DIT REGISTER GEÏNVENTARISEERDE GEBIEDEN	8
2.3.1	<i>De relevante gebieden.....</i>	8
2.3.2	<i>Een specifiek geval van relevante gebieden: de gebieden van grote biologische waarde</i>	8
2.3.3	<i>De opnemng van andere gebieden in het register</i>	9
2.4	DE INHOUD VAN HET REGISTER.....	9
3	(HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE) WATERLICHAMEN DIE WORDEN GEBRUIKT VOOR MENSELIJKE CONSUMPTIE.....	10
3.1	JURIDISCHE GRONDSLAG.....	10
3.2	DE HUIDIGE WATERLICHAMEN DIE WORDEN GEBRUIKT VOOR DE PRODUCTIE VAN DRINKWATER.....	11
3.3	WATERWINNINGEN EN BESCHERMINGSPARAMETERS.....	13
3.4	DE MONITORING VAN DE HUIDIGE WATERLICHAMEN DIE WORDEN GEBRUIKT VOOR DE PRODUCTIE VAN DRINKWATER.....	14
3.5	DE WATERLICHAMEN DIE IN DE TOEKOMST BESTEMD ZIJN VOOR DRINKWATERVOORZIENING.....	15
4	GEVOELIG GEBIED	16
4.1	JURIDISCHE GRONDSLAG.....	16
4.2	HET GEVOELIG GEBIED.....	16
4.3	DE MONITORING IN DIT GEBIED.....	17
4.4	DE SITUATIE	18
5	KWETSBARE ZONE	19
5.1	JURIDISCHE GRONDSLAG.....	19
5.2	DE KWETSBARE ZONE.....	19
5.3	DE CONTROLE IN DEZE ZONE	20
5.4	DE SITUATIE	21
6	HABITATBESCHERMINGSGEBIEDEN DIE ZIJN OPGENOMEN IN HET NATURA 2000-NETWERK.....	22
6.1	JURIDISCHE GRONDSLAG.....	22
6.2	DE SPECIALE BESCHERMINGSZONES.....	23
6.3	MONITORING VAN DE STAAT VAN INSTANDHOUDING VAN DE NATUURLIJKE HABITATS EN SOORTEN.....	26
6.4	BEHEER VAN DE NATURA 2000-GEBIEDEN	27
6.5	VOORSTELLINGSFICHES PER GEBIED	27
7	NATUURRESERVATEN EN BESCHERMINGSZONES VAN HET ZONIËNWOU (BOSRESERVATEN, SPECIALE BESCHERMINGSZONES EN NEOLITHISCHE SITE)	28
7.1	JURIDISCHE GRONDSLAG.....	28
7.2	TWEE TYPES VAN RESERVAAT.....	30
7.3	HET STATUUT VAN NATUURRESERVAAT	32
7.3.1	<i>Gewestelijke of erkende natuurreservaten.....</i>	32
7.3.2	<i>Integrale en gerichte natuurreservaten.....</i>	33
7.3.3	<i>Bescherming en beheer van de natuurreservaten</i>	33
7.3.4	<i>Lijst van de natuurreservaten</i>	35
7.4	HET STATUUT VAN BOSRESERVAAT	35

7.4.1	<i>Integrale en gerichte bosreservaten</i>	36
7.4.2	<i>Lijst van de bosreservaten</i>	37
7.5	ANDERE SPECIFIEKE STATUTEN	37
7.5.1	<i>De “Speciale Beschermingszones”</i>	37
7.5.2	<i>De archeologische vindplaats</i>	38
7.6	VOORSTELLINGSFICHES PER RESERVAAT	39
8	GROENGEBIEDEN EN AGRARISCHE GEBIEDEN OP HET GEWESTELIJK BESTEMMINGSPLAN (GBP)	40
8.1	JURIDISCHE GRONDSLAG	40
8.2	DE GROENGEBIEDEN EN AGRARISCHE GEBIEDEN (VAN HET GBP)	40
9	BESCHERMDE OF OP DE BEWAARLIJST INGESCHEVEN LANDSCHAPPEN	42
9.1	JURIDISCHE GRONDSLAG	42
9.2	HET DOEL EN DE PROCEDURE VOOR BESCHERMING OF INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST	46
9.3	DE BESCHERMDE OF OP DE BEWAARLIJST INGESCHEVEN LANDSCHAPPEN DIE OPMERKELIJK ZIJN DOOR HUN NATUURLIJKE WAARDE OF WATERVOORRADEN	47
10	OEVERS VAN WATERLOPEN	53
10.1	JURIDISCHE GRONDSLAG	53
10.2	VRIJWARINGSSTROKEN LANGS DE WATERLOPEN	53
11	BESLUIT	54
12	INHOUD	55
13	LIJST VAN DE FIGUREN	57

13 LIJST VAN DE FIGUREN

Figuur 7.1 : Evolutie van het aantal reservaten in de loop der tijd	31
Figuur 7.2 : Evolutie van de door de reservaten in beslag genomen oppervlakte (ha) in de loop der tijd	32
Kaart 3.1 : Grondwater dat wordt gebruikt voor drinkwatervoorziening	12
Kaart 3.2 : Waterwinningen en bijhorende beschermingszones	14
Kaart 4.1 : Gevoelig gebied voor eutrofiëring	17
Kaart 5.1 : Kwetsbare zone door nitraten uit agrarische bron	20
Kaart 6.1 : Natura 2000 netwerk : Gebieden van Communautair Belang (GCB)	25
Kaart 6.2 : Natura 2000 netwerk : Gebieden van Communautair Belang (GCB) – Detail van de 48 deelgebieden	26
Kaart 7.1 : Natuurreservaten en Bosreservaten	30
Kaart 7.2 : Beschermingszones in het Zoniënwoud & Archeologische Vindplaats Bosvoordevijver	38
Kaart 8.1 : Groengebieden en agrarische gebieden	41
Kaart 9.1 : Beschermde of op de bewaarlijst ingeschreven landschappen	52
Tabel 3.1 : De waterwinningen die bestemd zijn voor het drinkwaterverbruik en die meer dan 10 m ³ /dag opleveren	13
Tabel 5.1 : Controle volgens de reglementering over « nitraten »	21
Tabel 6.1 : De Gebieden van Communautair Belang (GCB) die worden voorgesteld als Speciale Beschermingszones (SBZ)	24
Tabel 6.2 : Aantal deelgebieden per gebied	26
Tabel 7.1 : Aantal reservaten en oppervlakte die ze beslaan op 31 augustus 2010	30
Tabel 7.2 : Procedure voor toekenning van het statuut van natuurreservaat	33
Tabel 7.3 : Vorderingsstaat van de beheerplannen	34
Tabel 7.4 : Lijst van de natuurreservaten (van het gewest of de staat) op 31 augustus 2010	35
Tabel 7.5 : Procedure voor toekenning van het statuut van bosreservaat	36
Tabel 7.6 : Lijst van de bosreservaten op 31 augustus 2010	37
Tabel 7.7 : Lijst van de Speciale Beschermingszones op 31 augustus 2010	37

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 : UITTREKSELS UIT DE KADERORDONNANTIE WATER⁴

HOOFDSTUK II. — Milieudoelstellingen

Afdeling II. — Vaststelling van de milieudoelstellingen

Onderafdeling III. — Milieudoelstellingen voor de beschermde gebieden

Art. 13. De Regering garandeert, voor de beschermde gebieden, de naleving van alle normen en het bereiken van alle doelstellingen uiterlijk tegen 22 december 2015, behoudens strengere bepalingen in de wetgeving op basis waarvan de verschillende beschermde gebieden werden vastgesteld.

HOOFDSTUK IV. — Instrumenten van het waterbeleid

Afdeling II. — Register van de beschermde gebieden

Art. 32. De Regering stelt, op voorstel van het Instituut, voor het gedeelte van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde dat gelegen is op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een register op van de gebieden die zijn aangewezen als bijzondere bescherming behoevend in het kader van de specifieke wetgeving om hun oppervlakte- of grondwater te beschermen of voor het behoud van habitats en rechtstreeks van water afhankelijke soorten.

Dit register geeft een overzicht van ten minste de volgende beschermde gebieden

1° de oppervlakte- en grondwaterlichamen binnen het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die dagelijks meer dan 10 m³ leveren of meer dan vijftig personen bedienen en die zijn aangeduid voor de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water alsmede de voor dat toekomstig gebruik bestemde grond- en oppervlaktewaterlichamen, met inbegrip van de beschermde gebieden voor deze grond- en oppervlaktewaterlichamen;

2° de beschermingsgebieden van in het water levende soorten die belangrijk zijn vanuit economisch oogpunt;

3° de waterlichamen die zijn aangeduid als recreatie- of zwemwater;

4° de gevoelige gebieden aangeduid door Richtlijn 91/271 van 21 mei 1991 inzake de behandeling van stedelijk afvalwater;

5° de kwetsbare gebieden bedoeld door Richtlijn 91/676/EEG van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen;

6° De gebieden van grote biologische waarde die zijn vastgelegd door de Regering krachtens artikel 17 van de ordonnantie van 27 april 1995 betreffende het behoud en de bescherming van de natuur;

7° de gebieden die zijn geïdentificeerd of aangeduid als Speciale Beschermingszones of speciale beschermingszones krachtens Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en Richtlijn 79/409/EEG van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand.

Art. 33. Het register van de beschermde gebieden wordt opnieuw bestudeerd en eventueel bijgewerkt bij elke bijwerking van het beheerplan.

Art. 34. Het register van de beschermde gebieden omvat tenminste kaarten waarop de ligging van elke beschermd gebied wordt vermeld, alsook een beschrijving van de communautaire en Brusselse wetgeving krachtens dewelke ze werden aangeduid.

⁴ Ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid (B.S., 3 november 2006)

Art. 35. De Regering kan gedetailleerde regels vastleggen voor de inhoud, de opstelling en de actualisering van het register.

Afdeling IV. — Monitoring van de oppervlaktewatertoestand, de grondwatertoestand en de beschermde gebieden

Art. 37.

§ 1. De Regering, die het Instituut hiervoor kan aanstellen, stelt overeenkomstig de vereisten van bijlage III programma's op voor de monitoring van de watertoestand, teneinde een samenhangend totaalbeeld te krijgen van de watertoestand binnen het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde.

§ 4. Wat de beschermde gebieden betreft, worden de in paragraaf 1 bedoelde programma's aangevuld met de specificaties in de communautaire wetgeving krachtens welke de afzonderlijke beschermde gebieden zijn ingesteld.

Bijlage III

1.3.5. Aanvullende monitoringsvoorschriften voor beschermde gebieden

De voorgaande voorgeschreven monitoringsprogramma's worden aangevuld om aan de volgende voorschriften te voldoen :

Drinkwateronttrekkingspunten

Ingevolge artikel 36 aangewezen oppervlaktewaterlichamen die gemiddeld meer dan 100 m³ per dag leveren, worden als monitoringslocaties aangewezen en zo nodig aan aanvullende monitoring onderworpen om aan de voorschriften van dat artikel te voldoen. Die lichamen worden gemonitord op alle geloosde prioritare stoffen en op alle andere in significante hoeveelheden geloosde stoffen die de toestand van het waterlichaam kunnen beïnvloeden en die uit hoofde van de drinkwaterrichtlijn beheerd worden. De monitoring wordt verricht met de volgende frequenties :

Bevolking	Frequentie
< 10.000	4 keer per jaar
10.000 tot 30.000	8 keer per jaar
> 30.000	12 keer per jaar

Beschermingsgebieden voor habitats en soorten

Indien waterlichamen zulke gebieden vormen, worden zij opgenomen in het bovengenoemde programma voor operationele monitoring indien volgens de effectbeoordeling en de monitoring met het oog op toezicht de kans bestaat dat de in artikel 11 gestipuleerde milieudoelstellingen niet worden bereikt. De monitoring wordt verricht om de omvang en het effect van elke relevante significante belasting van die lichamen en, zo nodig, de uit de maatregelenprogramma's resulterende veranderingen in de toestand van die lichamen te beoordelen. De monitoring wordt voortgezet totdat de gebieden voldoen aan de voorschriften met betrekking tot water van de regeling waarbij zij zijn aangewezen en de doelstellingen van artikel 11 zijn bereikt.

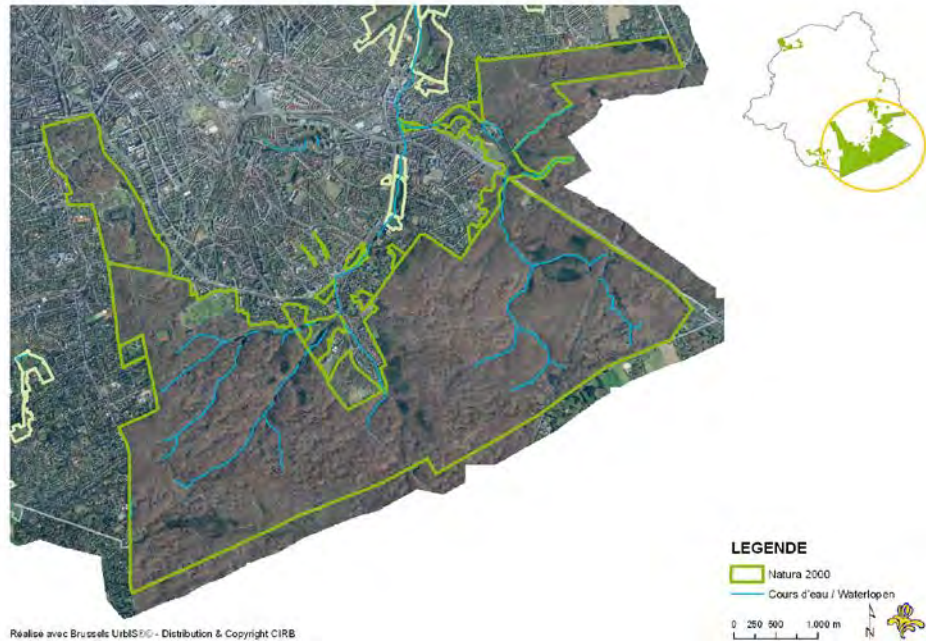
BIJLAGE 2 : VOORSTELLINGSFICHES VAN DE NATURA 2000 ZONES EN DE RESERVATEN

Zoniënwoud met bosrand en aangrenzende bosgebieden (GCB IA)

Gebied van communautair belang (GCB), toekomstige Speciale Beschermingszone

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 okt 2000 betreffende de instandhouding van de natuurlijke habitats en van de wilde fauna en flora (+ gewijzigd 2002 & 2005)

Réalisé avec Brussels UrbISD© - Distribution & Copyright CIRB

Zoniënwoud

Photos : Leefmilieu Brussel - BIM

Heide (Rood Klooster)

Opmerkelijke natuurwaarden :

Habitats van bijlage I van de Habitatrichtlijn

- 4030 Droge Europese heide
- 6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
- 9130 Beukenbossen van het type Asperulo-Fagetum
- 9150 Midden-Europese kalkminnende beukenbossen behorend tot het Cephalanthero-Fagion
- 9160 Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukenbossen behorend tot het Carpinion-Betuli
- 9130 Hêtraies du Asperulo-Fagetum
- 9190 Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met Quercus robur
- 91E0 Bossen op alluviale grond met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

Vleermuizen van bijlage II van de Habitatrichtlijn: Vale vleermuis ; Mopsvleermuis ; Ingekorven vleermuis et Meervleermuis

Andere soorten van Bijlage II van de Habitatrichtlijn : Vliegend hert en Bittervoorn

Vleermuizen van bijlage IV van de Habitatrichtlijn : Watervleermuis ; Baardvleermuis ; Brandts vleermuis ; Franjestaart ; Laatvlieger ; Rosse vleermuis ; Bosvleermuis ; Gewone dwergvleermuis ; Grootoorvleermuis en Ruige dwergvleermuis.

Enkele doellosoorten voor het gebied: Havik ; Kuifeend ; Zwarte specht ; Levenbarende hagedis ; Hazelworm et Vuursalamander

De aanwezigheid van water in het gebied : Het Zoniënwoud vormt het kerngebied bij uitstek van het Brusselse Natura 2000 netwerk en bijgevolg ook het belangrijkste gebied in ZSC IA. Het woud biedt een groot aanbod aan leefgebieden voor tal van bedreigde dier- en plantensoorten. Het is eveneens het enige Brusselse Natura 2000 gebied dat rechtstreeks aansluit op gelijkaardige Vlaamse en Waalse gebieden. Een mooi voorbeeld van een grensoverschrijdend natuurnetwerk.

Dit Natura 2000 gebied is in belangrijke mate een regulator van de waterhuishouding in het Brussels Gewest. De bronzone van de Woluwe bevindt zich in het Zoniënwoud, de Vuylbeekvallei, de Karregatbeek en de Flossendelle zijn moerassige gebieden met uitzonderlijke natuurwaarden en het Ter Kameren Bos valt volledig in een zone voor de winning van drinkwater. Aandacht voor "water" in het beheer en beleid rond deze zone is dus absoluut noodzakelijk.

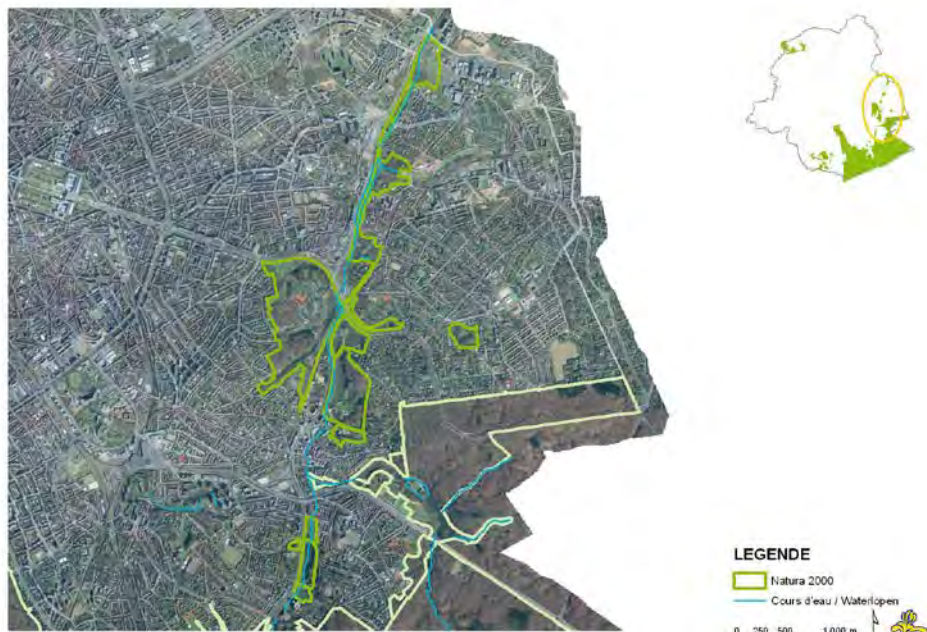
Beheer : Het Zoniënwoud valt onder het bosregime en wordt bijgevolg beheerd door de Afdeling Natuur, Water en Bos. De meeste Parken worden beheerd door de Afdeling Groene Ruimten. Het landschapspark Ter Kameren Bos valt onder de verantwoordelijkheid van Stad Brussel.

Referentiedocumenten : Instandhoudingsdoelstellingen voor SBZ I (in opmaak)

Woluwevallei (GCB IB)

Gebied van communautair belang (GCB), toekomstige Speciale Beschermingszone

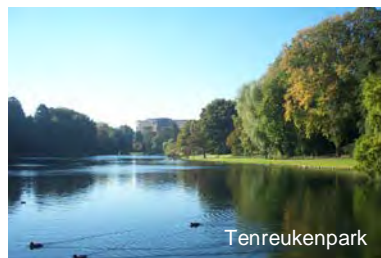
Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 okt 2000 betreffende de instandhouding van de natuurlijke habitats en van de wilde fauna en flora (+ gewijzigd 2002 & 2005)

Réalise avec Brussels UrbISSE® - Distribution & Copyright CIRB

Woluwepark

Tenreukenpark

Photos : Leefmilieu Brussel - BIM

Opmerkelijke natuurwaarden :

Habitats de l'annexe I de la Directive Habitat

6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones

9160 Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeuken-bossen behorend tot het Carpinion-Betuli 9130 Hêtraies du Asperulo-Fagetum

91E0 Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Vleermuizen van bijlage II van de Habitatrichtlijn: Vale vleermuis ; Mopsvleermuis; Ingekorven vleermuis et Meervleermuis

Andere soorten van Bijlage II van de Habitatrichtlijn : Vliegend hert en Bittervoorn

Vleermuizen van bijlage IV van de Habitatrichtlijn: Watervleermuis ; Baardvleermuis ; Brandts vleermuis ; Franjestaart ; Laatvlieger ; Rosse vleermuis ; Bosvleermuis; Gewone dwergvleermuis ; Grootovleermuis en Ruige dwergvleermuis.

Enkele doelsoorten voor het gebied: Boomvalk ; Appelvink ; Waterral; Kleine bonte specht ; Levendbarende hagedis ; Vinpootsalamander en Snoek

De aanwezigheid van water in het gebied :

De talrijke parken, vijvers en bosjes maken van de Woluwevallei een aaneenschakeling van biologisch waardevolle gebieden. De grote groengebieden zoals Woluwepark, Ten Reuken en Ter Bronnenpark vormen de kerngebieden voor natuur. Het zijn de leefgebieden van verschillende beschermde diersoorten. De Woluwerivier en haar oeverzones doen dienst als verbindingselement waarlangs deze beschermde soorten zich kunnen verplaatsen en verspreiden.

Met haar aanwezige kwelzones, bronnetjes, collectoren en zijriviertjes vormt de Woluwevallei misschien wel het meest ingewikkelde hydrologische netwerk in het Brussels Gewest. De uitdaging bestaat eruit om het verlies van zuiver bron-en kwelwater zoveel mogelijk te beperken. Soms kan dit door kleine inrichting, maar vaak zijn hiervoor zeer complexe infrastructuurwerken nodig.

Beheer :

Los van enkele privézones en gemeentelijke parken worden de gebieden in deze zone nagenoeg allemaal beheerd door de Afdelingen Groene Ruimte en Natuur, Water en Bos van Leefmilieu Brussel-BIM.

Referentiedocumenten :

Instandhoudingsdoelstellingen voor SBZ I (in opmaak)

Bosgebieden en open gebieden in het zuiden van het Brussels Gewest (GCB II)

Gebied van communautair belang (GCB), toekomstige Speciale Beschermingszone

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 okt 2000 betreffende de instandhouding van de natuurlijke habitats en van de wilde fauna en flora (+ gewijzigd 2002 & 2005)

Réalisé avec Brussels Urban 99 - Distribution & Copyright CBR

Kauwberg

Kauwberg

Kinsendael

Photos : Hannes de Geest en Leefmilieu Brussel - BIM

Opmerkelijke natuurwaarden :

Habitats van bijlage I van de Habitatrichtlijn

6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones

9160 Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukenbossen behorend tot het Carpinion-Betuli

9130 Beukenbossen van het type Asperulo-Fagetum

9190 Vieilles Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met Quercus robur

91E0 Bossen op alluviale grond met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior

(Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

Soorten van bijlage II van de Habitatrichtlijn: Vale vleermuis ; Mopsvleermuis

Soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn: Watervleermuis ; Baardvleermuis ; Brandts vleermuis ; Franjestaart ; Laatvlieger ; Rosse vleermuis ; Gewone dwergvleermuis ; Grootoorvleermuis en Ruige dwergvleermuis.

Enkele doelsoorten voor het gebied: Boomvalk ; Appelvink ; Kleine bonte specht ; Wezel ; lepenpage

De aanwezigheid van water in het gebied :

Deze Speciale Beschermingszone is gelegen tussen de Molenbeek-Geleystsbeek in het noorden en de Linkebeek in het zuiden. Het zorgt er voor dat dit gebied mooie overgangszones heeft tussen natte (vaak voedselrijke) en droge, zandige (vaak voedselarme) habitattypes. De Groelstebeek en de Kinsendebeek zijn twee zijlopen van de Geleystsbeek en tevens de belangrijkste waterleveranciers voor de moerasgebieden Kinsendael en Kriekenput (NW-SBZ II)

Dit relict van extensieve landbouwgebieden en bossen, temidden van een verstedelijkte omgeving, is essentieel voor de goede waterhuishouding. Het behoud van deze groene ruimte voor een gevarieerde natuurontwikkeling geeft niet enkel aanleiding tot een hogere biodiversiteit, het biedt ook een betere bescherming tegen overstromingen en wateroverlast in de nabijgelegen bebouwde zones.

Beheer :

Leefmilieu Brussel beheert delen van deze Speciale beschermingszone. Kinsendael-Kriekenput is een regionaal Natuurreservaat, Fond'Roy park wordt door beheerd door de Afdeling Groene Ruimten en Verrewinkelbos valt onder het bosregime. Toch wordt dit Natura 2000 gebied ook gekenmerkt door haar grote hoeveelheid aan privé-eigenaars (Kauwberg, Latour de Freins, Papenkasteel,...)

Referentiedocumenten :

Instandhoudingsdoelstellingen voor SBZ II (en opmaak)

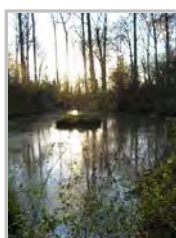
Bosgebieden en vochtige gebieden van de Molenbeekvallei in het noordwesten van het Brussels Gewest (GCB III)

Gebied van communautair belang (GCB), toekomstige Speciale Beschermingszone

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 okt 2000 betreffende de instandhouding van de natuurlijke habitats en van de wilde fauna en flora (+ gewijzigd 2002 & 2005)

Réalisé avec Brussels UrbIS® - Distribution & Copyright CRB

Photos : Hannes de Geest en Leefmilieu Brussel - BIM

Opmerkelijke natuurwaarden :

Habitats van bijlage I van de Habitatrichtlijn

6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones

7220 Kalktufbronnen met tufsteenformatie

9160 Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukenbossen behorend tot het Carpinion-Betuli

91E0 Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Soorten van bijlage II van de Habitatrichtlijn: Meervleermuis ; Vale vleermuis ; Mopsvleermuis

Soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn: Watervleermuis ; Baardvleermuis ; Brandts vleermuis ; Franjestaart ; Laatvlieger ; Rosse vleermuis ; Gewone dwergvleermuis ; Grootoorvleermuis en Ruige dwergvleermuis.

Enkele doelsoorten voor het gebied: Groene specht ; Appelvink ; Waterral ; Dwergmuis ; Wezel ; Sleedoornpage

De aanwezigheid van water in het gebied :

De vallei van de Molenbeek vormt de centrale as van dit Natura 2000 gebied. De valleistructuur zorgt voor een hoge diversiteit aan vochtige leefgebieden met name ruigten, alluviale bossen, bronzones en vochtige graslanden. Het element water ligt dus aan de basis van de ontwikkeling van de beschermde leefgebieden en het voorkomen van de prioritaire soorten.

Het water is niet enkel van belang als basis voor de natuurtypes. Ook landschappelijk vormt de Molenbeek een belangrijk verbindingselement tussen de verschillende deelgebieden (moerassig, bossig of halfopen). De ecologische en landschappelijke waarde van de waterloop is een belangrijk aandachtspunt in het toekomstige beleid en projecten rond dit gebied.

Beheer :

De gebieden in deze zone worden nagenoeg allemaal beheerd door de Afdelingen Groene Ruimte en Natuur, Water en Bos van Leefmilieu Brussel-BIM.

Referentiedocumenten :

Instandhoudingsdoelstellingen voor SBZ III (en opmaak)

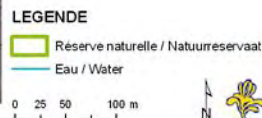
Dry Borrenvallei

Regionaal Natuurreservaat

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 27 april 1992 dat aan bepaalde delen van het Zoniënwoud, met name de Vuylbeekvallei te Watermaal-Bosvoorde, de Verdrongen Kinderenvallei te Watermaal-Bosvoorde en te Ukkel, de Dry Borrenvallei te Oudergem, en de poel nabij de Pinnebeekdreef te Watermaal-Bosvoorde, het statuut toekent van Gewestelijk Natuurreservaat en dat aan een bosgedeelte gelegen tussen de Verdrongen Kinderenvallei en Vuylbeekvallei te Watermaal-Bosvoorde en te Ukkel het statuut toekent van Gewestelijk Bosreservaat.

Realise avec Brussels UrbIS© - Distribution & Copyright CIRB

Opmerkelijke natuurwaarden :

Waardevolle habitattypes in het reservaat

Het natuurgebied Dry Borren biedt een hoge afwisseling tussen vochtige en drogere milieu's. Door het uitgesproken reliëf zijn er vaak abrupte overgangen tussen de verschillende habitattypes. In de vallei treffen we voedselrijke natte ruigten aan die naarmate je uit de vallei klimt overgaan in eiken-haagbeukenbossen en ook zuurminnende beukenbossen (*Milio-Fagetum*)

Fauna en Flora

De steile vochtigheidsgradiënt maakt van het Dry Borren reservaat een soortenrijke omgeving. Beneden in de vallei vind je vegetaties met Moerasspirea (*Filipendula ulmaria*), Moesdistel (*Cirsium oleraceum*) en Watermunt (*Mentha aquatica*).

De typische fauna van het bos voelt zich ook goed thuis in en rond het Dry Borrenreservaat. Je kan er soms reeën (*Capreolus capreolus*) en vossen (*Vulpes vulpes*) waarnemen, en ook de steenmarter is er aanwezig. Veel boombeboude vleermuissoorten hebben hier hun zomer- en winterverblijfplaats.

De aanwezigheid van water in het gebied :

De aanwezigheid van water is hier de drijvende factor voor natuurontwikkeling. De natuurkwaliteit hangt in belangrijke mate af van de waterkwaliteit. Een belangrijk knelpunt is het afvloeiend hemelwater afkomstig van de nabijgelegen RO via de Blankedelle. Naast erosie en sedimentatieverstoring is er ook een reëel risico op vervuiling door aromatische koolwaterstoffen en andere schadelijke stoffen (strooizouten, zware metalen, hydrocarburen,...).

Beheer :

Het beheer van het Natuurreservaat Dry Borren wordt uitgevoerd door de ploeg van eco-cantonniers van Leefmilieu Brussel-BIM

Referentiedocumenten :

Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen voor SBZI

Beheerplan voor het Zoniënwoud gedeelte Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2002)

Beheerplan voor het Natuurreservaat Dry Borren (Loridan & Decat, 2004)

Kinsendael-Kriekenput

Regionaal Natuurreservaat

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 juni 1989 houdende de oprichting van de Kinsendael-Kriekenput als Staatsnatuurreservaat

Realisé avec Brussels UrbIS© - Distribution & Copyright CIRB

Opmerkelijke natuurwaarden:

Waardevolle habitattypes in het reservaat

Dit reservaat kent een geschiedenis als parkgebied. Op verschillende plaatsen vindt je relictten van dit gebruik. Dit uit zich zowel in de Flora als door vervallen brugjes en rotspartijen. Natuurlijke successie gedurende 20 jaar met aanvankelijk een natuurgericht beheer heeft aanleiding gegeven tot waardevolle en rijke vegetaties.

Essenbronbos en Elzen-Essenbos nemen het grootste deel van de reservaatoppervlakte in. Op enkele plaatsen wordt het bos afgewisseld met voedselrijke vochtige ruigtes en open water.

Fauna en Flora

Dankzij het integrale beheer is dood hout in grote hoeveelheden aanwezig in deze bossen. Spechtensoorten maken hiervan dankbaar gebruik om hun nesten te maken. Wezel (*Mustela nivalis*) en Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) worden eveneens aangetroffen, en het bos in combinatie met open water vormt het ideale biotoop voor verschillende amfibieën (bv. Alpenwatersalamander- *Mesotriton alpestris* en Bruine kikker – *Rana temporaria*)

De aanwezigheid van water in het gebied : Het Kinsendael-Kriekenput natuurreservaat is het broekbossengebied bij uitstek in de gemeente Ukkel. Ook hier gaat de aanwezigheid van bronzones en waterlopen gepaard met de ontwikkeling van waardevolle natuur.

Ondanks het belang voor de waterhuishouding kampt het gebied met enkele belangrijke problemen. Via de Kinsenbeek spoelt er dolomiet aan afkomstig van het hogerop gelegen kerkhof van Ukkel. Dit zorgt voor een verlanding en een kunstmatige aanrijking met nutriënten. Verder worden op sommige plaatsen nog steeds bronnen gedempt en afgeleid naar de riolering. Dit geeft aanleiding tot verdroging van het reservaat enerzijds, en verzadiging van het rioleringsnetwerk anderzijds.

Beheer: Een deel van het natuurreservaat valt onder *integraal* beheer. Beheertussenkomsten beperken zich tot het strikt noodzakelijke (bv. onderhoud omheiningen en veiligheidskappingen). De ploeg van eco-cantonniers staat in voor de uitvoering van de beheerwerken.

Referentiedocumenten :

Natura 2000 Instandhoudingsdoelstellingen voor SBZII

Natura 2000 beheerplan voor station II2 en II3 Kinsendael –Kriekenput

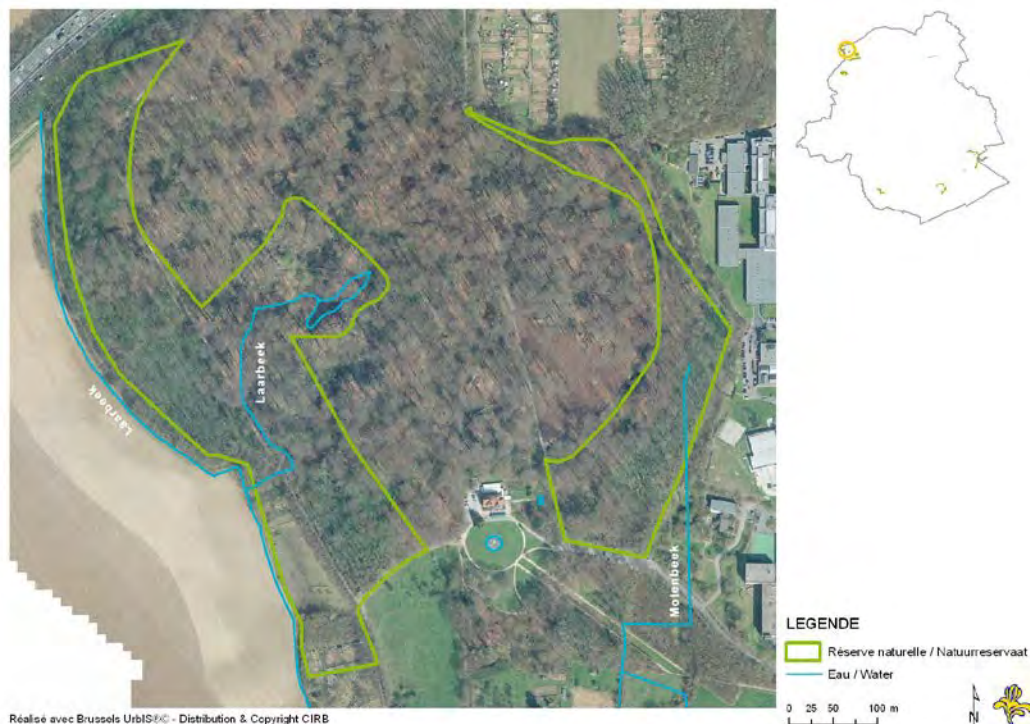
Plan de gestion de la réserve du Kinsendael-Kriekenput (Pratte & Duthieuw, 2000)

Laarbeekbos

Regionaal Natuurreservaat in een bos dat valt onder het bosregime

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 waarbij aan een deel van het Laarbeekbos het statuut van regionaal natuurreservaat wordt toegekend

Opmerkelijke natuurwaarden :

Waardevolle habitattypes in het reservaat

Het uitgesproken reliëf in het Laarbeekbos, onder meer door de vroegere ontginningsactiviteiten voor kalkzandsteen, maken dat het wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van veel verschillende habitattypes. Eikenhaagbeukenbossen wisselen elkaar af met essenbronbossen en Atlantische beukenbossen. In het zuidwesten van het bos is er een waardevolle natte ruigte. De perimeter van het Natuurreservaat omvat voornamelijk de vochtigere zones van het bos en de bosrand.

Fauna en Flora

De boomsoorten die domineren in de vochtige reservaatzones zijn Zwarte els (*Alnus glutinosa*) en Gewone es (*Fraxinus excelsior*). Typerende kruidachtige soorten zijn Reuzenpaardestaart (*Equisetum telmateia*) en Slanke zegge (*Carex strigosa*). In de drogere delen van het bos treffen we vaak Bosanemoon (*Anemone nemorosa*) en Boshyacint (*Hyacinthoides non-scripta*) aan. De ruige bosrand herbergt een belangrijke populatie van Bosorchis (*Dactylorhiza fuchsii*) en in mindere mate kan je ook Bijenorchis (*Ophrys apifera*) aantreffen.

Het Laarbeekbos is zeer belangrijk voor de groep van vleermuizen die het bos gebruiken als verblijfplaats en jachtgebied. Recent werd de Eikelmuis (*Eliomys quercinus*) waargenomen in de omgeving. Dit zoogdier behoort tot de familie van de slaapmuizen. Ze brengen de winter, al slapend, door in boomholtes (soms ook nestkasten).

De aanwezigheid van water in het gebied :

De reservaatzone bevindt zich langs de Molenbeek en de Laarbeek. Respectievelijk in het oosten en westen van het bos. Het is vooral in het westelijke deel dat dit aanleiding geeft tot een grote variatie aan biotopen en habitattypes.

Erosie en het afvloeien van water afkomstig van de Ring 0 vormt een belangrijk knelpunt in de ontwikkeling naar een waardevolle natuur. Het ontwikkelen van een bufferzone aan de westelijke zijde (akker op Vlaams Gewest - Asse) vormt een belangrijke doelstelling op langere termijn.

Beheer :

Het Laarbeekbos valt onder het bosregime. Zowel het team van de bosarbeiders als de eco-cantonniers voeren bos- en natuurbeheerwerken uit in dit gebied.

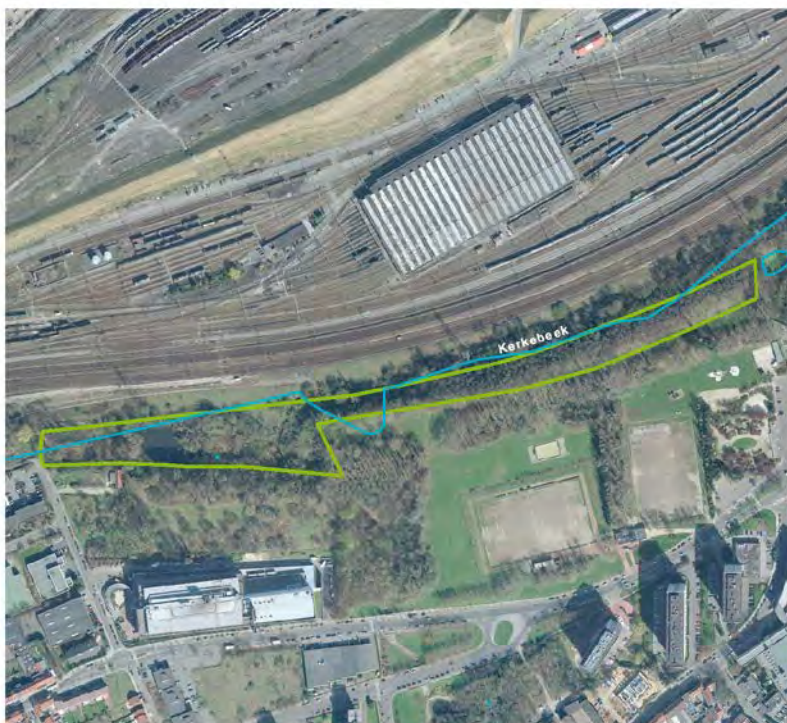
Referentiedocumenten :

Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen voor SBZIII
Natura 2000 beheerplan voor station III2 Laarbeekbos
Plan de gestion du bois du Laerbeek (IBGE-BIM)

Moeraske

Regionaal Natuurreservaat

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 4 april 1992 waarbij aan een deel van het « Moeraske » het statuut van regionaal natuurreservaat wordt toegekend

Realisé avec Brussels UrbIS® - Distribution & Copyright CIRB

LEGENDE

- Reserve naturelle / Natuurreservaat
- Eau / Water

0 25 50 100 m

Opmerkelijke natuurwaarden :

Waardevolle habitattypes in het reservaat

Ten aanzien van de omgeving bevat het natuurreservaat Moeraske enkele zeldzame habitattypes. De natuurtypes met de hoogste natuurwaarde zijn de Rietvegetaties en de Elzenbosrelicten. Dankzij een aangepast en gericht beheer kunnen deze habitats in een zo optimaal mogelijke staat worden behouden en beschermd.

Fauna en Flora

De site wordt regelmatig bezocht door verschillende watervogelsoorten. Zo kan je de IJsvogel (*Alcedo atthis*) aantreffen die profiteert van de grote hoeveelheden stekelbaars (*Gasterosteus spp.*). Naast vogels profiteren ook amfibieën van dit moerasrelict. Alpenwatersalamander (*Mesotriton alpestris*) en Bruine kikker (*Rana temporaria*) zijn talrijk aanwezig.

Op vlak van de flora herbergt dit reservaat geen grote hoeveelheden aan zeldzame soorten. De waarde zit eerder in de zeldzaamheid van de aanwezige habitattypes.

De aanwezigheid van water in het gebied :

Het natuurreservaat moeraske ligt langs de loop van de Kerkebeek. Gekneld tussen de site van Schaarbeek vorming in het noorden en hoogbouw in het zuiden is het een echt relict van de moerassige zones die ooit talrijk waren in dit deel van het Zennebekken.

Gebieden als het Moeraske zijn zeer belangrijk voor de waterhuishouding in sterk bebouwde gebieden als het Brussels hoofdstedelijk Gewest. Ze vormen een beschermende buffer tegen wateroverlast bij hevige regenval of onweer.

Beheer :

Het beheer van deze site gebeurt door CEBO asbl in samenwerking met Leefmilieu Brussel - BIM

Referentiedocumenten :

Cyaniris consulting, 2007 : Elaboration de plans de gestion pour les Zones de Haute Valeur Biologique en Région de Bruxelles Capitale : Réserve naturelle du Moeraske (Plan de Gestion écrit à la demande de Bruxelles Environnement-IBGE).

Moeras van Ganshoren

Regionaal Natuurreservaat

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 tot toekenning van het statuut van natuurreservaat aan het moeras van Ganshoren.

Realisé avec Brussels UrbIS2© - Distribution & Copyright CIRB

LEGENDE

Reserve naturelle / Natuurreservaat

Eau / Water

0 25 50 100 m

Opmerkelijke natuurwaarden:

Waardevolle habitattypes in het reservaat

Voedselrijke natte ruigten en wilgenvloedbossen vormen de belangrijkste habitattypes in het Moeras van Ganshoren. Het natuurbeheer op de site wordt afgestemd op het behoud van beide habitattypes in een goede staat.

Fauna en Flora

De meeste aanwezige soorten zijn typerende soorten voor vochtige en natte leefgebieden. Locale doelsoorten zijn bv. Gewone pad (*Bufo bufo*), Alpenwatersalamander (*Mesotriton alpestris*) en Ringslang (*Natrix natrix*)

De aanwezigheid van water in het gebied :

Water is de belangrijkste factor voor natuurontwikkeling in dit reservaat. Deze belangrijkste factor vormt meteen ook de basis van het grootste knelpunt. Op dit ogenblik is het Moeras van Ganshoren te droog om haar gewenste rol als moeras in te vullen, reden hiervoor is de beperkte hoeveelheid water die de Molenbeek aanbrengt. De te droge en nutriëntenrijke condities geven aanleiding tot een banalisering van de flora en de daaraan gebonden fauna. Het geplande herstel van de hydrologische toestand van het Moeras is dan ook te beschouwen als de hoofddoelstelling voor dit gebied.

Beheer:

Het beheer van het Natuurreservaat Moeras van Ganshoren wordt uitgevoerd door de ploeg van eco-cantonniers van Leefmilieu Brussel-BIM

Referentiedocumenten :

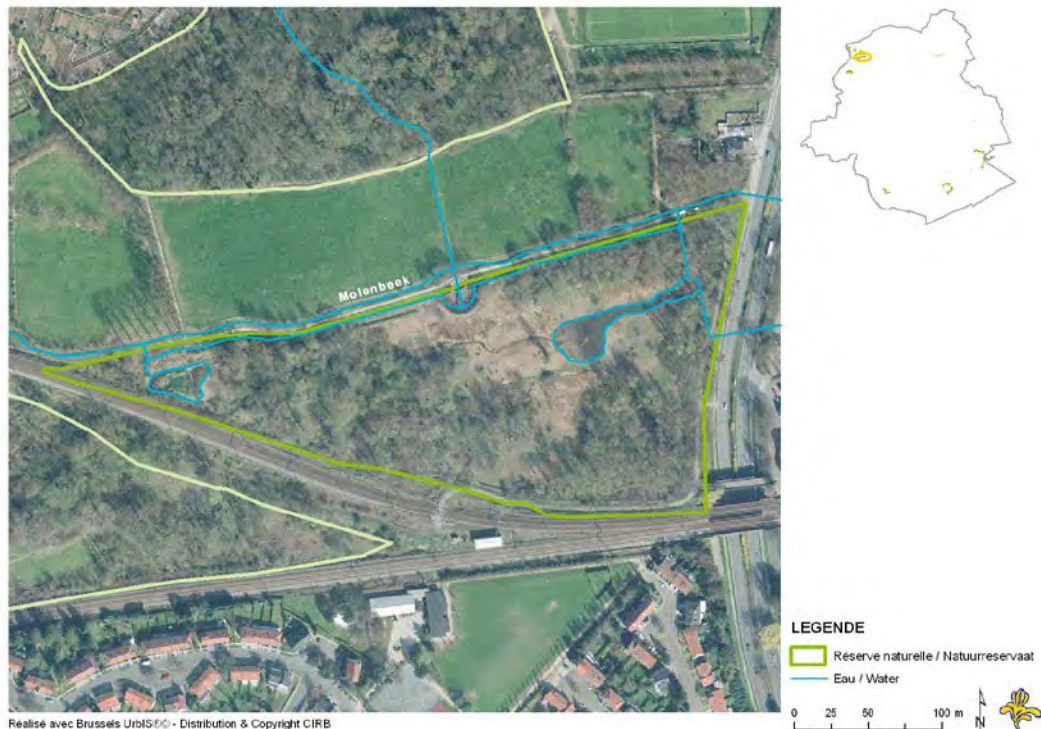
Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen voor SBZIII

Natura 2000 beheerplan deelgebied III4b voor het Moeras van Ganshoren
Beheerfiche Moeras van Ganshoren (CEBO)

Moeras van Jette

Regionaal Natuurreservaat

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 tot toekenning van het statuut van natuurreservaat aan het moeras van Jette.

Opmerkelijke natuurwaarden:

Waardevolle habitattypes in het reservaat

De aanwezige typerende habitattypes zijn: wilgenvloedbossen, natte voedselrijke ruigtes, dotterbloemgraslanden en rietvegetaties. Het zijn allemaal vegetatietypes van natte gebieden die ontstaan afhankelijk van het beheer dat er wordt uitgevoerd.

Fauna en Flora

Waterral (*Rallus aquaticus*) en Kleine karekiet (*Acrocephalus scirpaceus*) voelen zich uitstekend thuis in de rietvegetaties van dit moerasgebiedje. Opvallend is de stabiele populatie van de, weliswaar geïntroduceerde, maar totaal ongevaarlijke, Ringslang (*Natrix natrix*) in het gebied.

De aanwezigheid van water in het gebied :

Water ligt aan de basis van natuurontwikkeling in dit reservaat. De grootste hoeveelheid proper water wordt op dit ogenblik geleverd door de bronloop van het Poelbos. De reservaatzone ligt ingesloten tussen twee takken van de Molenbeek – Pontbeek. Door het midden van het gebied loopt er ook nog een collector die werd aangelegd in de jaren 1950. Langdurige droge periodes leiden vaak tot een gebrek aan water in de Molenbeek. Te vaak wordt proper regenwater rechtstreeks afgeleid naar collectoren met zowel regen- als afvalwater.

Beheer :

Het beheer werd in 1990 door het BIM overgedragen aan het CEBO wat staat voor "Commission de l'environnement de Bruxelles-Ouest"

Referentiedocumenten :

Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen voor SBZIII Natura 2000 beheerplan deelgebied III4a voor het Moeras van Jette

Beheerfiche Moeras van Jette (CEBO)

Poelbos

Regionaal Natuurreservaat

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 juni 1989 houdende de oprichting van het Poelbos als Staatsnatuurreservaat.

Realisé avec Brussels UrbIS© - Distribution & Copyright CIRB

LEGENDE

— Réserve naturelle / Natuurreservaat
— Eau / Water

0 25 50 100 m

Opmerkelijke natuurwaarden:

Waardevolle habitattypes in het reservaat

Het Poelbos herbergt verschillende bostypes. Het grootste deel betreft Eiken-Haagbeukenbossen, en Essenbronsbossen in de vochtigere zones. Dankzij de relatief lange geschiedenis als Natuurreservaat (sinds 1989) is het Poelbos qua habitatstructuur één van de meest natuurlijk ontwikkelde boszones in het Brussels Gewest.

Fauna en Flora

Door het langdurige natuurbeheer is er veel dood hout aanwezig in het Poelbos. Holenbroeders (bv. Boomklever – *Sitta europaea* en Boomkruiper – *Certhia brachydactyla*) maken hiervan dankbaar gebruik om hun nesten te maken. Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) kan ook worden aangetroffen, en het bos in combinatie met open water vormt het ideale biotoop voor verschillende amfibieën (bv. Vinpootsalamander- *Triturus helveticus*)

Een interessante plantensoort die talrijk aanwezig is, is de Wilde narcis (*Narcissus pseudonarcissus*). Ook het kalkrijke karakter komt tot uiting in de flora (vb. Heelkruid – *Sanicula europaea* en en Spekwortel – *Tamus communis*)

De aanwezigheid van water in het gebied :

Het Poelbos heeft twee vijvers, waaronder één visvijver. Het water is afkomstig van verschillende bronzones die zich in het bos bevinden. Het bronwater is er soms dermate kalkrijk dat het aanleiding geeft tot tufsteenvorming. Deze kalktufbronnen worden ook gekenmerkt door een typische vaak zeldzame flora.

Het bronwater afkomstig van het Poelbos loopt af richting Moeras van Jette. Het is de belangrijkste aanvoer van proper water voor de moeraszone.

Beheer:

Het huidige beheer wordt er uitgevoerd door CEBO, Commission de L'Environnement de Bruxelles Ouest.

Referentiedocumenten :

Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen voor SBZIII

Natura 2000 beheerplan voor het Poelbos

Beheerplan Natuurreservaat Poelbos (CEBO)

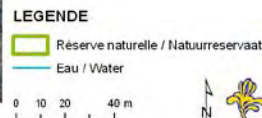
Poel nabij de Pinnebeekdreef

Regionaal Natuurreservaat

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 27 april 1992 dat aan bepaalde delen van het Zoniënwood, met name de Vuylbeekvallei te Watermaal-Bosvoorde, de Verdrongen Kinderenvallei te Watermaal-Bosvoorde en te Ukkel, de Dry Borrenvallei te Oudergem, en de poel nabij de Pinnebeekdreef te Watermaal-Bosvoorde, het statuut toekent van Gewestelijk Natuurreservaat en dat aan een bosgedeelte gelegen tussen de Verdrongen Kinderenvallei en Vuylbeekvallei te Watermaal-Bosvoorde en te Ukkel het statuut toekent van Gewestelijk Bosreservaat.

Realisé avec Brussels UrbIG© - Distribution & Copyright CIRB

Opmerkelijke natuurwaarden :

Waardevolle habitattypes in het reservaat

Het gaat om een vijver (poel) omringd door een Zomereiken-Berkenbos. Dit is een bostype van schrale, zandige bodems, de Pinnebeekpoel kan bijgevolg beschouwd worden als een bosven in het Zoniënwood.

Fauna en Flora

De reden van afbakening als natuurreservaat heeft vooral te maken met de rijkdom aan amfibieën. De poel werd dan ook speciaal voor deze soorten ingericht.

De aanwezigheid van water in het gebied :

De poel is een essentieel onderdeel in de levenscyclus van de aanwezige amfibieën. Het reservaat is dan ook opgebouwd in functie van de ecologische inrichting van deze poel.

Er worden weinig knelpunten ondervonden m.b.t. water en waterbeleid ter hoogte van dit reservaat.

Beheer :

Het beheer van het Natuurreservaat Poel nabij de Pinnebeekdreef wordt uitgevoerd door de ploeg van eco-cantonniers van Leefmilieu Brussel-BIM

Referentiedocumenten :

Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen voor SBZI

Beheerplan voor het Zoniënwood gedeelte Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2002)

Rietveld in het Ter Bronnenpark

Regionaal Natuurreservaat

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 waarbij aan het Rietveld van het Ter Bronnenpark het statuut van regionaal natuurreservaat wordt toegekend

Realisé avec Brussels UrbIS© - Distribution & Copyright CIRB

Opmerkelijke natuurwaarden :

Waardevolle habitattypes in het reservaat

Riet (*Phragmites australis*) komt verspreid voor in de vallei van de Woluwe. Toch is het habitatype niet zo talrijk aanwezig als men zou kunnen verwachten. Dit heeft onder meer te maken met het feit dat weinig oeverzones langs vijvers en waterlopen echt geschikt zijn voor het ontwikkelen van dit, thans waardevolle, vegetatietype.

Fauna en Flora

De Flora wordt uiteraard gedomineerd door Riet (*Phragmites australis*) met in dit geval ook enkele ruigte elementen zoals Brandnetel en Haagwinde en vochtige struweelopslag..

Rietvegetaties bieden vaak een oase van rust en vormen tevens geschikte schuilplaatsen voor een uitgebreide groep van dieren. Enkele soorten zoals de Kleine karekiet (*Acrocephalus scirpaceus*) en de Waterral (*Rallus aquaticus*) zul je bijna uitsluitend aantreffen in rietvegetaties.

De aanwezigheid van water in het gebied :

Het rietveld in het Ter Bronnenpark ligt op de rechteroever van de Woluwe. Naar het belang van de Woluwevallei voor de biodiversiteit, en de complexiteit van dit hydrologisch netwerk werd al verwezen in de fiche voor Speciale Beschermingszone Ib. Dit rietveld vormt een belangrijk onderdeel van deze aangesloten ketting van vochtige zones. De wateraanvoer in het reservaat is afkomstig van kleine bronnen ter hoogte van de beboste helling ten oosten van het reservaat.

Rietland is het vegetatietype bij uitstek in de natte open delen van de Woluwevallei. De aanwezigheid van water is essentieel voor het behoud en de bescherming van dit natuurreservaat.

Beheer :

Het beheer van deze site gebeurt door de ploeg van eco-cantonniers van Leefmilieu Brussel - BIM

Referentiedocumenten :

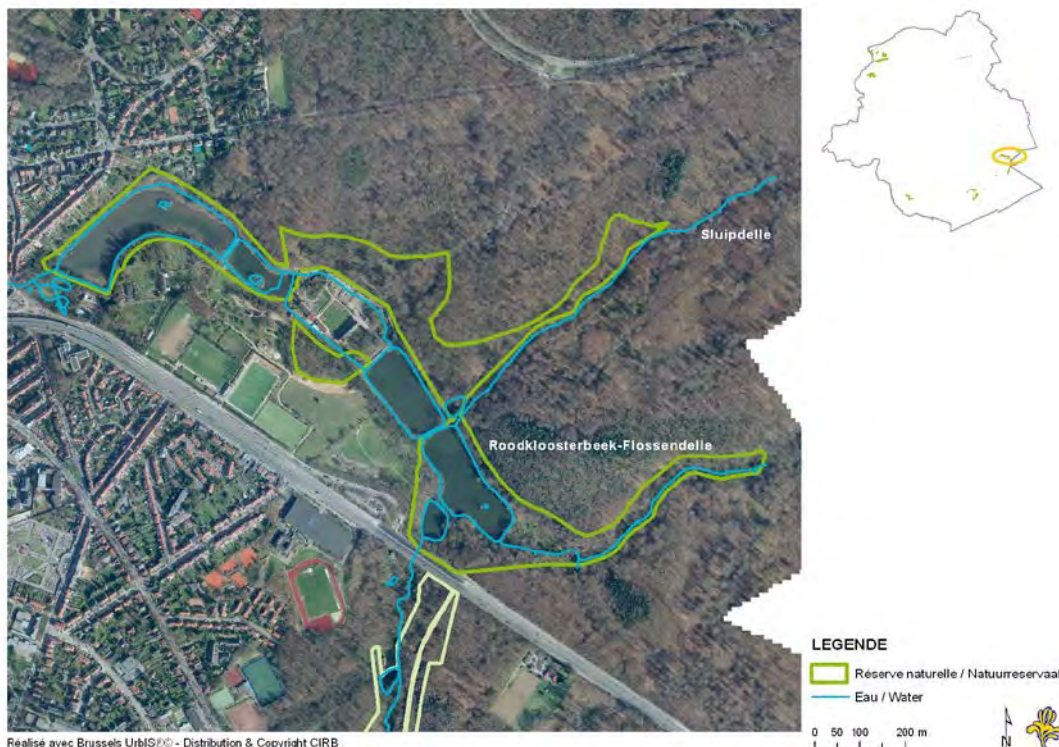
Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen voor SBZI

Natura 2000 beheerplan voor station IB9 Ter Bronnenpark met talud oude spoorlijn.

Rood-Klooster

Regionaal Natuurreservaat

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 10 december 1998 tot wijziging van het besluit van de Executieve van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat aan bepaalde gebieden die rond de Rood Kloosterabdij gelegen zijn, het statuut toekent van natuurreservaat en bosreservaat (van kracht behalve *artikel 9*)

Realisé avec Brussels UrbIS© - Distribution & Copyright CIRB

Opmerkelijke natuurwaarden :

Waardevolle habitattypes in het reservaat

Van nature eutrofe meren, eiken-haagbeukenbossen, droge heide, essenbronbossen, en voedselrijke natte ruigten zijn een greep uit de habitattypes die je in deze reservaatzone kan aantreffen. Deze hoge diversiteit en het verschil in milieu's is te wijten aan de steile overgangen tussen nat - droog en voedselarm – voedselrijk. Hierdoor biedt het Rood Klooster misschien wel het meeste variatie van alle natuurreservaten.

Fauna en Flora

Kenmerkende soorten zijn diverse watervogels: eenden, Waterral (*Rallus aquaticus*) en ook IJsvogel (*Alcedo atthis*) die laatste broedt ter hoogte van de Flossendelle en vijvers 4 en 5.

Op de taluds langsheen de vijvers wisselen kalkrijke omstandigheden (als gevolg van de kalkzandsteen) zich op zeer kleine ruimtes af met zure omstandigheden (als gevolg van de zandgrond). Dit geeft aanleiding tot een bijzondere mozaïek van zeldzame en schaarse planten die aan beide milieutypes gebonden zijn. Onder meer Wilde liguster – *Ligustrum vulgare* (kalkminnend), tref je aan nabij Struikheide – *Calluna vulgaris* (zuurminnend).

De aanwezigheid van water in het gebied :

Met 4 vijvers, een bronzone en de Roodkloosterbeek als verbinding is water alomtegenwoordig in het Rood Klooster Natuurreservaat. Verschillende vijvers werden ecologisch heringericht en hebben hierdoor snel aan natuurwaarde gewonnen.

Net zoals in het natuurreservaat Dry Borren wordt ook hier het watersysteem bedreigd door afvloeiend regenwater afkomstig van de E411– Waversesteenweg en de R0. Een gecoördineerd waterbeleid is noodzakelijk om het risico op vervuiling te beperken en/of elimineren.

Beheer :

Het beheer van het Natuurreservaat Dry Borren wordt uitgevoerd door de ploeg van eco-cantonniers van Leefmilieu Brussel-BIM

Referentiedocumenten :

Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen voor SBZI

Beheerplan voor het Zoniënwoud gedeelte Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2002)

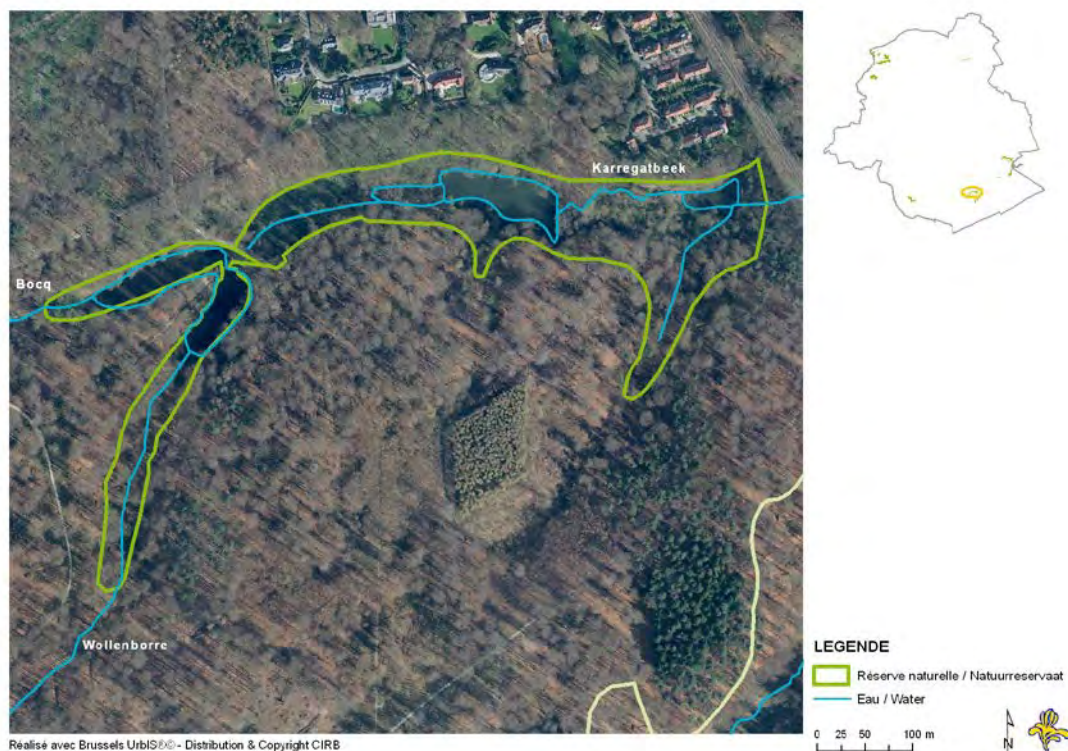
Plan de Gestion de la Réserve Naturelle du Rouge-Clôître (BIM-IBGE, 2001).

Verdronken Kinderenvallei

Regionaal Natuurreservaat

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 27 april 1992 dat aan bepaalde delen van het Zoniënwoud, met name de Vuylbeekvallei te Watermaal-Bosvoorde, de Verdronken Kinderenvallei te Watermaal-Bosvoorde en te Ukkel, de Dry Borrenvallei te Oudergem, en de poel nabij de Pinnebeekdreef te Watermaal-Bosvoorde, het statuut toekent van Gewestelijk Natuurreservaat en dat aan een bosgedeelte gelegen tussen de Verdronken Kinderenvallei en Vuylbeekvallei te Watermaal-Bosvoorde en te Ukkel het statuut toekent van Gewestelijk Bosreservaat.

Opmerkelijke natuurwaarden :

Waardevolle habitattypes in het reservaat

In dit natuurreservaat treffen we enkele van de meest waardevolle, recent heringerichte, bosvijvers aan. Deze vijvers worden afgewisseld met vochtige, natte bos- en ruigtebiotopen. Ook rietvegetaties zijn aanwezig in dit gebied.

Fauna en Flora

Vleermuizen worden regelmatig waargenomen in dit reservaat. Onder meer de Watervleermuis heeft hier enkele kraamkolonies waarin de jongen worden grootgebracht. De steenmarter zwerft regelmatig rond in het reservaat en de omliggende bosrand.

De natte bosvegetaties herbergen planten als Paarbladig en Verspreidbladig goudveil (*Chrysosplenium* spp.), Bittere veldkers (*Cardamine amara*) en Reuzenpaardenstaart (*Equisetum telmateia*).

Op de vijvers overwinteren er verschillende eendensoorten, vooral de Kuifeend (*Aythya fuligula*) lijkt te houden van de beschutte bosvijvers. Een opmerkelijke vissoort in het reservaat is de Europees beschermde Bittervoorn (*Rhodeus sericeus amarus*).

De aanwezigheid van water in het gebied :

Het reservaat bevindt zich in de vallei rond de Karregatbeek die haar water hoofdzakelijk krijgt uit twee bronzones, de Bocq en de Wallenborre. Hogerop in het woud gaan deze bronzones over in permanent en/of tijdelijk droge "dellen". Dit zijn valleien die dateren uit de laatste ijstijd.

Natte valleien zijn zeldzaam in het Brusselse Zoniënwoud en worden meestal gekenmerkt door een uitstekende waterkwaliteit.

Beheer :

Het beheer van het Natuurreservaat vallei van de Verdronken Kinderen wordt uitgevoerd door de ploeg van eco-cantonniers van Leefmilieu Brussel-BIM

Referentiedocumenten :

Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen voor SBZI
Beheerplan voor het Zoniënwoud gedeelte Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2002)
Beheerplan voor het Natuurreservaat Vallei van de Verdronken Kinderen (1996)

Vogelzanbeek

Erkend Natuurreservaat

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 14 mei 2009 tot toekenning van het statuut van erkend natuurreservaat aan het gebied Vogelzangbeek

LEGENDE

- Réserve naturelle / Natuurreservaat
- Eau / Water

0 50 100 200 m

"Réalisé avec / Verwezenlijkt door middel van Brussels UrbIS© - Distribution / Verdeling & Copyright CIRB / CIBG"

Opmerkelijke natuurwaarden :

Waardevolle habitattypes in het reservaat

In het natuurreservaat Vogelzangbeek kan je veel verschillende habitattypes aantreffen langs een gradiënt van nat naar droog. Natte ruigten, schraal hooiland, dotterbloemgrasland en rietland zijn enkele van de te beschermen ecotopen. Dankzij de talrijke kleine landschapselementen (hagen, knotwilgen, houtkanten,...) heeft het gebied een hoge landschapsecologische waarde.

Fauna en Flora

Het natuurreservaat vogelzangbeek herbergt heel wat dier en plantensoorten die op regionaal vlak zeldzaam zijn. Het natuurreservaat en het omliggende landbouwlandschap zijn het broedgebied van onder meer Torenvalk (*Falco tinnunculus*), Boomvalk (*Falco subbuteo*) en Steenuil (*Athene noctua*). De poelen en waterloop zijn dan weer het leefgebied voor verschillende amfibieën en libellensoorten.

De aanwezigheid van water in het gebied :

Het is evident dat water de sleutelfactor is voor de natuurontwikkeling in dit reservaat. Nu zorgt het instromende water van de Vogelzangbeek voor een sterke eutrofiëring, een knelpunt dat in de toekomst nog moet worden aangepakt. Valleien als die van de Vogelzangbeek hebben ook een belangrijke bufferende werking, en bescherming de omgeving tegen mogelijke overstromingen.

Beheer :

Het beheer van het Natuurreservaat de Vogelzangbeek wordt uitgevoerd door de CCN-Vogelzang

Referentiedocument :

Beheerplan voor het Natuurreservaat Vogelzangbeek (2009)

Vuylbeekvallei

Regionaal Natuurreservaat

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 27 april 1992 dat aan bepaalde delen van het Zoniënwoud, met name de Vuylbeekvallei te Watermaal-Bosvoorde, de Verdrongen Kinderenvallei te Watermaal-Bosvoorde en te Ukkel, de Dry Borrenvallei te Oudergem, en de poel nabij de Pinnebeekdreef te Watermaal-Bosvoorde, het statuut toekent van Gewestelijk Natuurreservaat en dat aan een bosgedeelte gelegen tussen de Verdrongen Kinderenvallei en Vuylbeekvallei te Watermaal-Bosvoorde en te Ukkel het statuut toekent van Gewestelijk Bosreservaat.

Realisé avec Brussels UrbIS© - Distribution & Copyright CIRB

Opmerkelijke natuurwaarden:

Waardevolle habitattypes in het reservaat

De waarde van dit natuurreservaat zit vooral in de afwisseling tussen verschillende types van open en gesloten natte tot vochtige boshabitats. Vijvers, ruigten, rietvegetaties, zeggenvegetaties, essenbronbos, al deze types van leefgebieden tref je aan in de Vuylbeekvallei. Het gebied rondom het reservaat bestaat voornamelijk uit beukenwoud.

Fauna en Flora

Het Vuylbeekreservaat en haar nabije omgeving is één van de rijkste zones in het Brussels Gewest op vlak van biodiversiteit. Je kan hier vijf verschillende spechtensoorten aantreffen, en ook de Havik (*Accipiter gentilis*) broedt in de buurt. In de hogeropgelegene bovenloop van de Vuylbeek worden regelmatig larven van Vuursalamander (*Salamandra salamandra*) waargenomen.

De natte bronvegetaties herbergen planten als Paarbladig en Verspreidbladig goudveil (*Chrysosplenium* spp.) en Reuzenpaardenstaart (*Equisetum telmateia*). De Vuylbeekvallei is ook de enige plaats in het Brussels Gewest waar er totnogtoe veenmos (*Sphagnum* sp.) werd aangetroffen.

De aanwezigheid van water in het gebied :

Zoals de naam het zegt bevindt het reservaat zich in de vallei rond de Vuylbeek. Natte valleien zijn zeldzaam in het Brussels Zoniënwoud en worden meestal gekenmerkt door een uitstekende waterkwaliteit. Door de goede basiscondities (biotisch & abiotisch) die er heersen is een systeem als dat van de Vuylbeekvallei sterk gevoelig voor verstoring.

Een goede afstemming met nabijgelegen activiteiten (bv. Grondwaterwinningen) is dan ook noodzakelijk.

Beheer:

Het beheer van het Natuurreservaat de Vuylbeekvallei wordt uitgevoerd door de ploeg van eco-cantonniers van Leefmilieu Brussel-BIM

Referentiedocumenten :

Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen voor SBZI

Beheerplan voor het Zoniënwoud gedeelte Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2002)

Beheerplan voor het Natuurreservaat Vuylbeek (1996)

Zavelenberg

Regionaal Natuurreservaat

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve van 10 april 1992 dat aan de Zavelenberg te Sint-Agatha-Berchem het statuut toekent van gewestelijk natuurreservaat

Réalisé avec Brussels UrbIS©© - Distribution & Copyright CIRB

LEGENDE

- Reserve naturelle / Natuurreservaat
- Eau / Water

0 25 50 100 m

Opmerkelijke natuurwaarden :

Waardevolle habitattypes in het reservaat

De Zavelbergssite is één van de laatste landbouwrelicten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De site bestaat voor het grootste deel uit cultuurgrasland afgewisseld met vochtige graslanden (o.m. dotterbloemgrasland) en verruigde graslanden. Daarnaast er ook nog een populierenaanplant aanwezig met interessante ondergroei.

Fauna en Flora

Opmerkelijk zijn de plantensoorten Wrangwortel (*Helleborus viridis*) en Reuzenpaardestaart (*Equisetum telmateia*), typerend voor kalkrijke omstandigheden.

De Zavelenberg herbergt één van de laatste populaties van Europese haas (*Lepus europaeus*) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Door de geïsoleerde ligging zijn de overlevingskansen van deze populatie echter relatief gering.

De aanwezigheid van water in het gebied :

De vochtige zones in het gebied betreffen vrijwel allemaal kwelzones van matig voedselrijk en kalkhoudend grondwater. Deze situatie waarbij kleilagen dagzomen, met als gevolg kwel, is zeer kenmerkend voor de valleien in het Brussels Gewest en omstreken.

Locale vochtige zones worden in verstedelijkte milieus vaak beschouwd als overlast (vochtproblemen). In groene zones zoals het natuurreservaat Zavelenberg bieden ze echter een uitstekende kans voor natuurontwikkeling.

Beheer :

Het beheer van deze site gebeurt door de ploeg van eco-cantonniers van Leefmilieu Brussel - BIM

Referentiedocumenten :

Cyaniris consulting, 2007 : Elaboration de plans de gestion pour les Zones de Haute Valeur Biologique en Région de Bruxelles Capitale : Réserve naturelle du Zavelenberg (Plan de Gestion écrit à la demande de Bruxelles Environnement-IBGE).

Grippensdelle

Regionaal Bosreservaat

Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 27 september 2007 dat aan bepaalde delen van het Zoniënwoud het statuut van bosreservaat toekent.

Realisé avec Brussels UrbIS© - Distribution & Copyright CIRB

Opmerkelijke natuurwaarden :

Waardevolle habitattypes in het reservaat

Het bosreservaat Grippensdelle wordt op integrale wijze beheerd. Concreet betekent dit dat er enkel beheerinterventies (kappingen) plaatsvinden in functie van de veiligheid. Voor het overige heerst er een nietsdoen beheer en bepalen de natuurlijke successieprocessen integraal de evolutie van de reservaatzone. Het aanwezige bostype bestaat hoofdzakelijk uit zuurminnend Atlantische Beukenbos.

Fauna en Flora

Vele organismen hebben baat bij de natuurlijke processen die worden toegelaten in deze boszone. De groeiende hoeveelheid aan staand dood hout trekt vele holenbroeders aan zoals Boomklever (*Sitta europaea*), Boomkruiper (*Certhia brachydactula*) en verschillende soorten spechten.

Typische planten van de kruidlaag van het aanwezige habitattype zijn Adelaarsvaren (*Pteridium aquilinum*), Wilde kamperfoelie (*Lonicera periclymenum*) en in de rijkere variëteit ook Dalkruid (*Maianthemum bifolium*) en Lelietje-van-dalen (*Convallaria majalis*)

De aanwezigheid van water in het gebied :

In het bosreservaat is de bedding van de Zwanewijdebeek gelegen. De beek is niet overal watervoerend. Dit is afhankelijk van de periode in het jaar en de hoogte waarop men zich bevindt. Water is dus aanwezig in het gebied, maar de aanwezige habitattypes zijn eerder kenmerkend voor drogere milieus.

Bij het verlaten van het bosreservaat verdwijnt het propere water van de Zwanewijdebeek vrijwel onmiddellijk in een collector (riolering). Dit verlies van proper bronwater is een vaak terugkerend probleem in het Brussels Gewest.

Beheer :

Het beheer van het Bosreservaat Rood Klooster wordt uitgevoerd door de ploeg van bosarbeiders van Leefmilieu Brussel-BIM

Referentiedocumenten :

Beheerplan Zoniënwoud (2003)

Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen voor SBZI

Rood Klooster

Regionaal Bosreservaat

Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 27 september 2007 dat aan bepaalde delen van het Zoniënwoud het statuut van bosreservaat toekent.

Realisé avec Brussels UrbISÉC - Distribution & Copyright CIRB

LEGENDE

Reserve naturelle / Natuurreservaat
Eau / Water

0 50 100 200 m

Opmerkelijke natuurwaarden :

Waardevolle habitattypes in het reservaat

Het bosreservaat ligt hogerop ten opzichte van het natuurreservaat Rood Klooster. Je treft er dan ook voornamelijk boshabitattypes van de drogere sfeer in aan. De belangrijkste zijn Atlantisch Eiken-Haagbeukenbos en Zuurminnend beukenbos.

Fauna en Flora

Kenmerkende soorten zijn diverse zangvogels (Boomklever – *Sitta europaea* ; Boomkruiper – *Certhia brachydactula*) en spechten (Middelste bonte specht – *Dendrocopus medius*). Ook grote zoogdieren zoals de Ree (*Capreolus capreolus*) kan je in het bosreservaat aantreffen.

Een opvallende uitheemse soort is de Siberische (of Aziatische) grondeekhoorn (*Tamias sibiricus*). Deze niet schuwe soort kan makkelijk worden waargenomen langs de wandelpaden. Van nature komt ze niet in onze streken voor, maar ze vormt ook geen te duchten concurrent voor de inheemse Rosse eekhoorn (*Sciurus vulgaris*)

De aanwezigheid van water in het gebied :

Specifieke waterlopen en waterlichamen zijn er niet in het bosreservaat. De vochtige zones in de omgeving van de Rood-kloosterabdij vallen eerder onder het statuut natuurreservaat.

Toch moet zeker worden vermeld dat dergelijke reservaatzones een belangrijke rol spelen in de waterhuishouding en waterregulering van hun omgeving. Deze functie wordt uiteraard ook vervuld door de omliggende boszones die niet onder het statuut van bosreservaat vallen.

Beheer :

Het beheer van het Bosreservaat Rood Klooster wordt uitgevoerd door de ploeg van bosarbeiders van Leefmilieu Brussel-BIM

Referentiedocumenten :

Beheerplan Zoniënwoud (2003)

Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen voor SBZI

INFOS

02 775 75 75
www.bruxellesenvironnement.be

Redactie : Davesne Sandrine, Engelbeen Mathias
Leescomité : Dutrieux Sandrine, Savineau Anouk, Verbeke Véronique
Foto van de kaft : M. Tomas Millan

Verantwoordelijke uitgevers : J.-P. Hannequart & R. De Laet – Gulledelle 100 – 1200
Brussel